

**การสร้างหลักสูตรกลุ่มศิลปสาระที่ 1 : ทัศนศิลป์เรื่องการวาดภาพระบายสี
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม**

**งานวิจัย
ของ
วชิรา วงศ์พันธุ์**

**งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิชา ปถ. 692 ภาคนิพนธ์ระดับสูงและ ปถ. 693
การวิจัยทางการประถมศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พฤษภาคม 2546**

372.52072

7/53.7

7.0

**การสร้างหลักสูตรกลุ่มศิลปะสาระที่ 1 : ทัศนศิลป์ เรื่องการวาดภาพระบายสี
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม**

บทคัดย่อ
ของ
วชิรา วงศ์พันธุ์

**เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา
พฤษภาคม 2546**

วชิรา วงศ์พันธุ์.(2546), การสร้างหลักสูตรกลุ่มศิลปะสาระที่ 1: ทักษะศิลป์ เรื่องการวาดภาพ
ระบายสีสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม.

ภาคินพนธ์ระดับสูง (วิชาเอกการประถมศึกษา) . กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

คณะกรรมการควบคุม: ผู้ช่วยศาสตราจารย์สนั่น มีชันหมาก, อาจารย์ทัศนดา

ทองภักดี กรรมการ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างหลักสูตรกลุ่มศิลปะสาระที่1:ทักษะศิลป์ เรื่องการ
วาดภาพระบายสี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม
โดยวิธีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลและความต้องการของผู้เรียน ให้สอดคล้องกับหลักสูตรการ
ศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 และมาตรฐานการศึกษา ศ 1.1 ,ศ 1.2 จากนั้นนำไปทดลอง
ใช้โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แบบทดสอบการออกแบบวาดภาพระบายสี
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน
อัสสัมชัญแผนกประถม แขวงยานนาวา เขตสาทร กรุงเทพฯ จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่ม
อย่างง่าย วิเคราะห์ข้อมูลจากผลการประเมินหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญและวิเคราะห์พัฒนาการ
ของผู้เรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ ทดสอบค่า t – test เปรียบ
เทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญทุกคนมีความเห็นสอดคล้องกันกับโครงสร้างหลักสูตร แผน
การจัดการเรียนรู้และเอกสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในทุกด้าน หลักสูตรมีคุณภาพสามารถนำไปใช้ต่อ
ไปได้และประเมินโดยการทดลองใช้หลักสูตร ประสิทธิภาพของหลักสูตรจากคะแนนเฉลี่ยการ
ทำงานย่อยและคะแนนเฉลี่ยจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า อยู่ในเกณฑ์สูงกว่า 80 / 80
เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังใช้หลักสูตรพบว่ามีประสิทธิภาพทำให้คะแนนหลังเรียน
อยู่ในระดับนัยสำคัญที่.01ซึ่งแสดงว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านการวาดภาพระบายสีที่ดีขึ้น

THE CREATION OF THE FIRST GROUP ART COURSE : THE ART VISION ABOUT THE
PAINTING OF PATHOMSUKSA 3 PUPILS AT ASSUMPTION SCHOOL
(PRIMARY SECTION)

AN ABSTRACT
BY
WACHIRA WONGPHAN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Primary Education
at Srinakharinwirot University

May 2003

Wachira Wongpan. (2003). The creation of the first group art course : the art vision about the painting of Prathomsuksa 3 pupils at Assumption School (primary section), Master's Project, M.Ed., (Primary Education); Bangkok : Graduate School : Srinakarinwirot University. Advisory committee : Assistant Prof. Sanan Meekunmak, Assoc. Prof Tassana Tongpukdee

The purpose of this research is to create the first group art course : the art vision about the painting of Prathomsuksa 3 pupils at Assumption School (primary section) by analyzing the information regarding the learners' requirement based on the basic learning course 2001 and the learning standard Sor 1.1 and 1.2 and then taking the teaching test by the researcher himself. The analysis tools were the test of painting design and the knowledge test before and after the class.

The sample group of 30 Prathomsuksa 3 pupils at Assumption School (primary section), Yannawa, Sathorn, Bangkok was collected by a simple random method. The course appraisal was analyzed by professional and the learner development was analyzed by Average Value, Standard Deviation Value, Percentage and t-test.

Findings of the research were that all professionals agreed with the course structure; learning programs and documents made by the researchers in all respects. After testing it found learning effectiveness value was higher than 80/80. On comparing with the knowledge appraisal before and after course it found the result after class was significantly at .01 which means that the learners did develop their paintings.

คณะกรรมการควบคุมงานวิจัย ได้พิจารณางานวิจัยนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการประถมศึกษา ของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุมงานวิจัย

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สนั่น มีขันหมาก)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ทศนา ทองภักดี)

ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เกี่ยวข้องหลายท่าน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านด้วยความเคารพ และขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์สนั่น มีชันหมาก ประธานกรรมการที่ปรึกษา อาจารย์ทัศนาก ทอภักดี กรรมการคํงงานวิจัย ที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย และให้ความช่วยเหลือจนกระทั่งงานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์วรรณรัตน์ ตั้งเจริญ รองศาสตราจารย์ลลิตพรรณ ทองงาม อาจารย์จิราพร คุณาบุตร ที่กรุณาให้คำแนะนำตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้สำหรับงานวิจัย

ขอขอบพระคุณภราดาสุรสิทธิ์ สุขชัย ผู้อำนวยการโรงเรียนอัสสัมชัญ กรุงเทพฯ ที่กรุณา อนุมัติงบประมาณสำหรับเป็นทุนการศึกษาและการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณะผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม โรงเรียนอัสสัมชัญ ธนบุรี โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ที่กรุณาให้ความร่วมมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย

ขอขอบพระคุณคุณแม่บุสดี หวลบุตตา คุณแม่สำอางค์และคุณชาตรี วงศ์พันธุ์ ที่ได้ให้ กำลังใจคอยดูแลช่วยเหลือตลอดระยะเวลาในการศึกษาและการทำงานวิจัย

คุณค่าและประโยชน์ใดๆ ที่ได้รับจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ บิดามารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

วชิรา วงศ์พันธุ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	2
ความสำคัญของการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	3
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
เอกสารเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาหลักสูตร.....	5
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544.....	17
หลักสูตรการสอนศิลปศึกษา.....	23
ศิลปศึกษา.....	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	36
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	36
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	36
วิธีการสร้างเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า.....	37
การสร้างหลักสูตรกลุ่มศิลปะสาระที่1:ทัศนศิลป์.....	39
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
ตอนที่ 1 วิเคราะห์ผลการประเมินหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ.....	42
ตอนที่ 2 วิเคราะห์ผลการทดลองใช้หลักสูตร.....	43
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	45
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	45
วิธีดำเนินการวิจัย.....	45
สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล.....	46
ข้อเสนอแนะ.....	48

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	49
ภาคผนวก ก.....	53
ภาคผนวก ข.....	55
ภาคผนวก ค.....	70
ภาคผนวก ง.....	115
ภาคผนวก จ.....	118
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	125

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงคะแนนการปฏิบัติงาน.....	43
2 แสดงประสิทธิภาพของหลักสูตร.....	44
3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลัง.....	44
4 แสดงคะแนนก่อนและหลังการเรียนรู้.....	121
5 คะแนนทดสอบย่อยการปฏิบัติงาน.....	122
6 แสดงการหาค่า $t - test$	123

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 การพัฒนาหลักสูตรตามรูปแบบของไทเลอร์ (Tyler)	10
2 แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของทาบา (Taba).....	12
3 ความสัมพันธ์บทบาทหน้าที่การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร.....	13
4 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทางการศึกษา.....	16

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

หลักสูตรการศึกษาของชาติที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน คือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ซึ่งกระทรวงศึกษา โดยกรมวิชาการได้ติดตามผลและการดำเนินการวิจัย เพื่อพัฒนาหลักสูตรตลอดเวลา ผลการศึกษาพบว่า หลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนานกว่า 10 ปี มีข้อจำกัดหลายประการ ไม่สามารถส่งเสริมให้สังคมไทยก้าวหน้าไปสู่สังคมความรู้ได้ทันเหตุการณ์ โดยเฉพาะการกำหนดหลักสูตรจากส่วนกลาง ไม่สามารถสะท้อนความต้องการที่แท้จริงของสถานศึกษาและท้องถิ่น การนำหลักสูตรปัจจุบันไปใช้ ยังไม่สามารถสร้างพื้นฐานทางความคิด สร้างวิธีการเรียนรู้ให้กับคนไทย มีทักษะในการจัดการ และทักษะในการดำเนินชีวิต สามารถเผชิญปัญหาเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กรมวิชาการ.2544:1)

กระทรวงศึกษาธิการ โดยอำนาจตามความในมาตรา 27 และบทเฉพาะกาลมาตรา 71 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 จึงเห็นสมควรกำหนดให้มีหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ขึ้น โดยยึดหลักความมีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ คือจัดเป็นหลักสูตรแกนกลาง จัดโครงสร้างหลักสูตรให้ยืดหยุ่น กำหนดมาตรฐานการศึกษารวม 12 ปี สาระการเรียนรู้มาตรฐานการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และเป็นช่วงละ 3 ปี จัดเฉพาะส่วนที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพและการศึกษาต่อ ให้สถานศึกษาจัดทำสาระในรายละเอียดรายปี / รายภาค ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันในชุมชน สังคม และประเทศชาติ รวมถึงสอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนแต่ละกลุ่มเป้าหมาย (กรมวิชาการ.2544:3)

การกำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ประกอบด้วยองค์ความรู้ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้และคุณลักษณะ หรือค่านิยม คุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน 8 กลุ่มสาระนี้เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มแรกประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และสังคม ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างพื้นฐานการคิด และเป็นกลยุทธิ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤตของชาติ กลุ่มที่สองประกอบด้วย สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์ และศักยภาพในการคิด และการทำงานอย่างสร้างสรรค์ (กรมวิชาการ.2544:6-7)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเกณฑ์ ในการกำหนดคุณภาพของผู้เรียนรู้ เมื่อเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกำหนดให้กลุ่มศิลปะ สาระที่1:ทัศนศิลป์ ฝึกให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์งานตามจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ และ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิวิจารณ์ เห็นคุณค่าของงานทัศนศิลป์ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องาน ศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เสริมสร้างความเข้าใจ ความสัมพันธ์ ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น (กรมวิชาการ.2544:23) ข้อกำหนดนี้เป็นข้อกำหนดที่ทำไว้เป็นแกนกลาง ในทุกช่วงชั้นให้ครอบคลุม การจะนำหลักสูตรไปใช้ให้เหมาะสม กับเด็กในแต่ละวัยนั้น จึงเป็นเรื่องที่ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงให้มาก แต่ทั้งนี้ต้องจัดทำให้เหมาะสม กับสถานศึกษานั้นด้วย การสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ต้องตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทาง สังคม เศรษฐกิจและเปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติของการศึกษา ผู้สอนต้องสร้างหลักสูตร ปรับปรุงกระบวนการสอน และประเมินกระบวนการสอนของตน เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของ ผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลง และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม การศึกษาจะเจริญก้าวหน้าขึ้นถ้าหลักสูตรมีการปรับปรุงให้เป็นไปตามความต้องการ และจำเป็น ตลอดเวลา (กรมวิชาการ.2544:28)

ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน ให้เกิดการเรียนรู้ในกลุ่มศิลปะ สาระที่1:ทัศนศิลป์เรื่องการวาดภาพระบายสี จึงได้สร้างหลักสูตรการสอนเรื่องนี้ขึ้นเพื่อใช้เป็น กรอบในการจัดการเรียนการสอนพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามหลักสูตรและเจตนารมณ์ของ โรงเรียน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อสร้างหลักสูตรกลุ่มศิลปะสาระที่1:ทัศนศิลป์ เรื่องการวาดภาพระบายสีสำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ความสำคัญของการวิจัย

ได้หลักสูตรกลุ่มศิลปะสาระที่1:ทัศนศิลป์เรื่องการวาดภาพระบายสีที่สร้างขึ้นและใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม อีกทั้งยังเป็นแนวทาง ในการสร้างหลักสูตรสำหรับครูผู้สอนในกลุ่มวิชาอื่นและเป็นการพัฒนาผู้เรียนเสริมสร้างทักษะ พัฒนาการคิด ซึ่งเป็นพื้นฐานการคิดสู่สังคมในอนาคตของผู้เรียนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา เนื้อหาที่นำมาสร้างเป็นเนื้อหากลุ่มศิลปสาระที่1:ทัศนศิลป์ เรื่องการวาดภาพพระบายสี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
2. ประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตสาทร กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 จำนวน 10 ห้อง 500 คน
กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตสาทร กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 จำนวน 10 ห้องซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) โดยสุ่มห้องละ 3 คนได้มารวมทั้งสิ้นจำนวน 30 คน
3. ระยะเวลาในการทดลอง ภาคเรียนฤดูร้อน ปีการศึกษา 2545 ใช้เวลาในการทดลอง 17 วัน ฤๅละ 2 คาบ ฤๅละ 50 นาที

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การสร้างหลักสูตรหมายถึง การสร้างหลักสูตรตามรูปแบบของทาบา (Taba) มี 7 ขั้นตอนดังนี้ (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2537:16)
 - 1.1 การศึกษาวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน
 - 1.2 การกำหนดจุดมุ่งหมาย
 - 1.3 การเลือกเนื้อหาสาระ
 - 1.4 การจัดรวบรวมเนื้อหาสาระ
 - 1.5 การจัดประสบการณ์เรียน
 - 1.6 การเลือกประสบการณ์เรียน
 - 1.7 การประเมินเพื่อตรวจสอบดูกิจกรรมและประสบการณ์เรียนที่จัด
2. หลักสูตรศิลปสาระที่1:ทัศนศิลป์หมายถึง รายละเอียดที่ระบุหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหาสาระ แผนการสอน สื่อการเรียนการสอน เอกสารความรู้และประสบการณ์ที่จัดขึ้นให้สอดคล้องกับผู้เรียน ในที่นี้คือหลักสูตรการวาดภาพพระบายสี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามขั้นตอนของทาบา (Taba)
3. คุณภาพของหลักสูตรหมายถึง ผลการนำหลักสูตรไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องและผลการทดลองใช้สอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยพิจารณาจากคะแนน Pre – test Post – test และคะแนนการทำงานภาคปฏิบัติของผู้เรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการสร้างหลักสูตร เรื่องการวาดภาพพระบายสี ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เรียงลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาหลักสูตร
 - 1.1 ความหมายของหลักสูตร
 - 1.2 ความหมายของการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร
 - 1.3 การสร้างหรือพัฒนาหลักสูตร
 - 1.4 การจัดเนื้อหาตามโครงสร้างของความรู้และตามหลักจิตวิทยา
 - 1.5 การประเมินหลักสูตร
2. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
3. หลักสูตรการสอนศิลปศึกษา
 - 3.1 หลักสูตรศิลปศึกษา
 - 3.2 มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มศิลปะ
 - 3.3 มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 1
 - 3.4 กระบวนการเรียนรู้
 - 3.5 สื่อการเรียนรู้
 - 3.6 การวัดและประเมินผล
4. ศิลปศึกษา
 - 4.1 ทฤษฎีการสอนศิลปศึกษา
 - 4.2 การเขียนภาพพระบายสี
 - 4.3 พัฒนาการทางด้านศิลปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
 - 4.4 กิจกรรมศิลปศึกษา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. เอกสารเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาหลักสูตร

1.1 ความหมายของหลักสูตร

หลักสูตร เป็นคำศัพท์ทางการศึกษาคำหนึ่ง ที่คนส่วนใหญ่คุ้นเคยและมีผู้ให้ความหมายไว้มากแตกต่างกันไป บางความหมายมีขอบเขตกว้าง บางความหมายมีขอบเขตแคบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความคิดเห็นและประสบการณ์ที่แตกต่างกันของบุคคลนั้นๆที่มีต่อหลักสูตรที่จัดพิมพ์ขึ้นเป็นเล่ม โดยกรมวิชาการ กระทรวงศึกษา ส่วนผู้บริหารโรงเรียนอาจจะคิดว่า หลักสูตรเป็นแผนหรือแนวทางการจัดการศึกษาซึ่งครูจะต้องใช้กับนักเรียนในชั้นเรียน และผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบให้เป็นไปตามแผนดังกล่าว เป็นต้น อย่างไรก็ตามความหมายของหลักสูตร ที่มีผู้กล่าวถึงและใช้กันมากมี 5 ประการ ตามองค์ประกอบซึ่ง ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 3 – 9) ระบุเป็นตัวย่อในภาษาอังกฤษว่า SOPEA มีรายละเอียดดังนี้

1.1.1 หลักสูตรคือ รายวิชาหรือเนื้อหาที่เรียน (Curriculum as Subject and Subject Matter) เป็นหลักสูตรรายวิชาหรือรายเนื้อหาที่จัดเตรียมไว้ให้ผู้เรียน ในระดับการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่ง หรือสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง

1.1.2 หลักสูตรคือ จุดหมายที่ผู้เรียนพึงบรรลุ (Curriculum as Objectives) เป็นสิ่งที่นักเรียนต้องเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้บรรลุจุดหมายและจุดประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

1.1.3 หลักสูตรคือ แผนจัดโอกาสการเรียนรู้ หรือประสบการณ์ที่คาดหวังแก่นักเรียน (Curriculum as Plans) เน้นเกี่ยวกับจุดหมายหรือวัตถุประสงค์ การออกแบบหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผล เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ปฏิบัติ โดยมุ่งให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ความสามารถ และพฤติกรรมตามที่กำหนดในหลักสูตร แผนนี้ถูกสร้างขึ้นมาจากสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งหรือกลุ่มบุคคลบุคคลหนึ่ง

1.1.4 หลักสูตรคือ ประสบการณ์ทั้งปวงของผู้เรียนที่จัดโดยโรงเรียน (Curriculum as Learners' Experiences) เป็นหลักสูตรที่ประกอบด้วยประสบการณ์ทุกอย่างที่จัดให้แก่เด็ก โดยอยู่ในความดูแลและการสอนของครู

1.1.5 หลักสูตรคือ กิจกรรมทางการศึกษาที่จัดให้กับผู้เรียน (Curriculum as Educational Activities) นักการศึกษาให้ความหมายของหลักสูตรในลักษณะนี้ได้แก่ เชฟเวอร์ และเบอร์เลค (Shaver and Berlak)กล่าวว่า “ หลักสูตรคือกิจกรรม ที่ครูจัดให้นักเรียนเล่น เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ”

สำหรับประเทศไทย ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายของหลักสูตรในลักษณะนี้ ดังเห็นได้จากที่สุมิตร คุณาก (2523 : 2) กล่าวว่า “ หลักสูตร หมายถึง โครงการให้การศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะสอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้ ”

สวัสดี ประทุมราช และคณะ (2521 : 1) กล่าวว่า “ หลักสูตร คือแผนหรือแนวทางการศึกษา ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน ที่ชี้แนะให้ผู้บริหารการศึกษา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้จัดประสบการณ์ตามที่หลักสูตรกำหนด เพื่อให้เยาวชนหรือพลเมืองของประเทศได้พัฒนาดนเอง ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และคุณสมบัติอันพึงประสงค์ตามความมุ่งหมาย ของการจัดการศึกษาแห่งชาติ ”

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2521 : 1) กล่าวว่า “ หลักสูตร หมายถึง ข้อกำหนดว่าด้วยจุดหมาย แนวทาง วิธีการและเนื้อหาสาระ ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทศนคติ และพฤติกรรมตามที่กำหนดในจุดมุ่งหมายของการศึกษา ”

ธำรง บัวศรี (2531 : 6) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า คือ “ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรม และมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้ ”

สรุปได้ว่า หลักสูตรคือแผนหรือข้อกำหนดซึ่งได้มีการออกแบบไว้ โดยมีการกำหนดจุดหมาย แนวทาง วิธีการและเนื้อหาสาระ ให้ผู้บริหารการศึกษา ครู อาจารย์และผู้เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนตามหลักสูตรกำหนด เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาแห่งชาติ

1.2 ความหมายของการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร

การสร้างหลักสูตร (Curriculum Construction) หมายถึงกระบวนการวางแผนและพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆ ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียน อันประกอบด้วย การตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกจุดหมายสำหรับวิชาหรือหลักสูตรที่สร้างขึ้นใหม่ การเลือก และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ แก่ผู้เรียนและสื่อการเรียนการสอน วิธีการนำหลักสูตรไปใช้ ให้บรรลุเป้าหมาย และการประเมินความสำเร็จของหลักสูตรที่สร้างขึ้นใหม่นั้นๆ จะเห็นได้ว่าการสร้างหลักสูตรจะมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “ การพัฒนาหลักสูตร ” แต่มักมีผู้นิยมใช้คำว่า “ การพัฒนาหลักสูตร ” มากกว่า เนื่องจาก “ การสร้างหลักสูตร ” นั้นมีความหมายถึงการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่เท่านั้น แต่คำว่า “ การพัฒนาหลักสูตร ” จะมีความหมายกว้างกว่า กล่าวคือ เซเลอร์และอเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander) ให้คำจำกัดความของการพัฒนาหลักสูตรว่า หมายถึงการจัดทำหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือเป็นการจัดทำหลักสูตรใหม่

โดยไม่มีหลักสูตรเดิมอยู่ก่อน การพัฒนาหลักสูตร อาจหมายรวมถึง การสร้างเอกสารอื่นๆ สำหรับนักเรียนด้วย (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. 2539 : 13 - 14)

1.3 การสร้างหรือการพัฒนาหลักสูตร

สมิตร คุณานุกร (2518 : 10) ได้กล่าวถึงการสร้างหรือการพัฒนาหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรที่ดีควรเป็นหลักสูตรที่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และทัศนคติที่จะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและต่อสังคม การพัฒนาหลักสูตรเป็นงานที่มีขอบเขตกว้างขวางมาก ในการที่จะให้หลักสูตรเป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพที่ดีนั้น ผู้พัฒนาจะต้องศึกษาข้อมูลหลายๆด้าน โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียนและสภาพความพร้อม ทั้งปัญหาด้านต่างๆ ของสังคม ข้อมูลที่ได้จะเป็นรากฐานในการกำหนดความมุ่งหมายของการศึกษา ความมุ่งหมายการศึกษาจะเป็นรากฐานในการเลือกเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่จะนำเข้ามาบรรจุในหลักสูตร เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปในทิศทางที่กำหนดไว้ในความมุ่งหมาย

ธำรง บัวศรี (2531 : 83) ได้กล่าวถึงการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรไว้ว่า ในการออกแบบหรือสร้างหลักสูตรธรรมชาติของผู้เรียนนับว่ามีผลกระทบต่อการกำหนดองค์ประกอบต่างๆ อย่างมาก ที่เป็นเช่นนั้นเพราะเจตนาธรรมชาติของการออกแบบหลักสูตร ก็เพื่อประโยชน์ของผู้เรียนโดยตรง ด้วยเหตุนี้นักพัฒนาหลักสูตรจึงต้องยึดตัวผู้เรียนเป็นหลัก โดยมุ่งส่งเสริมพัฒนาการ และศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนอย่างเต็มที่ ในการออกแบบหลักสูตรนักพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับเด็กหรือผู้เรียน และสามารถแปลความหมายได้ว่า จะนำเอามาใช้ประโยชน์ได้อย่างไร

สังัด อุทรานันท์ (2532 : 34) ได้กล่าวถึงการสร้างหรือการพัฒนาหลักสูตรไว้ว่า โดยทั่วไปความหมายของการพัฒนาหลักสูตรหมายถึง กระบวนการทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตร และปรับปรุงหลักสูตร ดังนั้นจึงจะพบในตำราที่ว่าด้วย การพัฒนาหลักสูตรโดยทั่วไป จะกล่าวตั้งแต่ การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาหลักสูตรเสียก่อน ต่อจากนั้นจึงกล่าวถึง การดำเนินการร่างหลักสูตร ซึ่งในส่วนของการร่างหลักสูตรนี้ จะประกอบด้วยการวิเคราะห์สภาพสังคม การกำหนดจุดมุ่งหมาย การคัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระ และการประเมินหลักสูตรที่สร้างเสร็จแล้ว และเมื่อได้ร่างหลักสูตรเสร็จเรียบร้อยแล้วก็เป็นขั้นของการนำเอาหลักสูตรไปใช้ การประเมินผลที่ได้จากหลักสูตร และในตอนท้ายก็จะกล่าวถึงการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรตามลำดับ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537 : 23 – 24) ได้กล่าวถึงการสร้างหรือการพัฒนาหลักสูตรไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรของประเทศไทยนั้น ยังไม่มีทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรและการสอน เป็นของเราอย่างชัดเจน จึงได้มีการนำแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และการสอนจากต่างประเทศมาประยุกต์ใช้ ให้เข้ากับสภาพบ้านเมืองของเรา นำมาสังเคราะห์ สร้างเป็นรูปแบบการพัฒนา

หลักสูตรและการสอนขึ้นใหม่ หลักสำคัญของหลักสูตรคือ จะต้องนำไปปฏิบัติได้จริง และการพัฒนาหลักสูตรของไทยได้แบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ

1. การพัฒนาหลักสูตรการสอนในระดับชาติ ซึ่งคาดหวังให้เยาวชนไทย มีคุณลักษณะและความสามารถอย่างไร การสร้างหลักสูตรในระดับนี้มีหลักการ จะต้องกระทำในระดับกลางๆ อย่างกว้างๆ เพื่อให้ท้องถิ่นนำไปปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม

2. การพัฒนาหลักสูตรการสอนในระดับท้องถิ่น หมายถึง ระดับภาค ระดับจังหวัด ระดับกลุ่มโรงเรียน การพัฒนาระดับท้องถิ่นคือ การนำหลักสูตรระดับชาติมาพิจารณา ศึกษา วิเคราะห์เพื่อปรับเปลี่ยนเนื้อหาสาระบางอย่าง ให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับท้องถิ่น

3. การพัฒนาหลักสูตรระดับห้องเรียน หมายถึง ครูผู้สอนแต่ละคนจะต้องเข้าใจจุดประสงค์ของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงไปตามจุดประสงค์ที่กำหนด

ไทเลอร์ (Tyler) ได้เสนอหลักการและเหตุผลในการสร้างหลักสูตรว่า ในการจัดหลักสูตรและการสอนนั้นควรตอบคำถามพื้นฐาน 4 ประการคือ

1. มีความมุ่งหมายทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนแสวงหา
2. มีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้าง ที่โรงเรียนควรจัดขึ้น เพื่อช่วยให้บรรลุถึงจุดประสงค์ที่กำหนดไว้
3. จะจัดประสบการณ์ทางการศึกษาอย่างไร
4. จะประเมินผลประสิทธิภาพของประสบการณ์ในการเรียนรู้อย่างไร จึงจะตัดสินได้บรรลุถึงจุดประสงค์ที่วางไว้

ลักษณะเด่นของการพัฒนาหลักสูตรการสอนของไทเลอร์(Tyler)นั้นใช้จุดประสงค์เป็นตัวกำหนด ควบคุมการเลือกและการจัดประสบการณ์การเรียน ดังนั้นการกำหนดจุดประสงค์จึงมี 2 ขั้นตอนในตอนแรกเป็นการกำหนดจุดประสงค์ชั่วคราวขึ้นมาก่อน แล้วจะต้องหาวิธีการและเกณฑ์จากทฤษฎีการเรียนรู้ปรัชญาการศึกษาและปรัชญาสังคมมากลั่นกรองจุดประสงค์ชั่วคราวนั้น เพื่อให้ได้มาเป็นจุดประสงค์ที่แท้จริงของหลักสูตร พื้นฐานทางจิตวิทยาและปรัชญาในการพัฒนาหลักสูตรจะเข้ามามีบทบาทและช่วยในการตรวจสอบ เพื่อความชัดเจนของหลักสูตรได้มาก การเลือกและจัดประสบการณ์การเรียน ที่คาดหวังว่าจะให้ผู้เรียนมีประสบการณ์อย่างไร นั้น มีกิจกรรมที่จัดทั้งในการเรียนการสอน และส่วนเสริมของหลักสูตรนั้นมีอะไร ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไป เพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ไทเลอร์ (Tyler) ได้เสนอเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกประสบการณ์เรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนควรมีโอกาสฝึกพฤติกรรมและเรียนรู้เนื้อหาตามที่ระบุไว้ในจุดประสงค์
2. กิจกรรมและประสบการณ์นั้น ควรจะทำให้ผู้เรียนพอใจที่จะพึงปฏิบัติ ตามพฤติกรรมที่ได้ระบุไว้ในจุดประสงค์
3. กิจกรรมและประสบการณ์นั้นควรจะอยู่ในข่ายความพอใจที่จะพึงปฏิบัติ

4. กิจกรรมและประสบการณ์หลายๆด้าน ของการเรียนรู้อาจนำไปสู่ จุดประสงค์ที่กำหนดไว้ เพียงข้อเดียว

5. ในทำนองเดียวกัน กิจกรรมและประสบการณ์เรียนรู้เพียงหนึ่งอย่างอาจตอบสนองจุดประสงค์หลายๆข้อก็ได้

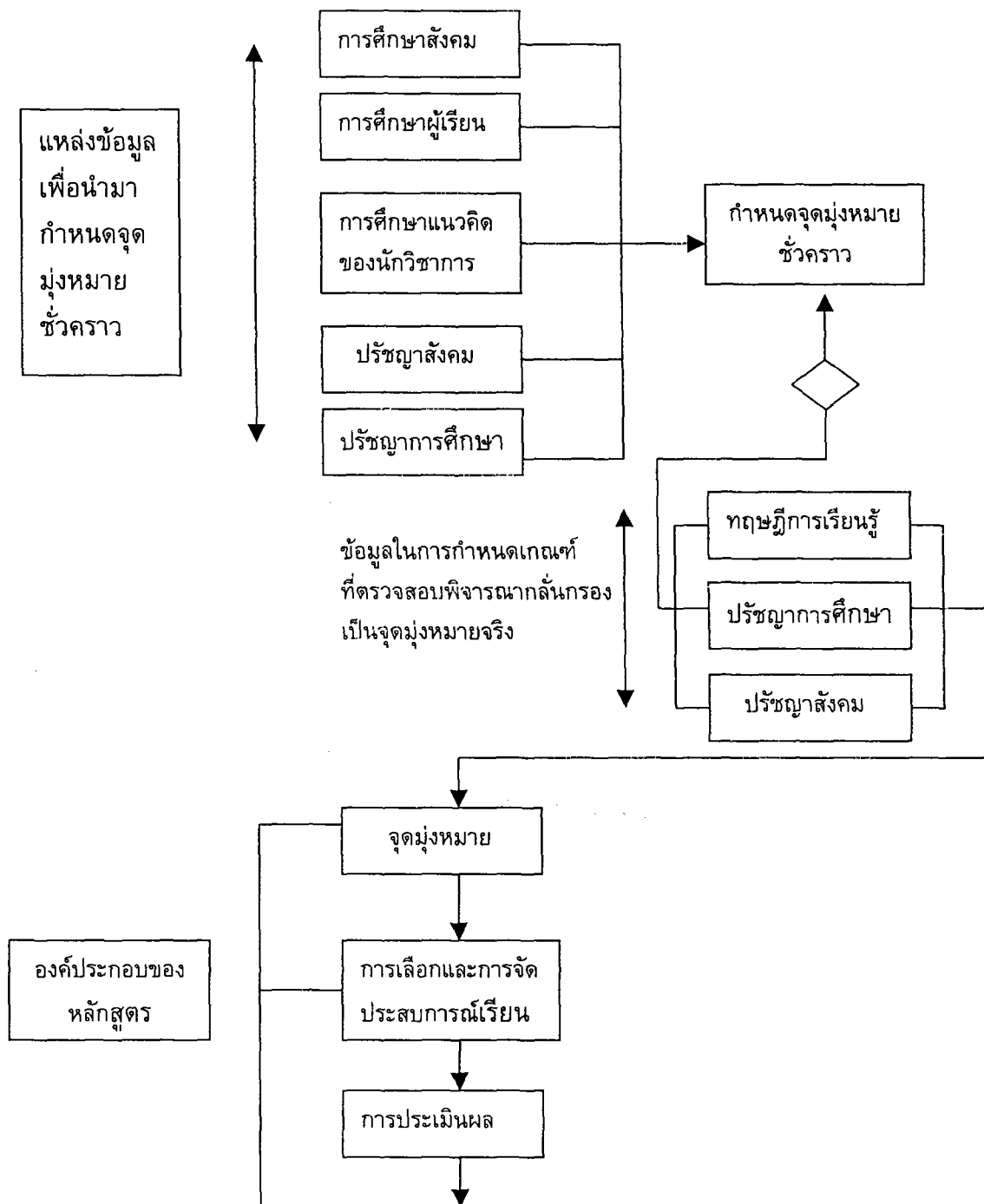
ไทเลอร์ (Tyler) ยังเน้นเกี่ยวกับการพิจารณา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ว่าต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ในด้านเวลาต่อเวลา และเนื้อหาต่อเนื้อหาเรียกว่า เป็นความสัมพันธ์แบบแนวตั้ง (vertical) กับแนวนอน (horizontal) ซึ่งมีเกณฑ์ในการจัดดังนี้

1. ความต่อเนื่อง (continuity) หมายถึงความสัมพันธ์ในแนวตั้งของส่วนองค์ประกอบหลัก ของตัวหลักสูตรจากระดับหนึ่งไปยังอีกระดับหนึ่งที่สูงขึ้นไป เช่น วิชาทักษะต้องเปิดโอกาสให้มีการฝึกทักษะ ในกิจกรรมและประสบการณ์บ่อยๆ และต่อเนื่องกัน

2. การจัดช่วงลำดับ (sequence) หมายถึงความสัมพันธ์แนวตั้งของส่วนองค์ประกอบหลักของตัวหลักสูตรจากสิ่งที่เกิดขึ้นก่อน ไปสู่สิ่งที่เกิดขึ้นภายหลัง หรือจากสิ่งที่มีความง่ายไปสู่สิ่งที่มีความยาก ดังนั้นการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ ให้มีการเรียงลำดับก่อนหลังเพื่อให้ได้เรียนเนื้อหาที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

3. บูรณาการ (integration) ความสัมพันธ์ในแนวนอน ขององค์ประกอบหลักของตัวหลักสูตร จากหัวข้อเนื้อหาหนึ่งไปยังอีกหัวข้อเนื้อหาหนึ่ง ของรายวิชาหรือจากรายวิชาหนึ่งไปยังอีกรายวิชาที่เกี่ยวข้องการจัดประสบการณ์จึงควรเป็นลักษณะที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เพิ่มพูนความคิดเห็นและได้แสดงพฤติกรรมที่สอดคล้อง เนื้อหาที่เรียนเป็นการเพิ่มความสามารถทั้งหมดของผู้เรียน ที่จะได้ใช้ประสบการณ์ในสถานการณ์ต่างๆกัน ประสบการณ์เรียนรู้จึงเป็นแบบแผนของปฏิสัมพันธ์ (interaction) ระหว่างผู้เรียนและสถานการณ์แวดล้อม
(วิชัย วงษ์ใหญ่. 2537 : 8 -10)

ไทเลอร์ (Tyler) ได้เสนอแนวคิดที่เกี่ยวกับ การพัฒนาหลักสูตรและการสอนที่มุ่งเน้นไปที่การเปลี่ยนแปลงตัวผู้เรียนไว้ในภาพต่อไปนี้



ภาพที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรตามรูปแบบของไทเลอร์ (Tyler)

(วิชัย วงษ์ใหญ่, 2537 :11)

การพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของทาบ่า (Taba) จะเริ่มต้นที่จุดใดจุดหนึ่งก่อนก็ได้ ตามที่ถนัดและสนใจ แต่เมื่อเริ่มที่ใดแล้ว จะต้องทำการศึกษาให้ครบกระบวนการทั้ง 7 ของแนวคิดที่เสนอไว้

อนึ่งทาบ่า (Taba) และไทเลอร์ (Tyler) ได้เคยร่วมกันเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรต่อที่ประชุมสัมมนาการวางแผนหลักสูตรเมื่อปี ค.ศ. 1930 และได้พยายามที่จะเสนอแนวความคิดการพัฒนาทางด้านหลักสูตร และสอนให้มีความหมายที่กว้างขึ้น และมีความสมบูรณ์มากขึ้น จากความหมายของหลักสูตรที่ใช้เดิมในแนวแคบ ทาบ่า (Taba) ให้แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรว่า ไม่ว่าหลักสูตรจะมีรูปร่างอย่างไรก็ตาม ควรมีองค์ประกอบของหลักสูตร 4 ประการด้วยกันคือ

1. วัตถุประสงค์ (อาจจะเป็นวัตถุประสงค์ทั่วไปของหลักสูตร หรือวัตถุประสงค์เฉพาะรายวิชา)
2. เนื้อหาวิชาและจำนวนคาบการเรียนการสอนของแต่ละวิชา
3. กระบวนการเรียนการสอนหรือกิจกรรม
4. การประเมินผลตามวัตถุประสงค์

จุดเด่นในแนวคิดของทาบ่า(Taba)อีกประการหนึ่งก็คือเรื่องยุทธวิธีการสอน(teaching strategies)และประสบการณ์เรียนรู้เป็นกระบวนการที่จะต้องคำนึงถึงอยู่ 2 ประการคือ

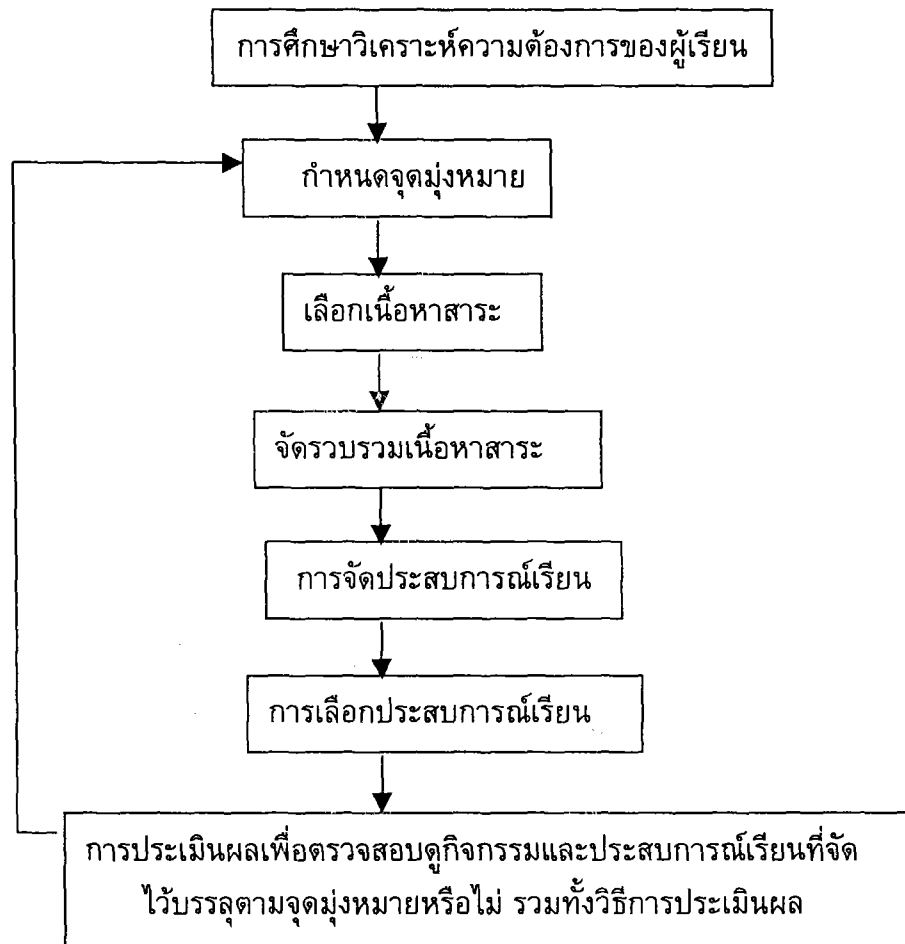
1. ยุทธวิธีการสอนและประสบการณ์เรียนรู้จะเป็นเครื่องกำหนดสถานการณ์ เงื่อนไข การเรียนรู้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละครั้ง จะต้องมียุทธประสงค์เกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเป็นผลผลิต ดังนั้นการจัดรูปแบบของการเรียนการสอนก็ต้องแสดงขั้นตอนของการเรียนรู้ด้วย

2. หน้าที่ของยุทธวิธีการสอน เป็นสิ่งที่หลอมรวมหลายสิ่งหลายอย่างเข้ามาไว้ด้วยกัน ซึ่งเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน ดังนั้นการพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับยุทธวิธีการสอนควรคำนึงถึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- 2.1 การจัดเนื้อหา จะต้องกำหนดให้ชัดเจนว่ารายวิชานั้นๆ มุ่งให้ผู้เรียนรู้แบบใด กว้างหรือลึกมากน้อยเพียงใด และได้เรียงลำดับเนื้อหาวิชาไว้อย่างไร การกำหนดโครงสร้างได้กระทำชัดเจนสอดคล้องกับโครงสร้างระดับใด เพราะแต่ละระดับจะมีจุดประสงค์เนื้อหาสาระที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

- 2.2 หน่วยการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่บ่งชี้ การวัดและประเมินผลได้ชัดเจน มีการเสนอรายละเอียดมีความยืดหยุ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน ทำกิจกรรมตามความต้องการความสนใจตามลักษณะเฉพาะ นอกจากนั้น การตรวจสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในการพัฒนากระบวนการเรียนได้เป็นลำดับขั้นตอนเพื่อนำไปสู่ข้อค้นพบข้อสรุปที่เป็นหลักการที่มุ่งเน้นความคาดหวัง

เกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนและการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการทางความคิดที่ต่อเนื่อง รวมทั้งการสืบเสาะหาความรู้ได้ด้วยตนเอง



ภาพที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรของ ทาบา (Taba)

(วิชาฯ วงษ์ใหญ่. 2537 : 16)

หลักสูตรและการสอนจะแยกทำส่วนหนึ่งส่วนใดไม่ได้ จะต้องพัฒนาควบคู่กันไปให้ สมบูรณ์แบบ เมื่อได้พิมพ์เขียวของหลักสูตรมาแล้ว จะต้องวางแผนการปฏิบัติงานให้ชัดเจน และเป็นไปตามรูปแบบที่กำหนดไว้

ขั้นตอนของ การพัฒนา หลักสูตรและ การสอน	บทบาทหน้าที่ ของนักพัฒนาหลักสูตร	บทบาทหน้าที่ ของการวิจัยและประเมินผล
1. ขั้นตอนเตรียมการ	ประมวลความรู้ ข้อมูลด้านต่างๆ เช่น สภาพสังคม จิตวิทยา ปรัชญาและกลุ่มเป้าหมาย	วิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อสรุป ประเมินคุณค่าของข้อมูลเพื่อนำ มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร
2. ขั้นตอนในการ พัฒนาหลักสูตร และวางแผนการ ใช้หลักสูตร	- กำหนดหลักการ จุดประสงค์ โครงสร้างและ สาระวิชา - พัฒนาแผนการสอน สื่อการเรียนและวัสดุหลัก สูตร - ทดลองใช้ เพื่อหาประสิทธิภาพ - วางแผนการใช้หลักสูตร - นำหลักสูตรเสนอหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อขอความเห็นชอบ - ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้ หลักสูตร - วางแผนอบรมครู - นำข้อมูลที่ค้นพบมาปรับปรุงก่อนนำหลัก สูตรไปใช้	- ประเมินตรวจสอบคุณภาพ ของจุดหมายและจุด ประสงค์ - ตรวจสอบคุณภาพของแผน การสอน - ประเมินผลการทดลองเพื่อ ปรับแก้สื่อการเรียน - ออกแบบและดำเนินการ ทดลองการใช้หลักสูตร - ให้ข้อมูลที่ค้นพบสำหรับ การปรับปรุงหลักสูตรและ การสอน
3. ขั้นตอนในการ ใช้หลักสูตร	- ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น หัวหน้าสถานศึกษา เพื่อวาง แผนในการอบรมครู งบประมาณ วิธีการ อบรม - จัดเตรียมวัสดุหลักสูตร - การประเมินผล การ อบรม การบริหารและการ นิเทศ	ประเมินผลกระบวนการใช้หลัก สูตรข้อมูลใดที่ต้องประเมินจะ ต้องรีบเก็บรวบรวมตั้งแต่ระยะ เริ่มของการใช้หลักสูตร แสวงหาแนวทางและ รูปแบบใหม่เพื่อแก้ ปัญหากระบวนการใช้ หลักสูตร

ภาพที่ 3 ความสัมพันธ์บทบาทหน้าที่การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร(วิชย วงษ์ใหญ่,2537:26-27)

1.4 การจัดเนื้อหาตามลำดับโครงสร้างของความรู้และตามหลักจิตวิทยา

สมิทร คุณานุกร (2518 : 104 - 106) กล่าวว่า การจัดลำดับเนื้อหาสาระของวิชาในหลักสูตรที่ยึดโครงสร้างของความรู้ในศาสตร์นั้นๆเป็นหลัก ช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ที่เป็นระบบระเบียบ มีความต่อเนื่องจากระดับง่ายไปสู่ระดับยาก หากความมุ่งหมายในการสอนเน้นการถ่ายทอดความรู้แล้วการจัดแบบนี้มีประโยชน์มากเพราะจะช่วยให้ครูถ่ายทอดอย่างสะดวกแต่ถ้าความมุ่งหมายในการสอนเน้นการพัฒนาความคิดและความสนใจในการแสดงออกแล้ว ไม่ควรนำการจัดลำดับแบบนี้ไปใช้ เพราะเป็นการจัดลำดับที่ขาดการยืดหยุ่น มุ่งยึดแต่ลำดับของเนื้อหาตามโครงสร้างความรู้ ในแต่ละศาสตร์เป็นหลัก ไม่คำนึงถึงความสนใจของผู้เรียนซึ่งอาจมีลำดับแตกต่างออกไปได้ ขอบกพร่องนี้ทำให้เกิดจากการจัดลำดับดังกล่าวนั้นไม่ แต่ยังเกิดจากการสอนของครูอีกด้วย โดยทั่วไปครูมักละเลยที่จะให้ผู้เรียนมีโอกาสอภิปรายถกเถียง ละเลยที่จะปรับเนื้อหาให้เข้ากับเหตุการณ์และความสนใจของผู้เรียนเป็นครั้งเป็นคราว การจัดเนื้อหาและการสอนที่เน้นแต่การพูดเพื่อถ่ายทอดความรู้ของครูเช่นกันทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่ได้รับความสนุกสนานในการเรียน

ในแต่ละหลักสูตรย่อมมีหลายวิชา บางวิชามีเนื้อหาเป็นกฎเป็นเกณฑ์ตายตัวเช่น วิชาคณิตศาสตร์หรือเรขาคณิต การสอนวิชาเหล่านี้ให้ได้ผลสูงสุด ผู้จัดหลักสูตรและครูผู้สอนควรจัดลำดับเนื้อหาแบบที่กล่าวมานี้ เพราะจะช่วยให้การเรียนการสอนได้ผลมากที่สุด ในแง่ของการถ่ายทอดและการรับความรู้ แต่อย่างไรก็ตามครูผู้สอนควรเปิดโอกาส ให้ผู้เรียนได้ซักถามแสดงความคิดเห็นบ้าง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียน ได้ใช้ความคิดประกอบไปด้วย และในขณะเดียวกัน จะช่วยลดความน่าเบื่อหน่ายของการสอนและการเรียนอีกประการหนึ่ง การถ่ายทอดความรู้ อย่างมีระบบระเบียบนั้นไม่จำเป็นต้องทำด้วยการบรรยายของครูเสมอไป ผู้จัดเนื้อหาของหลักสูตรและครูผู้สอนสามารถนำความรู้ มาถ่ายทอดเป็นระบบระเบียบ ตามลำดับโครงสร้างของความรู้ได้โดยใช้การสอนแบบอื่นๆ เช่น ครูนำข้อมูลต่างๆมา ให้ กระตุ้นให้เด็กคิด และหาหลักการเกี่ยวกับเรื่องที่น่าสนใจมาสอนด้วยตนเอง เมื่อเด็กเข้าใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้ว จึงสอนเรื่องอื่นต่อไปตามลำดับ

แม้ว่าหลักของการจัดลำดับเนื้อหาวิชาแบบนี้ ประกอบกับการสอนที่ยั่วให้ผู้เรียนใช้ความคิดดังกล่าวมาแล้ว ดูเหมือนว่าจะเป็นวิธีการที่สมบูรณ์ เพราะช่วยให้ผู้เรียนได้รับทั้งความรู้ที่เป็นระเบียบและได้พัฒนาความคิดไปด้วยก็ตาม ในทางปฏิบัติครูมักเน้นการบรรยายของตน เน้นแต่ทางวิชาการและละเลยที่จะคำนึงถึงความสนใจของผู้เรียน และการพัฒนาความคิดทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างเฉื่อยชา (passive learning) ด้วยเหตุนี้จึงมีการจัดลำดับเนื้อหาวิชาในการสอนอีกแบบหนึ่งเกิดขึ้นโดยยึดหลักความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก ลำดับในการสอนนี้เรียกว่าแบบ psychological sequence การจัดแบบนี้แสดงออกทางการสอนมากกว่าการจัดลำดับเนื้อหาในหลักสูตร ไม่ว่าจะเป็นการจัดแบบ logical sequence หรือแบบ psychological sequence

ก็ตามหลักสูตรย่อมต้องกำหนดลำดับของเนื้อหาไว้ให้ ความแตกต่างอยู่ที่ว่าหลักสูตรที่จัดลำดับเนื้อหาโดยยึดลำดับความสนใจของเด็กเป็นหลักไม่ได้กำหนดรายละเอียดปลีกย่อยของเนื้อหาไว้อย่างละเอียดตายตัวเหมือนกับแบบแรก แต่จะกำหนดเนื้อหาออกมาเป็นหัวข้อกว้างๆ พร้อมทั้งให้รายละเอียดประกอบด้วยเล็กน้อย ครูและนักเรียนจะไปร่วมกันพิจารณาว่าจะเรียนอะไรก่อนหรือหลังตามขอบเขตของเนื้อหาที่หลักสูตรกำหนดมาให้หรือครูและนักเรียนอาจจะกำหนดรายละเอียดอื่นๆ เพิ่มเติมเองก็ได้ตามความสนใจ หลักการจัดเนื้อหาในหลักสูตรและการสอนแบบนี้เหมาะสำหรับวิชาที่นักเรียนสามารถเรียนเรื่องใดก่อนหรือหลังก็ได้ โดยที่ลำดับก่อนหลังนี้ ไม่กระทบกระเทือนถึงสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนในวิชานั้นมากนัก เช่น วิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ศิลปศึกษา

1.5 การประเมินหลักสูตร

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537 : 217) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรมีจุดประสงค์ เพื่อพิจารณาทบทวนเกี่ยวกับคุณภาพของหลักสูตรโดยใช้ผลการวัดในแง่มุมต่างๆ ของสิ่งที่จะประเมินนำมาพิจารณารวมกัน เช่น ตัวเอกสาร หลักสูตร วัสดุ หลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ตัวผู้เรียน ความคิดเห็นของผู้ใช้หลักสูตรและความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องในชุมชนและสังคม เป็นต้น แนวการประเมินหลักสูตร แนวการประเมินหลักสูตรสามารถทำได้ 3 ระยะด้วยกันคือ

- | | | |
|-----------------------|---|----------------------------------|
| 1. ระยะก่อนโครงการ | → | การสร้างและการพัฒนาหลักสูตร |
| 2. ระยะระหว่างโครงการ | → | การนำหลักสูตรไปใช้ |
| 3. ระยะหลังโครงการ | → | การติดตามประเมินหลักสูตรทั้งระบบ |

จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรที่ปฏิบัติกันส่วนใหญ่มีอยู่ 2 ประการคือ

1. การประเมินเพื่อปรับปรุงหลักสูตรคือ การประเมินระหว่างการพัฒนาหลักสูตร มีวัตถุประสงค์ เพื่อใช้ผลการประเมินนั้นให้เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร โดยมีการวัดผลเป็นระยะๆ ในระหว่างการพัฒนาหลักสูตรแล้วนำผลจากการวัดมาประเมินว่าแต่ละขั้นตอนของหลักสูตร มีความเหมาะสมและสามารถปฏิบัติได้ดีเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่นักพัฒนาหลักสูตรในการที่จะปรับปรุงส่วนประกอบทุกส่วนของหลักสูตรได้ถูกต้องก่อนที่จะนำไปใช้จริงต่อไป

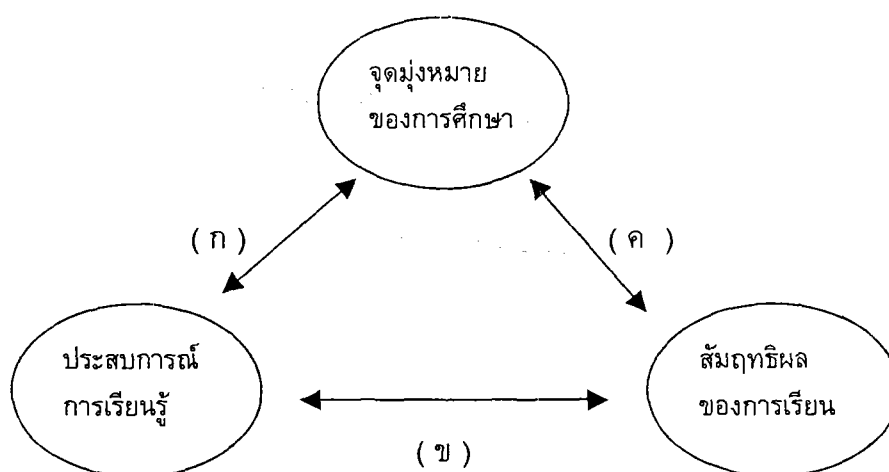
2. การประเมินเพื่อสรุปผลว่า คุณค่าของการพัฒนาหลักสูตร มีความเหมาะสมหรือไม่ หลักสูตรได้สนองความต้องการของผู้เรียน ของสังคมเพียงใด ควรใช้ต่อไปหรือควรยกเลิกทั้งหมด หรืออาจยกเลิกเพียงบางส่วนและปรับปรุงแก้ไขส่วนใด

ธำรง บัวศรี (2531:296) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรเบื้องต้นก็คือ การทบทวนตรวจสอบเพื่อความแน่ใจว่า หลักสูตรต้นแบบที่จัดทำขึ้น ซึ่งประกอบด้วย จุดหมาย จุดประสงค์ รูปแบบโครงสร้าง เนื้อหาวิชา ฯลฯ รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน ยังมีสิ่งใดที่บกพร่องสมควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข การประเมินในขั้นนี้มักจะกระทำโดยบุคคล 3 ฝ่ายคือ โดย

ผู้จัดทำหลักสูตรเองซึ่งเราเรียกว่า การประเมินผลภายใน โดยผู้เชี่ยวชาญและโดยผู้ที่สนใจการศึกษาในชุมชน

สังัด อุทรานันท์ (2532:279) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรเป็นส่วนที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อคุณภาพของหลักสูตร เพราะการประเมินหลักสูตรจะทำให้รู้คุณค่าของหลักสูตรว่าเป็นอย่างไร สามารถนำไปใช้ได้ดีเพียงใด ผลที่ได้จากการใช้หลักสูตรเป็นอย่างไร ข้อมูลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณค่าสูงขึ้น อันจะเป็นผลในการนำหลักสูตรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ได้โดยสะดวก ลักษณะการประเมินหลักสูตรโดยทั่วไป ยอมรับกันว่าการประเมินหลักสูตรควรทำให้ครอบคลุมระบบหลักสูตรทั้งหมด และควรประเมินให้ต่อเนื่อง ดังนั้นการประเมินหลักสูตรจึงประกอบด้วย การประเมินสิ่งต่อไปนี้คือ 1. การประเมินเอกสารหลักสูตร 2. การประเมินการใช้หลักสูตร 3. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร 4. การประเมินระบบหลักสูตร

รูปแบบการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์ (Tyler) เป็นรูปแบบที่เน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากหลักสูตร ในทัศนะของไทเลอร์ (Tyler) นั้นถือว่า กระบวนการทางการศึกษามีจุดเน้นอยู่ 3 ส่วนคือ จุดมุ่งหมายของการศึกษา ประสพการณ์การเรียนรู้ และสัมฤทธิ์ผลของการเรียน ทั้ง 3 ส่วนนี้มีความสัมพันธ์กันดังนี้



ภาพที่ 4 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทางการศึกษา (สังัด อุทรานันท์. 2532:282.)

ตามภาพแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ การศึกษาเป็นการประเมินเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลของการเรียน กับจุดมุ่งหมายของการศึกษาซึ่งในรูปภาพแทนด้วยสัญลักษณ์ $\leftarrow (ค) \rightarrow$ นั้นเอง อย่างไรก็ตามแบบการประเมินหลักสูตรตามทัศนะของไทเลอร์ (Tyler) อาจจะมองถึงความสัมพันธ์ $\leftarrow (ก) \rightarrow$ และ $\leftarrow (ข) \rightarrow$ ได้อีกด้วยความสัมพันธ์ของจุดมุ่งหมายของการศึกษาซึ่งแทนด้วยสัญลักษณ์ $\leftarrow (ก) \rightarrow$ นั้นหมายถึงการประเมินความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและประสพการณ์การเรียนรู้ที่ระบุไว้ในหลักสูตรและความ

สัมพันธ์ของประสบการณ์การเรียนรู้ กับสัมฤทธิ์ผลของการเรียนซึ่งแทนด้วย ◀(ข)▶ นั่นก็คือ การประเมินการเปรียบเทียบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ที่ได้ปฏิบัติจริงกับสัมฤทธิ์ผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติ

จากการศึกษาพิจารณาข้อมูลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการสร้างหลักสูตรระดับห้อง ระดับวิชา ระดับชั้นนั้น ควรนำหลักการแนวทางปฏิบัติการสร้างหลักสูตรตามขั้นตอนทั้ง 7 ของทาบา (Taba) มาใช้ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่เหมาะสมกับธรรมชาติวิชาที่ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาเป็นงานวิจัยในครั้งนี้

2. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

กรมวิชาการ (2544 : 4 – 7)

2.1 หลักการ

เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นไปตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ จึงกำหนดหลักการ ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้

2.1.1 เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติมุ่งความเป็นไทยควบคู่กับความ เป็นสากล

2.1.2 เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

2.1.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ

2.1.4 เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่น ทั้งด้านสาระ เวลา และการจัดการศึกษา

2.1.5 เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

2.2 จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี มีปัญญามีความสุขและมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดจุดหมายถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังต่อไปนี้

2.2.1 เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์

2.2.2 มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียนและรักการค้นคว้า

2.2.3 มีความรู้อันเป็นสากลรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการมีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิด วิธีการทำงานได้เหมาะสมกับสถานการณ์

2.2.4 มีทักษะกระบวนการ โดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การใช้ปัญญา และทักษะในการดำเนินชีวิต

2.2.5 รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี

2.2.6 มีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภค มีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าเป็นผู้บริโภค

2.2.7 เข้าใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.2.8 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาสังแวดล้อม

2.2.9 รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม

2.3 โครงสร้าง

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดมุ่งหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ให้สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง มีแนวปฏิบัติในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้

2.3.1 ระดับช่วงชั้น

กำหนดหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น ตามระดับพัฒนาการของผู้เรียนดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6

2.3.2 สาระการเรียนรู้

กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ทักษะหรือกระบวนการการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน เป็น 8 กลุ่มดังนี้

2.3.2.1 ภาษาไทย

2.3.2.2 คณิตศาสตร์

2.3.2.3 วิทยาศาสตร์

2.3.2.4 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

2.3.2.5 สุขศึกษาและพลศึกษา

2.3.2.6 ศิลปะ

2.3.2.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี

2.3.2.8 ภาษาต่างประเทศ

สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มนี้เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้โดยอาจจัดเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษา ต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างพื้นฐานทางการคิดและเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤติของชาติ กลุ่มที่สองประกอบด้วย สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์

เรื่องสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ไว้ในสาระการเรียนรู้กลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะ กลุ่มวิทยาศาสตร์ กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสุขศึกษาและพลศึกษา

กลุ่มภาษาต่างประเทศ กำหนดให้เรียนภาษาภาษาอังกฤษทุกช่วงชั้น ส่วนภาษาต่างประเทศอื่นๆ สามารถเลือกจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดสาระการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่ม ไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับส่วนที่ตอบสนองความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนนั้น สถานศึกษาสามารถกำหนดเพิ่มขึ้นได้ ให้สอดคล้องและสนองตอบศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน

2.4 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพมุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้ผู้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเอง ตามความถนัดและสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญได้แก่ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยอาจจัดเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสนองนโยบายในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพเพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ

2.4.1 กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี

ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเอง สู่ออกอาชีพ และการมีงานทำ

2.4.2 กิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร ตั้งแต่ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมิน และปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

2.5 มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้เฉพาะมาตรฐานการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับมาตรฐานการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ตลอดจนมาตรฐานการเรียนรู้ที่เข้มข้นตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้สถานศึกษาพัฒนาเพิ่มเติมได้

2.6 เวลาเรียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดเวลาในการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนในช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800 – 1,000 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 4 – 5 ชั่วโมง

2.7 การจัดหลักสูตร

สาระมาตรฐานการเรียนรู้ หลักการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระ และมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพของผู้เรียนเมื่อเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งกำหนดไว้ส่วนที่จำเป็นสำหรับเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพ สำหรับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน สถานศึกษาสามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ สาระและมาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มศิลปะสาระที่ 1 : ทศศิลป์มีรายละเอียดดังนี้ (กรมวิชาการ.2544 : 18)

สาระที่ 1 : ทศศิลป์

มาตรฐาน ศ 1.1 : สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ และวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด ต่อกันศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 1.2 : เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น
การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรขั้นพื้นฐานนอกจากจะมุ่งปลูกฝังด้านปัญญาพัฒนาการคิดของผู้เรียน ให้มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณแล้ว ยังมุ่งพัฒนา

ความสามารถทางอารมณ์ โดยการปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเอง เห็นอกเห็นใจผู้อื่น สามารถแก้ปัญหาข้อขัดแย้งทางอารมณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

2.8 การจัดหลักสูตรสถานศึกษา กรมวิชาการ. (2544 : 31 – 34)

2.8.1 การจัดทำสาระของหลักสูตร

2.8.1.1 กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค โดยวิเคราะห์จากมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่กำหนดไว้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้มาจัดทำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีรายภาค ที่ระบุถึงความรู้ความสามารถของผู้เรียน ซึ่งจะเกิดขึ้นหลังจากการเรียนรู้ในแต่ละปีหรือแต่ละภาคนั้น การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาคของสาระการเรียนรู้ของรายวิชาที่มีความเข้มข้น (Honour Course) ให้สถานศึกษากำหนดได้ตามความเหมาะสมสอดคล้องกับรายวิชาที่จะจัด

2.8.1.2 กำหนดสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค โดยวิเคราะห์จากผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาคที่กำหนดไว้ในข้อ 2.8.1.1 ให้สอดคล้องกับสาระมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น รวมทั้งสอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่นของชุมชน

2.8.1.3 กำหนดเวลาและหรือจำนวนหน่วยกิต สำหรับสาระการเรียนรู้รายภาค ทั้งสาระการเรียนรู้พื้นฐานและสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษากำหนดเพิ่มเติมขึ้นดังนี้
ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 และช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 กำหนดสาระการเรียนรู้เป็นรายปีและกำหนดจำนวนเวลาเรียนให้เหมาะสม และสอดคล้องกับมาตรฐานและสาระการเรียนรู้

2.8.1.4 จัดทำคำอธิบายรายวิชา โดยการนำเอาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค สาระการเรียนรู้รายปีรายภาค รวมทั้งเวลาและจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดตามข้อ 2.8.1.1 , 2.8.1.2 และ 2.8.1.3 มาเขียนเป็นคำอธิบายรายวิชา โดยประกอบด้วย ชื่อรายวิชา จำนวนเวลาหรือจำนวนหน่วยกิต มาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ของรายวิชานั้นๆ สำหรับ ชื่อรายวิชาของสาระการเรียนรู้ ให้ใช้ตามชื่อกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่วนชื่อสถานศึกษาจัดทำเพิ่มเติม สามารถกำหนดได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ต้องสื่อความหมายได้ชัดเจน มีความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในรายวิชานั้น

2.8.1.5 จัดทำหน่วยการเรียนรู้โดยการนำเอาสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาคที่กำหนดไว้ไปบูรณาการจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้หน่วยย่อยๆ เพื่อสะดวกในการจัดการเรียนรู้ และผู้เรียนได้เรียนรู้ในลักษณะองค์รวม หน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ และจำนวนเวลาสำหรับการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเมื่อเรียนครบทุกหน่วยย่อยแล้ว ผู้เรียนสามารถบรรลุตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาคของทุกรายวิชา

2.8.1.6 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการวิเคราะห์จากคำอธิบายรายวิชา รายปีหรือรายภาคและหน่วยการเรียนรู้ที่จัดทำ กำหนดเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนและผู้สอน

2.8.2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยวุฒิภาวะ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

2.8.2.1 จัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น การบูรณาการโครงการ องค์ความรู้จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นต้น

2.8.2.2 จัดกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติและความสามารถ ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน เช่น ชมรมทางวิชาการต่างๆ เป็นต้น

2.8.2.3 จัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี เป็นต้น

2.8.2.4 จัดกิจกรรมประเภทบริการ ด้านต่างๆ ฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และส่วนรวม

2.8.2.5 การประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเป็นระบบ โดยถือว่าเป็นเกณฑ์ประเมินผลการผ่านช่วงชั้นเรียน

2.8.3 การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน มีรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย เพื่อสอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน โดยให้ผู้สอนนำกระบวนการวิจัยมาผสมผสานหรือบูรณาการใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติ เริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนแก้ปัญหาหรือพัฒนา การดำเนินการแก้ปัญหาหรือพัฒนา การเก็บรวบรวมข้อมูล การสรุปผลการแก้ปัญหาหรือพัฒนา การรายงานผลการเรียนรู้และการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

3. หลักสูตรการสอนศิลปศึกษา

3.1 หลักสูตรศิลปศึกษา (Curriculum in Art Education) หมายถึงการกำหนด ขอบข่ายหรือทิศทางของลักษณะวิชา ให้กับครูผู้สอนศิลปะ เพื่อเป็นแนวทางในการสอนของแต่ละระดับชั้นเรียนว่าควรเรียนอะไร มากน้อยแค่ไหนและขอบข่ายของการจัดกิจกรรม ควรทำอะไรจึงจะสอดคล้องกับลักษณะรายวิชา ผลจากการปฏิบัติกิจกรรมจะช่วยประเมิณผลความสามารถของผู้เรียนและตัวผู้สอนด้วย ในวิชาศิลปะนักเรียนจำเป็นต้องฝึกปฏิบัติทั้งทางภาค ทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กันไป (เกสร ชิตะจารี. 2543 : 4)

3.2 มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มศิลปะ

สาระการเรียนรู้กลุ่มศิลปะ (กรมวิชาการ. 2544 : 2 - 3)

เป็นการเรียนรู้ที่เน้นจากห้องเรียนไปสู่ชีวิตจริงและต่อไปสู่สังคมโลกได้ โดยทุกคนสามารถเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ เรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงเน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์ทำงานจริง ผู้เรียนจึงต้องรู้จักคิดด้วยตนเอง โดยการเชื่อมโยงห้องเรียนไปสู่ ธรรมชาติ ความงาม จินตนาการสู่ชีวิตจริงและเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้ในมาตรฐานกลุ่ม วิชานี้สู่ชุมชน สังคมและโลกต่อไป

มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มศิลปะ เป็นมาตรฐานที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียน ในชุมชนได้โดยอิสระสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นเป็นหลัก โดย สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการได้อย่างอิสระเต็มที่

สาระการเรียนรู้กลุ่มศิลปะประกอบด้วย สาระทัศนศิลป์ ดนตรีและนาฏศิลป์ ช่วย พัฒนาผู้เรียนด้านสุนทรียภาพและร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ส่งเสริมให้ผู้เรียน กล้าคิดกล้าทำ กล้าแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์ สามารถค้นพบศักยภาพของตนเองอันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ มีรสนิยม มีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ มีสมาธิในการทำงาน มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัยสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งคุณภาพของผู้เรียนเมื่อเรียนจบ ในช่วงชั้นที่ 1 ประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 ได้กำหนดไว้ดังนี้

3.2.1 สร้างนำเสนอหรือแสดงผลงานศิลปะจากจินตนาการ สร้างสรรค์และเล่า เกี่ยวกับผลงานของตนให้ผู้อื่นรับรู้โดยใช้ศัพท์เบื้องต้นเกี่ยวกับศิลปะ

3.2.2 รับรู้ส่วนประกอบของงานศิลปะ ซึ่งสามารถช่วยในการวิเคราะห์งานศิลปะ ได้ แสดงงานศิลปะที่ตนชื่นชอบและอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้ว่ามีพื้นฐานมาจาก ส่วนประกอบ และความงาม ความไพเราะของศิลปะ

3.2.3 ระบุสิ่งแวดล้อมหรือเงื่อนไขที่ทำให้เกิดผลงานศิลปะได้

3.2.4 นำความรู้ทางศิลปะสาขาต่างๆมาใช้กับวิชาอื่นๆได้

3.3 มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 1 ประถมศึกษาปีที่ 1 – 3

สาระที่ 1 : ทักษะศิลป์

3.3.1 มาตรฐาน ศ 1.1 สร้างงานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ และวิเคราะห์ วิพากษ์ วิวิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อกันศิลปะ อย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันโดยมีรายละเอียดดังนี้

3.3.1.1 สื่อความคิดจินตนาการ ความรู้สึกประทับใจ ด้วยวิธีการต่างๆ อย่างอิสระ

3.3.1.2 สังเกต รับรู้ ส่วนประกอบทางทัศนศิลป์ สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ โดยใช้วิธีการต่างๆ ตามความสนใจ

3.3.1.3 ใช้วัสดุ อุปกรณ์อย่างปลอดภัยและมีความรับผิดชอบ

3.3.1.4 สำรวจแสดงออกถึงความรู้สึกจากการรับรู้ความงาม

3.3.1.5 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่มองเห็นในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ผลงานทัศนศิลป์ของตนเองและของผู้อื่น

3.3.1.6 นำความรู้ทางทัศนศิลป์มาใช้กับวิชาอื่นๆ และชีวิตประจำวันได้

3.3.2 มาตรฐาน ศ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมเห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.3.2.1 ระบุความเป็นมาของสิ่งที่อยู่รอบตัวที่เกี่ยวข้องกับงานทัศนศิลป์

3.3.2.2 สนใจงานทัศนศิลป์อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาไทยในท้องถิ่น

3.4 กระบวนการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้กลุ่มศิลปะ (กรมวิชาการ. 2544 : 15)

การจัดการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) ให้เห็นคุณค่าของตนเองเพื่อการแสดงออกอย่างอิสระ เพิ่มการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง เพิ่มโครงงานตามศักยภาพเพื่อให้ผู้เรียน มีความสุข มีเสรีภาพในการเรียนและแสวงหาความรู้ได้เองตามความต้องการ ซึ่งยุทธศาสตร์การเรียนการสอนกลุ่มศิลปะได้ระบุไว้ดังนี้

3.4.1 การเรียนการสอนแบบพัฒนาความสามารถในกระบวนการคิดของผู้เรียน (Metacognitive Thinking) เป็นยุทธศาสตร์การเรียนการสอนที่ผู้เรียนต้องใช้ข้อมูล (Information) ทางศิลปะกับกระบวนการคิดของตนเอง และกระบวนการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ด้วยการตัดสินใจ เลือกยุทธศาสตร์ กระบวนการ ประเมินตนเอง วางแผนปฏิบัติงาน ลงมือปฏิบัติงานดังนี้

3.4.1.1 คิดไตร่ตรอง(Reflective Thinking)วิธีนี้จะคิดด้วยการตั้งคำถามตนเอง เชื่อมโยงความคิดก่อนหน้าคาดหวังและประสบการณ์ปัจจุบันเข้าด้วยกัน ประเมิน วิเคราะห์สมมติฐาน แสวงหาพิจารณาทางเลือกที่เหมาะสม

3.4.1.2 คิดวิเคราะห์(Critical Thinking)ด้วยกระบวนการตรวจสอบ ทำให้ ชัดเจน จัดระบบให้เหตุผล วิเคราะห์ กระทำให้กระจ่างชัด ตั้งสมมติฐาน ทำนาย ประเมิน สังเคราะห์

3.4.1.3 คิดริเริ่มสร้างสรรค์(Creative Thinking) ด้วยการสร้างแนวคิดใหม่ แสวงหาพิจารณาทางเลือกอย่างหลากหลาย ประยุกต์ปรับเข้าหาแนวทาง สำรวจทางเลือกที่เหมาะสม ตั้งข้อดกลงร่วมกัน

3.4.2 การเรียนการสอนแบบเชื่อมโยงบูรณาการความรู้สหสาขา (Multidisciplinary Approach) เป็นยุทธศาสตร์การเรียนการสอนศิลปะที่สามารถบูรณาการ การเชื่อมโยงเนื้อหาวิชาความรู้และกระบวนการ

3.4.3 การเรียนการสอนแบบการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) เป็นยุทธศาสตร์การเรียนการสอนศิลปะด้วยการเรียนรู้ โดยการปฏิบัติจริง แสวงหาความรู้ด้วยการปฏิบัติ ทดลอง หาเหตุผล สัมผัสจริงด้วยตนเอง เป็นประสบการณ์ตรง

3.4.4 การเรียนการสอนแบบประเมินตนเอง (Self Assessment) เป็นยุทธศาสตร์การเรียนการสอนศิลปะที่มีลำดับขั้นตอนไว้ชัดเจน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ประเมินตนเองหรือประเมินเพื่อนในชั้นเรียน โดยมีการอ้างอิงข้อมูลเอกสารหลักฐาน

3.4.5 การเรียนการสอนแบบเรียนรู้ด้วยการแก้ปัญหา(Problem Based Learning) เป็นยุทธศาสตร์การเรียนการสอนศิลปะที่เน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาเองหาทางแก้ปัญหาด้วยตนเอง เรียนรู้การค้นหาคำตอบ ปรับเข้าสู่ทฤษฎีการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง ควรหลีกเลี่ยงการสอนแบบ ป้อนข้อมูลทางเดียว จะใช้วิธีการป้อนข้อมูลให้ผู้เรียนหลายๆด้าน เพื่อนำไปสู่กระบวนการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองของนักเรียนต่อไป

3.5 สื่อการเรียนรู้ (กรมวิชาการ. 2544 : 23)

เป็นสื่อที่ผู้เรียนและผู้สอนใช้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียน ผู้สอน สามารถจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเองหรือนำสื่อต่างๆที่มีอยู่รอบตัว และในระบบสารสนเทศมาใช้ในการเรียนรู้ โดยใช้วิจารณญาณในการเลือกใช้สื่อและแหล่งความรู้ ลักษณะของสื่อการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ควรมีความหลากหลายทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่ออื่นๆ ซึ่งช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่า น่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตามเข้าใจง่ายและรวดเร็วขึ้น รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีแสวงหาความรู้เป็นไปตามแนวการจัดการเรียนรู้และพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

3.6 การวัดและประเมินผล สารการเรียนรู้กลุ่มศิลปะ (2544 : 17 – 18)

การติดตามประเมินผลตามมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้น ใช้เป็นเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียน ทั้งมาตรฐานด้านความรู้ทักษะ กระบวนการ และคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินการเรียนรู้ของตนเองได้และมีวิธีการประเมินจากสภาพจริง ด้วยวิธีการประเมินผลที่หลากหลาย มีการบันทึกผลการประเมินอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาผู้เรียนศิลปะอย่างต่อเนื่องโดยผู้สอนจะต้องวัดและประเมินผลให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัยและด้านจิตพิสัย การวัดและประเมินผลต้องกระทำจากง่ายไปหายาก โดยกระทำควบคู่กันไปทั้ง 2 ด้านหรือทั้ง 3 ด้าน การนำไปใช้จะใช้อะไรก่อนหรือหลังขึ้นอยู่กับข้อกำหนดผลการเรียนรู้ของผู้สอน

3.6.1 การดำเนินการวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนอย่างแท้จริง จะต้องมีการประเมินผู้เรียน 3 วาระคือ

3.6.1.1 การประเมินผลก่อนเรียน มีการตรวจสอบผู้เรียนว่ามีความรู้ทักษะและความพร้อมเพียงพอที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ในเรื่องที่จะเรียนหรือไม่เพื่อที่จะได้เตรียมผู้เรียนทุกคนให้มีพื้นฐานเพียงพอ สำหรับเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้น ซึ่งทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จได้โดยง่าย วิธีการประเมินก่อนเรียนควรดำเนินการอย่างง่ายใช้เวลาไม่มากนัก เช่น

(1) ด้านพื้นฐานความรู้ ใช้วิธีการสัมภาษณ์ ตอบคำถามสั้นๆ ตรวจสอบผลการเรียนเดิมจากแหล่งข้อมูลต่างๆ

(2) พื้นฐานด้านทักษะ ใช้วิธีการให้ผู้เรียนแสดงการปฏิบัติสัมภาษณ์และตรวจสอบจากผลงานเดิม ส่วนวิธีการใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆตรวจสอบจากวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่ผู้เรียนจัดเตรียมมา หากต้องการให้ผู้เรียนแสดงการปฏิบัติจริงอาจเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาในการดำเนินงานมากจนเป็นเหตุให้เวลาเรียนไม่เพียงพอได้ ดังนั้นถ้าผู้สอนใช้วิธีการเชิงระบบเข้ามาช่วยก็จะทำให้ผู้สอนทราบพื้นฐานของผู้เรียนได้เป็นอย่างดีซึ่งอาจไม่ต้องทำการประเมินผลก่อนเรียนและจะเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีเวลามากขึ้น การวิเคราะห์เชิงระบบดังกล่าวคือ การวิเคราะห์เพื่อหาสาระของกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่จะต้องจัดการเรียนการสอนตลอดภาค ตลอดปี หรือตลอดรายวิชาว่ามีอะไรบ้าง เรื่องใดเป็นพื้นฐานของเรื่องใด แล้วนำมาจัดเรียงลำดับก่อนหลังโดยยึดหลักดังนี้

- 1) เรียนเรื่องพื้นฐานก่อนเรื่องระดับสูง
- 2) เรียนเรื่องง่ายไม่ซับซ้อนก่อนเรื่องยากสลับซับซ้อน
- 3) เรียนเรื่องรูปธรรมก่อนนามธรรม

3.6.1.2 การประเมินผลระหว่างเรียน เป็นการตรวจสอบพัฒนาการของผู้เรียนเกี่ยวกับความรู้ ทักษะและค่านิยมตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตามแผนการเรียนรู้ระหว่างร่วมกิจกรรม หรือภายหลังการเรียนเพื่อนำผลไปส่งเสริมปรับปรุงแก้ไขและซ่อมเสริมผู้เรียนให้

เกิดผลการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นและมาตรฐานกลุ่มศิลปะในที่สุด การประเมินผลระหว่างเรียนจะต้องประเมินโดยยึดหลักผลการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้เป็นเป้าหมาย ซึ่งมีแนวดำเนินการดังนี้

- (1) วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้
- (2) วางแผนกำหนดวิธีการและช่วงเวลาประเมิน
- (3) กำหนดและจัดทำเครื่องมือประเมิน
- (4) การกำหนดเกณฑ์การประเมิน
- (5) สรุปผลการประเมิน
- (6) นำผลการประเมินไปส่งเสริมปรับปรุงแก้ไขซ่อมเสริมผู้เรียน

3.6.1.3 การประเมินผลปลายภาค/ปลายปี สำหรับช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่

1 – 3 เป็นการตรวจสอบพัฒนาการของผู้เรียนเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายภาค/รายปี หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนครบถ้วนตลอดภาค/ตลอดปีแล้ว การประเมินปลายภาค/ปลายปีจะต้องทำการประเมินเป็นรายผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการและเครื่องมือ เช่นเดียวกับการประเมินผลระหว่างเรียน ผู้ประเมินจะต้องประเมินปลายภาค/ปลายปีเป็นการเฉพาะ แต่สามารถจะนำผลการประเมินระหว่างเรียนที่เหมาะสมบางส่วนมาใช้ในการประเมินปลายภาค/ปลายปีได้

สรุปได้ว่า หลักสูตรศิลปศึกษาเป็นหลักสูตรที่ครูผู้สอนจัดขึ้นได้อย่างอิสระ โดยคำนึงถึงความต้องการและศักยภาพของผู้เรียน บนพื้นฐานของมาตรฐานการเรียนรู้ที่หลักสูตรขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้ ซึ่งมีการวัดผลและประเมินผลที่เป็นไปตามสภาพความเป็นจริง ดังนั้นครูควรอธิบายวิธีการประเมินผลให้นักเรียนทราบ โดยเฉพาะการวัดผลในด้านความรู้ ทักษะ การออกแบบและการนำไปใช้ซึ่งวัดได้โดยการสังเกตและตรวจผลงานที่ปฏิบัติตามความจริง

4. ศิลปศึกษา

4.1 ทฤษฎีการสอนศิลปศึกษา

ทฤษฎีที่นิยมใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษามีดังนี้

(ชลอ พงษ์สามารท. 2528 : 64 – 65)

4.1.1 ทฤษฎีเหมือนจริง (Naive Realism) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า เด็กสามารถเห็นได้เหมือนผู้ใหญ่กล่าวคือ ครูจะเป็นผู้กำหนดให้นักเรียนทำตามซึ่งไม่เหมาะสมกับการสอนศิลปะในระดับประถมและมัธยมศึกษา แต่เหมาะสมสำหรับระดับอุดมศึกษาซึ่งมีแนวโน้มในการเรียนเพื่อมุ่งรักษาถ่ายทอดวัฒนธรรมเดิม เช่น วิชาจิตรกรรมไทย วาดภาพเหมือน เป็นทฤษฎีที่ต้องการให้

ผู้เรียนได้เรียนรู้ เข้าใจวิธีการและมีแบบแผน เป็นการเรียนเพื่อฝึกทักษะและความรู้โดยตรง เป็นการดำรงไว้เพื่อการอนุรักษ์โดยแท้จริง

4.1.2 ทฤษฎีแห่งปัญญา (Intellectual Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า นักเรียนเขียนตามที่ตนรู้เหมาะแก่การสอนทุกระดับชั้น เป็นทฤษฎีที่ให้นักเรียนได้แสดงความรู้ความสามารถตามที่ตนเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับการเรียนรู้และความแตกต่างระหว่างบุคคล การเรียนแบบนี้เป็นการส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการแสดงออกของเด็กโดยตรง เด็กสามารถแสดงรายละเอียดที่ตนรู้แตกต่างกันตามความคิดรวบยอดของตนเอง

4.1.3 ทฤษฎีพัฒนาการรับรู้ (Perceptual Development Theory) ทฤษฎีนี้เป็นของ เกสตัลท์ (Gestalt) ซึ่งมีความเชื่อว่า เด็กเขียนตามที่ตนเห็นตามความเป็นจริง เด็กจะเห็นแต่เค้าโครงใหญ่และเห็นส่วนรวมมากกว่าไม่สนใจรายละเอียด ทฤษฎีนี้เหมาะกับการสอนเด็กระดับอนุบาลและประถมศึกษา เด็กจะถ่ายทอดความรู้สึกออกมาเป็นแบบง่ายๆ ส่วนรายละเอียดซับซ้อนจะเพิ่มขึ้นตามวัยของเด็กเอง

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ทฤษฎีที่สามารถนำมาใช้ในการสอนศิลปศึกษานั้นมีอยู่หลายทฤษฎีด้วยกัน ครูสามารถนำแนวคิดในแต่ละทฤษฎีมาใช้ในการสอนศิลปศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้ โดยจัดกิจกรรมการสอนตามแนวทฤษฎีนั้นๆ ให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะและระดับความสามารถของนักเรียนแต่ละกลุ่มหรือบุคคล

4.2 การเขียนภาพระบายสี

เลิศ อานันทนะ (2523 : 138) กล่าวว่า การเขียนภาพระบายสีเป็นส่วนหนึ่งของวิชาศิลปศึกษา ที่ตั้งขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมให้เด็กทุกเพศทุกวัย ได้มีโอกาสแสดงออกไปตามระดับความสามารถของแต่ละคน เพื่อพัฒนาการทางสุขภาพกายและจิต ส่งเสริมให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย รู้จักรักษาความสะอาดเรียบร้อย มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศิลปวัตถุของชาติรวมทั้งพยายามปลูกฝังให้เด็กทุกระดับสามารถปรับปรุงตนเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่สังคม รักความก้าวหน้า มีรสนิยมที่ดี

อารี สุทธิพันธ์ (2528 : 108) กล่าวถึงการเขียนภาพว่า เป็นการแสดงหลักฐานทางภาษาภาพอย่างหนึ่ง ที่สามารถสื่อให้ทราบถึงเรื่องราวและเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ และทำหน้าที่บันทึกตามสภาพความเป็นไปในการดำเนินชีวิต ตลอดจนความเชื่อที่มนุษย์จินตนาการขึ้น มนุษย์ผู้มีตามองเห็นและใช้เครื่องมือวาดได้ทุกคน ถึงแม้มีความแตกต่างทางภาษาก็อาจเข้าใจภาษาภาพนั้นได้

ความหมายการเขียนภาพระบายสี

4.2.1 การเขียนภาพ (Drawing) หมายถึง การลาก ขูด ขีด เขียน ด้วยวัสดุหรือเครื่องเขียนต่างๆ เช่น ดินสอ ปากกา ชอล์ก ฯลฯ บนระนาบรองรับซึ่งเป็นดิน โลหะ กระดาษ หรือวัสดุอื่นๆที่มีผิวหน้าเรียบ แบน โค้ง โดยทำให้เป็นรูปร่างด้วยเส้น รูปร่างที่เกิดจากเส้นนี้

อาจเกิดจาก เส้นตรง เส้นโค้ง เส้นหยัก ฯลฯ ทั้งนี้อาจมีน้ำหนักอ่อนแก่ของเส้นเท่ากันหรือไม่ก็ได้ รูปร่างที่เกิดจากเส้นนี้มีลักษณะสองมิติคือ กว้างและยาว หากผู้วาดต้องการให้มีลักษณะสามมิติคือ กว้าง ยาวและลึก ก็ทำได้โดยลากเส้นหลายๆเส้นตามวิธีการแรเงา

4.2.2 การระบายสี (Painting) หมายถึงการระบายสีลงไปในภาพให้ทั่วบริเวณที่ต้องการจะระบายโดยวิธีใดก็ได้ จะใช้อุปกรณ์หรือไม่ใช้ก็ถือเป็น การระบายสีทั้งสิ้น (วิโรจน์ ขาทองและทำนอง จันทิมา 2517 : 6)

ดังนั้นการเขียนภาพระบายสีจึงหมายถึง การลาก ขูด ขีด เขียน ด้วยวัสดุหรือเครื่องเขียนต่างๆ บนระนาบรองรับซึ่งเป็นวัสดุที่มีผิวหน้าเรียบ แบน โค้ง โดยทำให้เป็นรูปร่างด้วยเส้น ให้เป็นรูปร่าง 2 มิติ หรือ 3 มิติก็ได้ แล้วระบายสีลงในภาพให้ทั่วบริเวณที่ต้องการ

4.3 พัฒนาการทางด้านศิลปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สาม

วิรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์ (2529 : 12) กล่าวว่า เด็กในวัยนี้เริ่มมองโลกในแง่ความจริง เขียนภาพเหมือนความจริงมากขึ้น ลักษณะการสร้างสรรค์ที่เกี่ยวกับการเขียนภาพคน/มีสัดส่วนของภาพใกล้เคียงตามสภาพความจริงยิ่งขึ้น การแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเขียนภาพแสดงความลึกและระยะใกล้ไกลด้วยการเขียนเป็นภาพซ้อนกันหรือการใช้เส้นนอนเป็นหลักในการเขียน กำหนดระยะใกล้ไกลคือ ใช้เส้นนอน เช่น เส้นขอบฟ้าเป็นหลัก ของที่อยู่ใกล้ก็จะอยู่ห่างจากเส้นนอนหรือเส้นขอบฟ้ามาก ของที่อยู่ไกลก็จะติดกับเส้นนอนหรือเส้นขอบฟ้าและสามารถเขียนภาพแสดงเปรียบเทียบขนาดใหญ่เล็ก ความสูงมากน้อยต่างกัน มีความระมัดระวังในการจัดภาพให้แลดูงาม สนใจการเขียนภาพแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวของคนและสัตว์มากขึ้นกว่าเดิม

4.4 กิจกรรมศิลปะศึกษา

4.4.1 กำหนดกิจกรรมศิลปะศึกษา

เกษร ธิตะจारी (2543 : 6) กล่าวถึงการกำหนดกิจกรรมศิลปะศึกษาให้กับผู้เรียนว่า จะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

4.4.1.1 จะต้องสอดคล้องตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ตามแผนการสอน

4.4.1.2 จะต้องสอดคล้องกับเนื้อหาที่สอนในแต่ละเรื่องและให้มีความ

สัมพันธ์

4.4.1.3 กิจกรรมศิลปะนั้นๆต้องน่าสนใจท้าทายต่อผู้เรียน ทำให้เกิดความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมนั้นๆ

4.4.1.4 กิจกรรมศิลปะนั้นๆ จะต้องส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และมีอิสระในการทำงานก่อให้เกิดความคิดใหม่ๆขึ้น

4.4.1.5 ผู้เรียนสามารถประยุกต์กิจกรรมได้ตามความเหมาะสมหรือสามารถนำไปประยุกต์เป็นงานอื่นๆได้ เช่น เรียนการพิมพ์ นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์พิมพ์ผ้าเช็ดหน้าหรือผ้าปูโต๊ะหรือพิมพ์เสื้อได้

4.4.1.6 กิจกรรมศิลปะจะต้องไม่ยากและง่ายเกินไปสำหรับผู้เรียน เพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่ายในการทำกิจกรรม และเมื่อนักเรียนทำได้ก็จะเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

4.4.1.7 กิจกรรมศิลปะจะต้องสอดคล้องกับบุคลิกภาพและความสนใจของผู้เรียน เช่น กิจกรรมของนักเรียนหญิงกับนักเรียนชาย ควรมีความยืดหยุ่นได้เพราะความสนใจของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความแตกต่างกัน ดังนั้นกิจกรรมศิลปะจึงควรให้อิสระแก่นักเรียนได้มีการเลือกงานในการทำ

4.4.2 กิจกรรมสร้างสรรค์ในการเขียนภาพ

อารี รังสินนท์(2526 : 161 – 162)กล่าวถึงกิจกรรมในการเขียนภาพไว้ว่า การเขียนภาพ หมายถึงการเขียนภาพในลักษณะต่างๆ ดังนี้

4.4.2.1 การเขียนภาพตามใจชอบ หมายถึง การให้โอกาสเด็กได้มีโอกาสเลือกวาดในสิ่งที่ตนเองพอใจและสามารถวาดได้ ซึ่งส่วนมากเด็กในวัยก่อนเรียนมักวาดรูปคน บ้าน สัตว์ ดอกไม้ หรือภาพที่เด็กประทับใจ

4.4.2.2 การเขียนภาพจากประสบการณ์ หมายถึง การให้เด็กเลือกเขียนภาพจากประสบการณ์ที่เด็กได้ไปเที่ยวในที่ต่างๆ หรือสิ่งที่เด็กได้รับ เช่น ทะเล สวนสัตว์ ของขวัญวันเกิด สัตว์เลี้ยง ของเล่น ฯลฯ

4.4.2.3 การเขียนภาพจากการฟังนิทาน หมายถึง การให้เด็กเขียนภาพจากนิทานที่ครูเล่าให้ฟังหรือฟังจากเทปนิทาน ซึ่งเด็กจะแสดงทั้งความรู้สึกนึกคิดทางสติปัญญา และความรู้สึกทางด้านจิตใจถ่ายทอดออกมาเป็นภาพได้

4.4.2.4 การเขียนภาพจากเสียงเพลง หมายถึง การให้เด็กได้ฟังเพลงแล้วเขียนภาพตามความนึกคิดของเด็ก เป็นภาพที่ประทับใจจากการฟังเพลง

4.4.2.5 การเขียนภาพจากการแสดงบทบาทสมมติ หมายถึง การให้เด็กเขียนภาพจากการที่เด็กได้แสดงบทบาทสมมติไป แล้วถ่ายทอดออกมาเป็นภาพ

4.4.2.6 การเขียนภาพจากสิ่งเร้าที่กำหนด หมายถึง การที่เด็กเพิ่มเติมเสริมต่อให้เป็นภาพ จากสิ่งเร้าที่กำหนดมาให้ แล้วถ่ายทอดออกมาเป็นภาพ

สรุปได้ว่า เนื้อหาและกิจกรรม เป็นสิ่งจำเป็นที่ควรพิจารณา เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ให้กับเด็ก ไม่ควรสร้างแรงกดดันให้กับเด็ก ควรจัดประสบการณ์ให้เด็กตามวัยตามพัฒนาการ เพื่อเด็กจะได้พัฒนาตามศักยภาพของตัวเองอย่างเต็มที่ ควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้มีโอกาสใช้ประสาทสัมผัสมากที่สุด ผลงานที่ปรากฏก็จะเป็นผลงานของเด็กมากเท่านั้น และจะเป็นงานที่มีความหมายต่อเด็ก ดังนั้นเนื้อหา กิจกรรมจึงควรเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเด็ก

5.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการสอนมีดังนี้

พรชัย หนูแก้ว (2541 : 264 – 265) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนประถมศึกษาพบว่า การพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนประถมศึกษานี้ ยึดหลักการที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ตรงในการร่วมกิจกรรมจนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยโดยประจำตัวในที่สุด เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อปลูกฝังพฤติกรรมประชาธิปไตยที่ต้องการโดยเฉพาะที่มีการจัดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละหน่วยการเรียนในลักษณะบูรณาการ และเน้นให้การศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้เรียนรู้ดำรงชีวิตและการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมประชาธิปไตย การพัฒนาหลักสูตรทำตามรูปแบบของการวิจัยและพัฒนา มี 4 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจข้อมูลพื้นฐาน เป็นการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนที่ประยุกต์มาจากการวิจัยแบบ EDFR เริ่มจากการกำหนดกรอบของพฤติกรรมประชาธิปไตยที่ต้องการศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางสัมภาษณ์นักเรียน และสอบถามครูผู้สอน ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียน นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ แล้วทำเทคนิคเดลฟายอีก 2 รอบ จึงได้ผลสรุปว่า พฤติกรรมประชาธิปไตยที่นักเรียนยังขาดอยู่และสมควรได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้นได้แก่ ด้านการยอมรับ ประกอบด้วยการปฏิบัติตามข้อตกลง และการไม่ละเมิดทรัพย์สินของผู้อื่นและส่วนร่วม ด้านสามัคคีธรรม ประกอบด้วยการร่วมกันทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย และการร่วมรับผิดชอบปรับปรุงแก้ไขงาน ด้านปัญญาธรรม ประกอบด้วยการแก้ปัญหาด้วยการใช้เหตุผล และการยอมรับแก้ไขข้อบกพร่อง จากนั้นจึงนำพฤติกรรมที่นักเรียนขาดอยู่นี้มาเขียนเป็นแบบจำลองเชิงทฤษฎีของพฤติกรรมประชาธิปไตยเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การร่างหลักสูตร เป็นการเขียนโครงร่างหลักสูตรให้สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐาน หลักสูตรนี้เป็นแบบบูรณาการที่ใช้หัวเรื่องเป็นแกนประกอบด้วย สภาพปัญหาและความต้องการ หลักการ เป้าหมาย จุดมุ่งหมาย เนื้อหา หน่วยการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียน การวัดและประเมินผล เนื้อหาที่ใช้ในหลักสูตรมาจากกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ ของหลักสูตรประถมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมประชาธิปไตย ส่วนการจัดกิจกรรมใช้วิธีสอนเพื่อเปลี่ยนเจตคติ ปรับพฤติกรรมและการแก้ปัญหาแล้วนำโครงร่างหลักสูตรนี้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้อง พบว่าทุกองค์ประกอบของหลักสูตรสอดคล้องและเหมาะสมกับนักเรียนและพฤติกรรมประชาธิปไตยที่ต้องการศึกษา จากนั้นจึงนำข้อมูลจากการประเมินโครงร่างหลักสูตรมาปรับปรุงเพื่อให้โครงร่างหลักสูตรเหมาะสมยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้ นำโครงร่างหลักสูตรที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 2 โรงเรียน แต่ละโรงเรียนแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ตามห้องเรียนเดิมที่โรงเรียนจัดไว้แล้ว และรูปแบบการทดลองใช้แบบสุ่มเพื่อแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ให้การทดลองเฉพาะกลุ่มทดลอง และมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลองทั้ง 2 กลุ่ม

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินและปรับปรุงหลักสูตร เป็นการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรหลังจากที่นำไปทดลองใช้แล้วซึ่งพบว่า พฤติกรรมประชาธิปไตยหลังการทดลองใช้หลักสูตรของกลุ่มทดลองมากกว่าพฤติกรรมประชาธิปไตยของกลุ่มควบคุม และพฤติกรรมประชาธิปไตยหลังการทดลองใช้หลักสูตรกลุ่มทดลองมากกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรที่กำหนดไว้ นอกจากนั้นยังพบว่า หลักสูตรนี้ยังสามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมในโรงเรียนได้โดยไม่มีผลกระทบกับหลักสูตรที่โรงเรียนดำเนินการอยู่ แสดงว่าหลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพจริง ส่วนการปรับปรุงหลักสูตรมีการเพิ่มรูปภาพ ปรับรูปแบบของตัวอักษรและภาษาที่ใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน

ยุทธนา อุทโซ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพเรื่องการสานกระติบข้าว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยวิธีการจัดทำรายวิชาขึ้นมาใหม่ และใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรแบบ Puissance Measure (P.M.) เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตรก่อนนำไปใช้และเพื่อทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่นใน 6 ด้านคือ ด้านจุดมุ่งหมาย ด้านโครงสร้างและเนื้อหา ด้านอัตราเวลาเรียน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อม สื่อวัสดุอุปกรณ์ และด้านการวัดผลประเมินผล ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ตามทัศนะของครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 20 คนและครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพจำนวน 33 คนได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยคือ หลักสูตรท้องถิ่นที่มีผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จำนวน 1 ฉบับและแบบประเมินหลักสูตรจำนวน 2 ฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่า P.M. ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การประเมินหลักสูตรฉบับร่างก่อนนำหลักสูตรไปทดลองใช้ ซึ่งประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ ด้วยวิธีการปรึกษา สัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างและใช้การประเมินหลักสูตรแบบ Puissance Measure (P.M.) ผลการประเมินหลักสูตรพบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นกับผู้เรียนและมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตประจำวันซึ่งมีค่า Puissance Measure (P.M.) เท่ากับ 10.35

2. การประเมินหลักสูตร โดยครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ในด้านจุดมุ่งหมาย ด้านโครงสร้างและเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านวัดผลประเมินผลของหลักสูตรมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น แนวการจัดการเรียนการสอนเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ในการดำรงชีวิตได้ และหลักสูตรยังครอบคลุมทั้งทางด้านความรู้ เจตคติและทักษะกระบวนการ แต่ในอัตราเวลาเรียนพบว่า ต้องมีการปรับปรุงโดยการเพิ่มอัตราเวลาเรียนและจัดให้มีกิจกรรมฝึกทักษะนอกเวลาเรียนตามปกติ

สุรพร บำรุง (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่องทำปลาต้ม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยจัดทำรายวิชาเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 22 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้คือ หลักสูตรท้องถิ่น แผนการสอน แบบวัดผลภาคปฏิบัติ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.59 ถึง 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีประสิทธิผล ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่องการทำปลาต้ม โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีรายด้านที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ด้านจุดมุ่งหมาย โครงสร้างและเนื้อหา อัตราเวลาเรียน กิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล

2. แผนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่องทำปลาต้ม มีประสิทธิภาพ 94.28/87.12 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 85/85 และมีดัชนีประสิทธิผลของแผนการสอนเท่ากับ ร้อยละ 70.58

อนุชิต แสนทวิสุข (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่องการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและพัฒนาแผนการสอนที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 คนซึ่งได้มาโดยใช้เทคนิคสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้คือ หลักสูตรท้องถิ่น แผนการสอน หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพเรื่องการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบบวัดผลภาคปฏิบัติและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.25 ถึง 0.77 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบสมมติฐาน t-test ผลการศึกษาสรุปได้ว่า หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพเรื่องการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีทั้งหมด 6 หน่วย 36 คาบ คาบละ 50 นาที ได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ชำนาญการว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและผลจากการนำไปสอนตามแผนการสอน มีประสิทธิภาพ 88.63/82.25 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

วลัยพร โกวิทระกุล (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องการทำเปलयวน โดยใช้ผักตบชวา โดยใช้วิธีการปรับปรุงรายละเอียดของเนื้อหา ปรับกิจกรรม และปรับสื่อการเรียนการสอน และประเมินหลักสูตรโดยวิธี Puissance Measure (P.M.) จากนั้นนำหลักสูตรไปทดลองใช้โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน และแบบสังเกตการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 20 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลการนำหลักสูตรไปใช้โดยหาค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t-test และร้อยละของภาคปฏิบัติ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรก่อนนำไปทดลองใช้โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่าหลักสูตรมีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตเหมาะสมกับผู้เรียน มีค่า Puissance Measure (P.M.) สูงกว่า 10

2. ผลการทดลองใช้หลักสูตรพบว่า หลักสูตรมีความชัดเจน เข้าใจง่าย สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เหมาะสมกับผู้เรียนและความต้องการของท้องถิ่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ 3 ด้านคือ ทักษะพิสัย พุทธิพิสัย และจิตพิสัย เนื้อหามีความเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและอัตราเวลาเรียนเหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการสอน ด้านสภาพแวดล้อม สื่อ วัสดุอุปกรณ์พบว่า ท้องถิ่นมีความต้องการหลักสูตรนี้จึงมีความเหมาะสมดีมาก

5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการสอนมีดังนี้

วิเวียน (Vivian, 1996, p. 2118-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และรูปแบบการคิดเรื่องการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรดูแลสุขภาพพบว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดังกล่าว ช่วยให้การเรียนรู้เกี่ยวกับความเชื่อในการดูแลสุขภาพในแต่ละท้องถิ่นเพิ่มขึ้นกล่าวคือ ยังให้ผลสัมฤทธิ์คงเดิมเมื่อนำไปสอนกับท้องถิ่นในลักษณะเดียวกัน การนำไปสอนพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ด้านการฝึกอบรม ส่วนด้านเนื้อหา ด้านทักษะ และโดยรวมไม่แตกต่างกัน สำหรับรูปแบบการคิด ด้านความรู้ ความจำ ด้านความเข้าใจและโดยรวมไม่แตกต่างกัน

เจอร์รี่ (Jerry, 1996, p.4524-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการพัฒนาหลักสูตร การออกแบบกราฟิกที่มีประสิทธิภาพพบว่า ควรรวบรวมแนวคิดและสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบกราฟิกที่จำเป็นทางการศึกษาให้ได้มากที่สุดก่อนดำเนินการพัฒนาหลักสูตร จากนั้นจึงแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบกราฟิกและนักการ

ศึกษาเมื่อดำเนินการพัฒนาหลักสูตรแล้วควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่ทราบโดยทั่วกัน ทั้งนี้หน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุน ส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมด้วย

ซีล่า (Shela, 1996, p.2314-A)ได้ทำการวิจัยหลักสูตรพบว่า การให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการศึกษาแบบพิเศษมากขึ้น โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารการศึกษา การบริหารงบประมาณ การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาหลักสูตรเป็นต้น นอกจากนี้ยังส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชนในทางที่ดีอีกด้วย

จากผลการวิจัยต่างๆที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยทราบถึงปัญหาการจัดหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอน การสร้างหรือการพัฒนาหลักสูตรจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นและน่าสนใจ เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ดังนั้นการสร้างหลักสูตรกลุ่มศิลปะสาระที่ 1 : ทัศนศิลป์ เรื่องการวาดภาพระบายสี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถมที่ผู้วิจัยสร้างเพื่อศึกษาในครั้งนี้จึงนับว่ามีความสำคัญและจำเป็นเช่นเดียวกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. วิธีสร้างเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า
4. การสร้างหลักสูตรกลุ่มศิลปะสาระที่1:ทัศนศิลป์ เรื่องการวาดภาพพระบายสี
5. ขัณฑ์ทดลอง
6. วิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตสาทร กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545
จำนวน 10 ห้อง 500 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตสาทร กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545
จำนวน 10 ห้อง 30 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการสร้างหลักสูตร

- 2.1.1 แบบสำรวจความต้องการของผู้เรียน
- 2.1.2 แบบสำรวจความคิดเห็นของครูศิลปะ

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของหลักสูตร

- 2.2.1 แผนการสอนที่สร้างตามหลักสูตร
- 2.2.2 แบบทดสอบความสามารถการวาดภาพพระบายสี

3. วิธีสร้างเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการสร้างหลักสูตร

3.1.1 แบบสำรวจความต้องการของผู้เรียน

3.1.1.1 ศึกษาหลักสูตรการสอนศิลปศึกษา มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มศิลปะ ทฤษฎีการสอนศิลปศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเลือกและรวบรวมเนื้อหาและกิจกรรม ให้สอดคล้องกับผู้เรียนก่อนลงมือสร้างแบบสำรวจความต้องการของผู้เรียน

3.1.1.2 ลงมือสร้างแบบสำรวจความต้องการของผู้เรียนโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 ด้านกิจกรรม ตอนที่ 2 ด้านเนื้อหา ระบุระดับความต้องการ 4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ให้ผู้ควบคุมงานวิจัยตรวจคุณภาพเชิงประจักษ์ แล้วนำไปให้ครูผู้สอนวิชาศิลปะในโรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถมจำนวน 3 ท่านที่เคยมีประสบการณ์ในการสอน ไม่น้อยกว่า 5 ปีเสนอแนะข้อคิดเห็นแล้วจึงนำไปใช้

3.1.1.3 นำแบบสำรวจที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถมจำนวน 2 คนซึ่งผลการเรียนอยู่ในระดับสูง 1 คน และผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำ 1 คน อ่านและทดลองทำสอบถามถึงความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อข้อคำถามเกี่ยวกับภาษาและรูปแบบของแบบสำรวจ จนกระทั่งได้แบบสำรวจที่สมบูรณ์จึงนำไปใช้

แบบสำรวจความต้องการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม ส่วนที่ 1 จำนวน 14 ข้อ ส่วนที่ 2 จำนวน 5 ข้อ

คำชี้แจง

1. แบบสำรวจนี้สร้างขึ้นเพื่อสำรวจความต้องการของผู้เรียนวิชาศิลปะ ผลที่ได้รับจากการสำรวจนี้จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างหลักสูตรวิชาศิลปะ (ทัศนศิลป์) เรื่องการวาดภาพพระบายสีต่อไป

2. แบบสำรวจนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ด้านกิจกรรมและด้านเนื้อหา
ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านกิจกรรม

กิจกรรม	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย
(0) วาดภาพเกี่ยวกับคน				

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านเนื้อหา (ต่อ)

เนื้อหา	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย
(0) เทคนิคระบายสีเทียน				
ไล่น้ำหนักสีอ่อน - แก่				
ขีดสี				
จุดสี				
แต้มสี				
ต่อสี				

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการหาคุณภาพของหลักสูตร

3.2.1 แผนการสอนที่สร้างตามหลักสูตร

3.2.1.1 นำผลที่ได้จากแบบสำรวจความต้องการของผู้เรียนและผลจากการสำรวจความคิดเห็นของครู ศิลปศึกษามาวិเคราะห์จัดเรียงลำดับความยากง่ายของเนื้อหาเพื่อเป็นพื้นฐานในการจัดช่วงเวลา กำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเนื้อหาและนำไปสร้างแผนการสอน

3.2.1.2 สร้างแผนการสอนโดยกำหนดเนื้อหา กิจกรรม จำนวนคาบที่ใช้ในแต่ละเนื้อหาเป็นจำนวน 7 แผน

3.2.1.3 นำแผนการสอนที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วให้ผู้ควบคุมงานวิจัยตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง จากนั้นจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คนได้แก่

รองศาสตราจารย์วรรณรัตน์ ตั้งเจริญ รองศาสตราจารย์ลลิตพรรณ ทองงาม อาจารย์จิราพร คุณานุตร ตรวจสอบความเชื่อมั่นของแผนการสอน พิจารณาเนื้อหาและกิจกรรมของแผนการสอนว่า เหมาะสมกับวัยและระดับของผู้เรียนมากน้อยเพียงใดด้วยวิธีการประเมินเชิงประจักษ์ โดยการสัมภาษณ์

3.2.1.4 นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วทั้ง 7 แผน ไปทดลองใช้กับนักเรียน ในโรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตสาทร กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนฤดูร้อน ปีการศึกษา 2545 จำนวน 30 คน เพื่อเป็นการทดสอบความเชื่อมั่นของแผนการสอนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.2.2 แบบทดสอบความสามารถการวาดภาพระบายสี

3.2.2.1 นำข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการสำรวจความต้องการของผู้เรียน ใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบการวาดภาพระบายสี ประกอบด้วยเนื้อหาและกิจกรรมตามความต้องการของผู้เรียนโดยเน้นการออกแบบวาดภาพและการระบายสีตามที่กำหนดให้จำนวน 1 ชุด

3.2.2.2 นำแบบทดสอบความสามารถการวาดภาพระบายสี ให้ครูที่มีประสบการณ์สอนวิชาศิลปะจำนวน 3 ท่านซึ่งเป็นครูศิลปะในโรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถมดูเพื่อขอคำแนะนำและนำไปปรับปรุงแก้ไข

3.2.2.3 นำแบบทดสอบความสามารถการวาดภาพระบายสีที่ปรับปรุงแล้วไปให้กรรมการควบคุมปริญาานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้งแล้วนำมาแก้ไขก่อนนำไปใช้ทดลอง

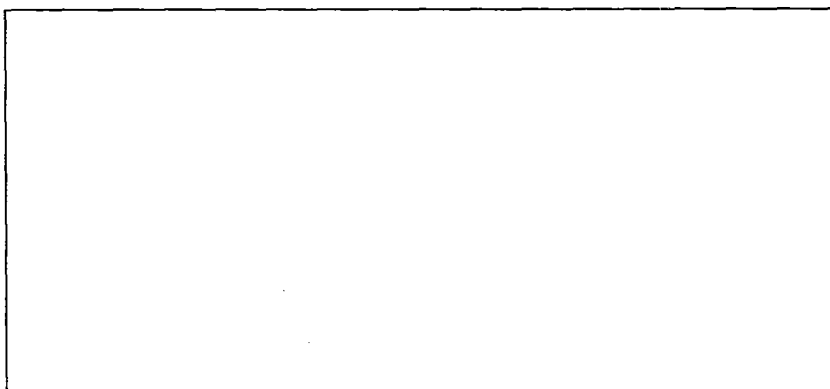
แบบทดสอบการวาดภาพระบายสี

วิชา ศิลปศึกษา เรื่อง เทคนิคระบายสีเทียน

ภาคเรียนที่ 2 / 2546

ชื่อ.....นามสกุล..... ชั้น ป.3 /.....เลขที่.....

เด็ก ๆ ลองใช้จินตนาการของตนเองออกแบบวาดภาพซึ่งมี คน สัตว์ สิ่งของและพืช เป็นจุดเด่นและส่วนประกอบภาพพร้อมทั้งระบายสีด้วยเทคนิคระบายสีเทียนให้สวยงาม ลงในกรอบข้างล่างนี้



4. การสร้างหลักสูตรกลุ่มศิลปะสาระที่1: ทัศนศิลป์ เรื่องการวาดภาพระบายสี

4.1 ชั้นเตรียมการ

4.1.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาหลักสูตร

4.1.2 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544

4.1.3 ศึกษาหลักสูตรการสอนวิชาศิลปศึกษา

4.2 ยกร่างหลักสูตร

4.2.1 ศึกษาหาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง สอบถามความคิดเห็นจากครูผู้สอน และสำรวจความต้องการของผู้เรียน โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับครูผู้สอนและแบบสำรวจความต้องการของผู้เรียน

4.2.2 นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 4.2.1 มาสร้างเป็นหลักสูตรโดยกำหนดเป็นหลักสูตรระดับชั้นเรียนซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้

4.2.2.1 หลักการ / วิสัยทัศน์

4.2.2.2 จุดมุ่งหมาย

4.2.2.3 โครงสร้าง

4.2.2.4 เนื้อหาสาระ

4.2.2.5 แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

4.2.2.6 การวัดและประเมินผล

4.2.3 นำร่างหลักสูตรมาตรวจสอบกับข้อมูล แล้วให้ที่ปรึกษางานวิจัยตรวจสอบเบื้องต้น

4.2.4 จัดพิมพ์ร่างหลักสูตรที่ผ่านความเห็นชอบจากที่ปรึกษางานวิจัย เพื่อนำไปตรวจหาคุณภาพ

4.3 การหาคุณภาพของหลักสูตร

4.3.1 การหาคุณภาพเบื้องต้นโดยผู้เชี่ยวชาญ โดยนำหลักสูตรที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนศิลปศึกษาจำนวน 3 ท่านซึ่งได้แก่ รองศาสตราจารย์ วรณรัตน์ ตั้งเจริญ รองศาสตราจารย์ลลิตพรรณ ทองงาม อาจารย์จิราพร คุณาบุตร ตรวจสอบเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรด้วยการประเมินเชิงประจักษ์โดยการสัมภาษณ์

4.3.2 การหาคุณภาพจากผลการใช้หลักสูตร โดยดำเนินการสอนตามแผน เมื่อสอนจบนำผลมาดูว่าผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

5. ขั้นตอนทดลอง

5.1 ทดสอบก่อนสอน โดยให้นักเรียนออกแบบวาดภาพระบายสีเทียนและสีไม้ลงในใบงานที่ 1 และใบงานที่ 2 แล้วตรวจและบันทึกผลตามเกณฑ์การให้คะแนน

5.2 ดำเนินการสอนตามแผนการสอนที่สร้างขึ้นจำนวน 7 หน่วยการเรียนรู้และเก็บคะแนนจากผลงานระหว่างเรียนโดยตรวจตามเกณฑ์การให้คะแนนจำนวน 6 ชิ้นงาน

5.3 ทดสอบหลังสอน โดยการให้นักเรียนออกแบบวาดภาพพระบายสีเทียนและสีไม้ลงในใบงานที่ 1 และใบงานที่ 2 ซึ่งเป็นใบงานฉบับเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบก่อนสอนแล้วตรวจและบันทึกผลตามเกณฑ์การให้คะแนน

6. ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 วิเคราะห์ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญหมายถึง การพรรณนาสัมภาระณ์ อธิบายรายละเอียด เพื่อนำผลมาปรับปรุงแก้ไขให้เครื่องมือมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6.2 วิเคราะห์ผลการใช้หลักสูตรโดย

6.2.1 วิเคราะห์ประสิทธิภาพ E_1 / E_2

- E_1 = คะแนน $\bar{x}$ การทำงานย่อย (Process)

- E_2 = คะแนน $\bar{x}$ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Product)

6.2.2 วิเคราะห์พัฒนาการของผู้เรียน เปรียบเทียบคะแนน Pre – test , Post – test แล้วทดสอบค่า t – test Dependent

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน

7.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

7.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)

7.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

7.4 ค่า t – test Dependent (ล้วน สายยศและอัครา สายยศ. 2538 : 104)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N - 1}}}$$

เมื่อ t คือ ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบค่าวิกฤต เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

$\sum D$ คือ ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่

D คือ ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่

N คือ จำนวนคู่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ผลการประเมินหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ผลการทดลองใช้หลักสูตรโดย

2.1 วิเคราะห์ประสิทธิภาพ E_1 / E_2 ถือเกณฑ์มาตรฐาน 80 / 80

(ชัยยงค์ พรหมวงศ์. อ้างจาก สมานมิตร แสงไธสง.)

- E_1 = คะแนน $\bar{x}$ การทำงานย่อย (Process)

- E_2 = คะแนน $\bar{x}$ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Product)

2.2 วิเคราะห์พัฒนาการผู้เรียน (เปรียบเทียบคะแนน Pre – test ,

Post – test แล้วทดสอบค่า t – test Dependent)

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ผลการประเมินหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ

จากการวิเคราะห์หาคุณภาพของหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน ด้วยวิธีการประเมินเชิงประจักษ์โดยการสัมภาษณ์วิเคราะห์ผลได้ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 อาจารย์จิราพร คุณานุตร หัวหน้าหมวดสร้างเสริมลักษณะนิสัย โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี ซึ่งมีประสบการณ์สอนวิชาศิลปศึกษา 11 ปี เห็นด้วยกับโครงสร้างหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทุกด้าน มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โครงสร้างหลักสูตรที่จุดมุ่งหมายข้อ 2.4 ให้เพิ่มข้อความ “ และผู้อื่น ”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 รองศาสตราจารย์วรรณรัตน์ ตั้งเจริญ อาจารย์คณะศิลปกรรมและประธานคณะกรรมการบริหารงานหลักสูตรระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เห็นด้วยกับโครงสร้างหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทุกด้านและเสนอแนะเพิ่มเติม จุดประสงค์ทางการเรียนในแผนการสอนว่า ควรเน้นถึงความคิดสร้างสรรค์ ทักษะจินตนาการ สารความรู้ ทักษะคิดที่ดีเพื่อสอดคล้องกับการเรียนในระดับที่สูงขึ้น

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 รองศาสตราจารย์ลลิตพรรณ ทองงาม อาจารย์สอนวิชาศิลปศึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ฝ่ายประถม เห็นด้วยกับโครงสร้างหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทุกด้าน เสนอแนะให้แก้ไขแผนการสอนในรายละเอียดด้านสาระสำคัญ จุดประสงค์ทางการเรียน กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ให้สอดคล้องสัมพันธ์กับมาตรฐานการเรียนรู้ยิ่งขึ้น

จากการวิเคราะห์ผลการประเมินหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 สรุปได้ว่า เห็นด้วยกับโครงสร้างหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แต่เพื่อให้หลักสูตรมีคุณภาพดีที่สุดผู้วิจัยจึงนำส่วนที่แนะนำไปแก้ไขโดยรวมดังนี้

1. จุดประสงค์ทางการเรียน
2. เนื้อหาสาระ
3. การวัดและประเมินผล

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ผลการทดลองใช้หลักสูตร

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คนและเสนอผลการทดลองได้ดังนี้

2.1 วิเคราะห์ประสิทธิภาพ E_1 / E_2 แสดงคะแนนการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 1 แสดงคะแนนการปฏิบัติงาน

ครั้งที่	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	ร้อยละ
1	20	15.89	80.16
2	20	17.30	86.50
3	20	17.86	89.33
4	20	17.63	88.16
5	20	17.83	89.16
6	20	17.20	86.00
$\bar{x}$		17.25	86.28

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า คะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติงานจำนวน 6 ครั้งเท่ากับ 17.25 คะแนนเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 86.28

2.2 วิเคราะห์พัฒนาการผู้เรียนเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียน

ตารางที่ 2 แสดงประสิทธิภาพของหลักสูตร 80 / 80การทดสอบย่อยกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ประสิทธิภาพ	ร้อยละ
E_1	86.28
E_2	89.91

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า คะแนนการทดสอบย่อยจำนวน 6 ครั้ง เท่ากับร้อยละ 86.28
คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากับ 89.91 ดังนั้น $E_1 / E_2 = 86.28 / 89.91$

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียน

ระยะเวลา	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	SD	t
ก่อนการเรียน	20	9.21	2.83	19.03**
หลังการเรียน	20	17.98	1.32	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า คะแนนเฉลี่ยของการทดสอบก่อนการเรียนเท่ากับ 9.21
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.83 คะแนนเฉลี่ยหลังการเรียนเท่ากับ 17.98 ค่าเบี่ยงเบน
มาตรฐานเท่ากับ 1.32 ค่า t ที่คำนวณได้ = 19.03 แสดงว่าผลการทดสอบ 2 ครั้งแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การสร้างหลักสูตรกลุ่มศิลปะสาระที่1:ทัศนศิลป์ เรื่องการวาดภาพพระบายสีสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อสร้างหลักสูตรกลุ่มศิลปะสาระที่1:ทัศนศิลป์ เรื่องการวาดภาพพระบายสีสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โดยศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหลักสูตร ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวิชาศิลปศึกษา เรื่องการวาดภาพพระบายสี ข้อมูลมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มศิลปะ สาระที่1: ทัศนศิลป์ ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของผู้เรียน

2. การสร้างหลักสูตร โดยการนำข้อมูลพื้นฐานที่ได้ศึกษามาวิเคราะห์กับความต้องการของผู้เรียน แล้วใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างหลักสูตรการวาดภาพพระบายสี จัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ แผนการสอนจำนวน 7 แผน แบบทดสอบวัดผลก่อนและหลังเรียน ใบความรู้ ใบงาน แบบสังเกตการปฏิบัติงาน เกณฑ์การให้คะแนนภาคปฏิบัติ

3.การหาคุณภาพหลักสูตร

3.1 ประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คนด้วยวิธีการประเมินเชิงประจักษ์โดยการสัมภาษณ์ ในส่วนของโครงสร้างหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งเป็นหลักสูตรที่สร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าเพื่อสนองความต้องการ พัฒนาการและวัยของผู้เรียน สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 1 ศ 1.1และ ศ 1.2 ในทุกด้าน

3.2 ประสิทธิภาพการนำหลักสูตรไปใช้ โดยการนำหลักสูตรที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ตามขั้นตอนการจัดกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนการสอน ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สอนด้วยตนเองดังนี้

3.2.1 นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวาดภาพระบายสีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 2 ฉบับคือ แบบทดสอบวาดภาพระบายสีเทียนและแบบทดสอบวาดภาพระบายสีไม้

3.2.2 ผู้วิจัยดำเนินการสอนตามแผนที่สร้างขึ้นจำนวน 7 หน่วยการเรียนรู้ โดยนักเรียนปฏิบัติออกแบบวาดภาพระบายสีตามแผนการสอน และบันทึกเก็บคะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดไว้จำนวน 6 ชิ้นงาน

3.2.3 นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน โดยการทำแบบทดสอบฉบับเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คนมีความเห็นสอดคล้องกันกับโครงสร้างหลักสูตร แผนการสอนและเอกสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในทุกด้าน แสดงว่าหลักสูตรมีคุณภาพดีสามารถนำไปใช้ได้ต่อไปได้

2. ผลการทดลองใช้หลักสูตร

2.1 ประสิทธิภาพของหลักสูตร จากคะแนนเฉลี่ยการทำงานย่อยและคะแนนเฉลี่ยจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่ามีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80 / 80

2.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังสอนพบว่า หลังการทดลองใช้หลักสูตรผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านการวาดภาพระบายสีดีขึ้น

อภิปรายผล

1. ผลการสร้างหลักสูตรวิชาศิลปะสาระที่ 1:ทัศนศิลป์ เรื่องการวาดภาพระบายสี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่าได้หลักสูตรที่มีคุณภาพดีสามารถนำไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดี สอดคล้องกับความต้องการและเหมาะสมกับผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรการวาดภาพระบายสีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ผ่านกระบวนการขั้นตอนการสร้างหลักสูตรอย่างมีระบบและดำเนินการตามขั้นตอนการสร้างหลักสูตรดังนี้คือ

1.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลหลายด้านได้แก่ ข้อมูลการสร้างหลักสูตร หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มศิลปะสาระที่ 1:ทัศนศิลป์

ข้อมูลความต้องการของผู้เรียน เพื่อนำมาเป็นตัวกำหนดในการสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับแนวคิดของทาบ (taba) ที่คำนึงถึง ยุทธวิธีการสอนและประสบการณ์เรียนรู้ต้องหลอมรวม กำหนดให้ชัดเจนและสอดคล้องกัน เพื่อเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน การเรียนการสอนและทำกิจกรรมตามความสนใจ

1.2 สร้างหลักสูตรวิชาศิลปะ สาระที่1:ทัศนศิลป์ ผู้วิจัยใช้วิธีศึกษาและรวบรวม ข้อมูลแล้วดำเนินการสร้างหลักสูตรโดยคำนึงถึงหลักการ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 รวมถึงพัฒนาการและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.3 ตรวจสอบหาคุณภาพของหลักสูตร เป็นการประเมินค่าของหลักสูตรว่า มีความเห็นด้วยหรือไม่อย่างไร ผู้วิจัยใช้การประเมินเชิงประจักษ์ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นการ ประเมินเพื่อนำผลมาปรับก่อนนำไปใช้จริง โดยให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงข้อคิดเห็นต่อหลักสูตรที่ สร้างขึ้นประกอบด้วย หลักการ / วิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างหลักสูตรและแผนการสอน จำนวน 7 หน่วย

1.4 นำหลักสูตรไปทดลองใช้ โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนเองใช้แผนการสอนที่สร้างขึ้น ทำให้ทราบข้อดีข้อบกพร่องของหลักสูตรเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ ที่กล่าวว่า “ การนำหลักสูตรไปทดลองใช้เป็นการตรวจสอบ หลักสูตรว่าสามารถนำไปใช้ได้ดีกับสถานการณ์จริงเพียงใด ” (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ . 2539)

1.5 ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรทุกขั้นตอนตามคำแนะนำของประธานกรรมการผู้ควบคุมงานวิจัยและผู้เชี่ยวชาญ จึงทำให้หลักสูตรมีคุณภาพสูง

ผลจากการประเมินหลักสูตรแบบเชิงประจักษ์โดยการสัมภาษณ์ แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อหลักสูตรที่สร้างขึ้น มีหลักการ / วิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลที่เหมาะสมสอดคล้องกัน เป็นไปตามความ มุ่งหมายของการวิจัย

2. ผลการทดลองใช้หลักสูตร การนำหลักสูตรไปทดลองใช้ โดยผู้วิจัยดำเนินการเอง พบว่า การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนที่สร้างขึ้น มีเนื้อหาสาระที่ทำให้ผู้ เรียนเกิดความสนใจต่อการเรียน เพราะเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวมีกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะพัฒนาการ ด้านการวาดภาพระบายสีที่เด็กชอบ มีบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนานเพลิดเพลินต่อการเรียน สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะ มีพัฒนาการทางการเรียน ส่งผลให้ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลัง เรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุชิต แสันทวีสุข.(2544:บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทำ การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่องการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า เป็นหลักสูตรที่มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากและผลจากการนำไปทดลองใช้สอน มีประสิทธิภาพ 88.63 / 82.25 ซึ่งสูงกว่า เกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80 / 80 ดังนั้นผลการเรียนในงานวิจัยที่ผู้วิจัยทำการทดลองนี้จึงสามารถเป็นตัว บ่งชี้ให้เห็นถึงคุณภาพของหลักสูตรได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้

1. หลักสูตรกลุ่มศิลปะสาระที่1:ทัศนศิลป์เรื่องการวาดภาพระบายสีสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สามารถเลือกนำไปใช้สอนเฉพาะการวาดภาพระบายสีเทียนหรือการวาดภาพระบายสีไม้ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งหมดได้

2. หลักสูตรการวาดภาพระบายสีนี้มีความเหมาะสมทั้งโรงเรียนที่ผู้เรียนมีความพร้อมและไม่พร้อมด้านวัสดุและอุปกรณ์การระบายสี เพราะสามารถประยุกต์ใช้กับวัสดุอุปกรณ์ตามความต้องการได้

ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการสร้างหลักสูตรการวาดภาพระบายสีน้ำ สีโปสเตอร์ สีเมจิกหรือสีอื่นๆ ตามความต้องการของผู้เรียน

2. ควรมีการสร้างหลักสูตร เรื่องการปั้น การพิมพ์ภาพ หรืองานวัสดุสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นงานส่วนหนึ่งของกลุ่มศิลปะสาระที่1:ทัศนศิลป์เช่นเดียวกัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2521) หลักสูตรใหม่. (เอกสารแนะนำฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- (2544) หลักสูตรขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๔๔ กระทรวงศึกษา. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด.
- (2544) สารการเรียนรู้กลุ่มศิลปะ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- เกษร ชิตจारी. (2543) กิจกรรมศิลปะสำหรับครู. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539) การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวทางปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ อีสัน เพรส.
- ชลอ พงษ์สามารถ. (2526) ศิลปะสำหรับครูมัธยม. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์.
- ชูลีรัตน์ เลื่อนน้ำชล. (2545) การเขียนภาพด้วยสีไม้ฉบับปรับปรุงใหม่โดยยุวศิลปินแห่งชาติ
2535. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ธำรง บัวศรี. (2531) ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและการพัฒนา. กรุงเทพฯ :
เอราวัณการพิมพ์.
- พรชัย หนูแก้ว. (2541) การพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรม
ประชาธิปไตยของนักเรียนประถมศึกษา. ปรินูญานินท์ กศ.ด. (สาขาวิจัยและพัฒนา
หลักสูตร) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มะลิฉัตร เอื้ออานนท์. (2545) กระบวนการเรียนการสอนทัศนศิลป์ในระดับประถมศึกษาสำหรับ
ครูยุคใหม่. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชจำกัด.
- ยุทธนา อุทโย. (2541) การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่องการสาน
กระติบข้าว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินูญานินท์ กศ.ม. (สาขาวิชาการประถมศึกษา)
มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ลลิตพรรณ ทองงาม. (2540) คู่มือพัฒนาศักยภาพเพื่อนำไปสู่ความเป็นอัจฉริยะทางศิลปะ.
กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอนคณะศึกษาศาสตร์ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ลลิตพรรณ ทองงาม. (2545) ชุดกิจกรรมสำหรับครูเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ กลุ่มศิลปะ
ทัศนศิลป์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชจำกัด.
- เลิศ อานันทนะ. (2523) ศิลปะในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : กราฟิคอาร์ต.
- วลัยพร โกฏิตระกูล. (2545) การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินูญานินท์ กศ.ม.(สาขาหลักสูตรและการสอน).ชลบุรี :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.

- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537) กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ.
กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น จัดพิมพ์.
- วิรัตน์ พิชญ์ไพบูลย์.(2529) ศิลปะในโรงเรียนประถม.กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- วิโรจน์ ชาทองและทำนอง จันทิมา. (2517) เทคนิคและวิธีสอนศิลปศึกษาในโรงเรียนประถม.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ศิลปชัย ชื่นประเสริฐ. (2526) วัดมัชฌิมาวาส. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์.
- สัจด์ อุทรานันท์. (2532) พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. ภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมานมิตร แสงไธสง. (2538) การออกแบบและพัฒนาชุดการสอนทักษะการเขียนภาพและ
ระบายสีในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินญาณินพนธ์ กศม. วิชาเอกเทคโนโลยีทางการ
ศึกษา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สวัสดิ ประทุมราชและคณะ.(2521)การศึกษาความสอดคล้องระหว่างหลักสูตรการฝึกหัดครู
กับหลักสูตรประถมศึกษา. กรุงเทพฯ.
- สุมิตร คุณากร. (2523) หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
----- (2518) หลักสูตรและการสอน หลักการและแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรการ
สอนแบบต่างๆ.กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรพร บำรุง. (2544) การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่องการทำ
ปลาสาม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (สาขาการประถมศึกษา)
มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย. (2525) วัดทองธรรมชาติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์.
- อนุชิต แสนทวีสุข. (2544) การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มการทำงานและอาชีพ เรื่องการ
ประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.
(สาขาการประถมศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
ถ่ายเอกสาร.
- อารี รังสินันท์. (2526) ความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : ชนะการพิมพ์.
----- (2528,ตุลาคม - ธันวาคม) การวาดเขียน. สารานุกรมศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ. 25(13) : 12 - 13
- Sheila,M. (1996,March). Curriculum and teacher attitudes the impact of the change
process in special educational. *Dissertation Abstracts International*, 6 (6), 2314-A.
- Jerry,E. (1996,October). A process for effective graphic design curriculum developments.
Dissertation Abstracts International, 11(14) , 4254 – A.
- Taba,H. (1962). *Curriculum development : Theory and practice*. New York : Harcourt,
Brace' s World.

Tyler,R.W. (1949). *Basic principles of curriculum and instruction*. Chicago : University of Chicago Press.

Vivian,O.W. (1996,November). Curriculum development and cognitive style : cultural competency in genetic counseling. *Dissertation Abstracts International* , 23 (2) , 3160 – A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. รองศาสตราจารย์วรรณรัตน์ ตั้งเจริญ อาจารย์คณะศิลปกรรมและประธานคณะกรรมการบริหารงานหลักสูตรระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. รองศาสตราจารย์ลลิตพรรณ ทองงาม อาจารย์สอนวิชาศิลปศึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์จิราพร คุณาบุตร อาจารย์สอนวิชาศิลปศึกษา หัวหน้าหมวดสร้างเสริมลักษณะนิสัย โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี

ภาคผนวก ข
แบบสำรวจและแบบประเมิน

แบบสำรวจความต้องการของผู้เรียน
กลุ่มศิลปะ สาระที่ 1 ทักษะศิลป์ เรื่อง การวาดภาพระบายสี
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545
โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม

คำชี้แจง

1. แบบสำรวจนี้สร้างขึ้นเพื่อสำรวจความต้องการของผู้เรียนวิชาศิลปะ ผลที่ได้รับจากการสำรวจนี้จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างหลักสูตรกลุ่มศิลปะ สาระที่ 1 ทักษะศิลป์ เรื่อง การวาดภาพระบายสีต่อไป
2. แบบสำรวจนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ด้านกิจกรรมและด้านเนื้อหา
3. นักเรียนใส่เครื่องหมาย / ลงใน ☐ ที่นักเรียนต้องการมากที่สุดเพียง 1 แห่งเท่านั้น

ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านกิจกรรม

กิจกรรม	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. วาดภาพเกี่ยวกับคน				
2. วาดภาพเกี่ยวกับสัตว์				
3. วาดภาพเกี่ยวกับพืช				
4. วาดภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม				
5. วาดภาพเหตุการณ์ที่เป็นปัจจุบัน				
6. วาดภาพเหตุการณ์ในโลกอนาคต				
7. วาดภาพเหตุการณ์ในอดีต				
8. วาดภาพจากการฟังนิทาน				
9. วาดภาพต่อเติมจากสิ่งที่มีอยู่				
10. วาดภาพเกี่ยวกับประเพณีไทย				
11. วาดภาพอิสระตามจินตนาการ				
12. วาดภาพดัดแปลงจากของจริง				
13. วาดภาพตามแบบที่มองเห็น				
14. วาดภาพเกี่ยวกับการ์ตูน				

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านเนื้อหา

เนื้อหา	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. เทคนิคระบายสีเทียน				
1.1 ไล่น้ำหนักสีอ่อน - แก่				
1.2 ขดสี				
1.3 จุดสี				
1.4 แต้มสี				
1.5 ต่อสี				
2. เทคนิคระบายสีไม้				
2.1 ไล่น้ำหนักสีอ่อน - แก่				
2.2 ขดสี				
3. เทคนิคระบายสีน้ำ				
3.1 แม่สี				
3.2 วรรณะสีร้อน - เย็น				
4 สร้างภาพ 3 มิติ				
5.สร้างภาพแสดงส่วนที่เป็นรูปและพื้น				

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการวาดภาพระบายสีที่นักเรียนต้องการให้มีขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ข้อมูลในแบบสำรวจนี้เป็นอย่างดี

มิสวชิรา วงศ์พันธุ์

แบบประเมินการสร้างหลักสูตรกลุ่มศิลปะ สารคดี 1 ทศนศิลป์
 เรื่องการวาดภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
 โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม
 สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ขอเสนอแนะที่ควรแก้ไข
1.หลักการ / วิสัยทัศน์ หลักสูตร กลุ่มศิลปะสารคดี 1 ทศนศิลป์ เรื่องการวาด ภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 1.1 เป็นหลักสูตรวาดภาพระบายสี ที่สร้างขึ้นจากความต้องการ ของผู้เรียน				
1.2 เป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมให้ผู้ เรียนได้พัฒนาและเกิดการ เรียนรู้ในด้านศิลปะการวาด ภาพระบายสี				
1.3 เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืด หยุ่น ทั้งด้านเนื้อหา สาร เวลา โดยเน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ				

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ข้อเสนอแนะที่ควรแก้ไข
2. จุดมุ่งหมาย หลักสูตรกลุ่มศิลปะ ทักษะศิลป์ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ สู่ภาคปฏิบัติ 2.1 มีทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ เรื่องการวาดภาพพระบายสี ออกแบบสร้างสรรค์ได้ตาม จินตนาการ 2.2 นำความรู้ที่ได้รับมาปรับวิธี คิด วิธีการทำงานได้อย่าง เหมาะสม 2.3 มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักในงานศิลปะวาด ภาพพระบายสี 2.4 เห็นคุณค่ามีความภาคภูมิใจ ในผลงานที่เกิดจากความคิด สร้างสรรค์ของตนเอง				

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ข้อเสนอแนะที่ควรแก้ไข
3. โครงสร้าง หน่วยที่ 1 เทคนิคระบายสีเทียน 1.1 การไล่น้ำหนักสีอ่อน-แก่ 1.2 การต่อสี 1.3 การแต้มสี 1.4 การขีดสี 1.5 การจุดสี เวลา 2 คาบ				
หน่วยที่ 2 การวาดภาพเกี่ยวกับ คน เรื่อง "ฉันเล่นกับเพื่อน" 2.1 การจัดองค์ประกอบภาพ 2.2 สัดส่วน / รูปและพื้น 2.3 การเลือกใช้เทคนิคระบายสี เทียน				
หน่วยที่ 3 การวาดภาพเกี่ยวกับ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง "ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ฉันรัก" 3.1 การจัดองค์ประกอบภาพ 3.2 เส้นขอบฟ้า / ช่องว่าง / ความสมดุล 3.3 เลือกใช้ / คิดค้นเทคนิคระบายสีเทียน				

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ข้อเสนอแนะที่ควรแก้ไข
หน่วยที่ 4 เทคนิคระบายสีไม้ 4.1 การเขียนเส้นตรง 4.2 การเขียนเส้นอย่างอิสระ 4.3 การเขียนวงกลม 4.4 การไล่น้ำหนักสี				
หน่วยที่ 5 ออกแบบวาดภาพเกี่ยวกับพืช เรื่อง “ ดินแดนมหัศจรรย์ในฝัน ” 5.1 การออกแบบภาพดัดแปลง 5.2 หลักการใช้วรรณะสีร้อน – เย็น				
หน่วยที่ 6 ออกแบบวาดภาพตามจินตนาการ เรื่อง “ เมืองหลวงในอนาคต ” 6.1 การจัดองค์ประกอบภาพ 6.2 จุดเด่นจุดสนใจ 6.3 การเลือกใช้เทคนิคระบายสีไม้และสีเทียน				

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ข้อเสนอแนะที่ควรแก้ไข
4. เนื้อหาสาระ 4.1 ด้านกิจกรรม 4.1.1 วาดภาพเกี่ยวกับคน 4.1.2 วาดภาพเกี่ยวกับพืช 4.1.3 วาดภาพเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4.1.4 วาดภาพอิสระตามจินตนาการ				
4.2 ด้านเนื้อหา 4.2.1 เทคนิคระบายสีเทียน 1) การไล่น้ำหนักสีอ่อนแก่ 2) การต่อสี 3) การแต้มสี 4) การขีดสี 5) การจุดสี				
4.2.2 เทคนิคระบายสีไม้ 1) การเขียนเส้นตรง 2) การเขียนเส้นอย่างอิสระ 3) การเขียนวงกลม 4) การไล่น้ำหนักสี				
4.2.3 การจัดองค์ประกอบภาพ 1) สัดส่วน 2) ความกลมกลืน 3) ความสมดุล 4) จุดเด่น / จุดสนใจ				

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ข้อเสนอแนะที่ควร แก้ไข
5. แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน				
6. การวัดและการประเมินผล 6.1 วัดความรู้ความสามารถใน ทักษะการวาดภาพระบายสี ออกแบบสร้างสรรค์ตาม จินตนาการ โดยตรวจผลงาน ตามเกณฑ์การให้คะแนน 6.2 สังเกตพัฒนาการในเรื่องการ นำความรู้มาปรับวิธีคิด วิธีการ ทำงาน โดยเปรียบเทียบผล งานที่สะสมไว้ 6.3 สังเกตความตั้งใจในการทำงาน รับผิดชอบต่อการเตรียม อุปกรณ์และผลงานมีความ ประณีตสร้างสรรค์ โดยใช้ดา รางสังเกตการทำงาน 6.4 สังเกตการแสดงออกให้เห็นถึง ความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าใน ผลงานที่เกิดจากความคิดสร้าง สรรค์ของตนเอง โดยการ ประเมินผลงานของตนเอง				

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มศิลปะ สาระที่ 1 ทักษะศิลป์
 เรื่องการวาดภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
 โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม
 สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ข้อเสนอแนะที่ควรแก้ไข
หน่วยที่ 1 เทคนิคระบายสีเทียน				
1. ด้านสาระสำคัญ				
2. ด้านจุดประสงค์ทางการเรียน				
3. ด้านเนื้อหา				
4. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้				
5. ด้านสื่อการเรียนรู้ วัสดุและอุปกรณ์				
6. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้				

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ข้อเสนอแนะที่ควรแก้ไข
หน่วยที่ 2 ออกแบบวาดภาพเกี่ยวกับคน เรื่อง ฉันเล่นกับเพื่อน				
1. ด้านสาระสำคัญ				
2. ด้านจุดประสงค์ทางการเรียน				
3. ด้านเนื้อหา				
4. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้				
5. ด้านสื่อการเรียนรู้ วัสดุและอุปกรณ์				
6. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้				

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ข้อเสนอแนะที่ควรแก้ไข
หน่วยที่ 3 ออกแบบวาดภาพเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ฉันรัก				
1. ด้านสาระสำคัญ				
2. ด้านจุดประสงค์ทางการเรียน				
3. ด้านเนื้อหา				
4. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้				
5. ด้านสื่อการเรียนรู้ วัสดุและอุปกรณ์				
6. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้				

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ข้อเสนอแนะที่ควรแก้ไข
หน่วย 4 เทคนิคระบายสีไม้				
1. ด้านสาระสำคัญ				
2. ด้านจุดประสงค์ทางการเรียน				
3. ด้านเนื้อหา				
4. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้				
5. ด้านสื่อการเรียนรู้ วัสดุและอุปกรณ์				
6. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้				

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ข้อเสนอแนะที่ควรแก้ไข
หน่วยที่ 5 ออกแบบวาดภาพเกี่ยวกับพืช เรื่อง “ ดินแดนมหัศจรรย์ในฝัน ”				
1. ด้านสาระสำคัญ				
2. ด้านจุดประสงค์ทางการเรียน				
3. ด้านเนื้อหา				
4. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้				
5. ด้านสื่อการเรียนรู้ วัสดุและอุปกรณ์				
6. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้				

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ข้อเสนอแนะที่ควรแก้ไข
หน่วยที่ 6 ออกแบบวาดภาพตามจินตนาการ เรื่อง “ เมืองหลวงในอนาคต ”				
1. ด้านสาระสำคัญ				
2. ด้านจุดประสงค์ทางการเรียน				
3. ด้านเนื้อหา				
4. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้				
5. ด้านสื่อการเรียนรู้ วัสดุและอุปกรณ์				
6. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้				

ภาคผนวก ค
หลักสูตรกลุ่มศิลปะ สารที่ 1 ทัศนศิลป์

หลักสูตรกลุ่มศิลปะ สาระที่ 1 ทศนศิลป์
เรื่องการวาดภาพระบายสี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม

1. หลักการ / วิสัยทัศน์

เพื่อให้การจัดการเรียนรู้กลุ่มศิลปะ สาระที่ 1 ทศนศิลป์ เรื่องการวาดภาพระบายสี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม สอดคล้องกับมาตรฐาน การเรียนรู้กลุ่มศิลปะ ที่มุ่งเน้นการเรียนรู้เกิดจากห้องเรียนสู่ชีวิตจริงและสู่สังคมโลกได้ โดยทุกคนสามารถเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ หลักสูตรสามารถประยุกต์ใช้ในโรงเรียนได้โดยอิสระ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น จึงได้กำหนดหลักการของหลักสูตรไว้ดังนี้

- 1.1 เป็นหลักสูตรวาดภาพระบายสีที่สร้างขึ้นจากความต้องการของผู้เรียน
- 1.2 เป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเกิดการเรียนรู้ในด้านศิลปะการ วาดภาพระบายสี
- 1.3 เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่น ทั้งด้านเนื้อหา สาระและเวลา โดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ

2. จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรกลุ่มศิลปะ สาระที่ 1 ทศนศิลป์ เรื่องการวาดภาพระบายสี มุ่งพัฒนาผู้เรียน ให้เกิดการเรียนรู้สู่ภาคปฏิบัติ จึงกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังนี้

- 2.1 มีทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ เรื่องการวาดภาพระบายสี ออกแบบสร้างสรรค์ได้ ตามจินตนาการ
- 2.2 นำความรู้ที่ได้รับมาปรับวิธีคิด วิธีการทำงานได้อย่างเหมาะสม
- 2.3 มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักในงานศิลปะวาดภาพระบายสี
- 2.4 เห็นคุณค่ามีความภาคภูมิใจในผลงานที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง

3. โครงสร้าง

เพื่อให้การจัดหลักสูตรศิลปะวาดภาพระบายสี เป็นไปตามหลักการและจุดมุ่งหมาย จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรกลุ่มศิลปะ สาระที่ 1 ทศนศิลป์ เรื่องการวาดภาพระบายสี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไว้ดังนี้

โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตรวาดภาพระบายสี
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม
จำนวน 20 คาบ

หน่วยที่	เนื้อหา / กิจกรรม	จำนวนคาบ (คาบละ 50 นาที)
1	เทคนิคการระบายสีเทียน 1.1 การไล่น้ำหนักสีอ่อน - แก่ 1.2 การต่อสี	2
2	ออกแบบวาดภาพเกี่ยวกับคน เรื่อง “ ฉันเล่นกับเพื่อน ” 2.1 การจัดองค์ประกอบภาพ 2.2 สัดส่วน / รูปและพื้น 2.3 การเลือกใช้เทคนิคระบายสีเทียน	4
3	ออกแบบวาดภาพเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง “ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ฉันรัก ” 3.1 การจัดองค์ประกอบภาพ 3.2 เส้นขอบฟ้า / ช่องว่าง / ความสมดุล 3.3 เลือกใช้ / คิดค้นเทคนิคระบายสีเทียน	4
4	เทคนิคระบายสีไม้ 4.1 การเขียนเส้นตรง 4.2 การเขียนเส้นอย่างอิสระ 4.3 การเขียนวงกลม 4.4 การไล่น้ำหนักสี	2
5	ออกแบบวาดภาพเกี่ยวกับพืช เรื่อง “ ดินแดนมหัศจรรย์ในฝัน ” 5.1 การออกแบบภาพดัดแปลง 5.2 หลักการใช้วรรณะสีร้อน - เย็น	4
6	ออกแบบวาดภาพตามจินตนาการ เรื่อง “ เมืองหลวงในอนาคต ” 6.1 การจัดองค์ประกอบภาพ 6.2 จุดเด่น / จุดสนใจ 6.3 การเลือกใช้เทคนิคระบายสีไม้และสีเทียน	4

4. เนื้อหาสาระ

4.1 ด้านกิจกรรม

- 4.1.1 วาดภาพเกี่ยวกับคน
- 4.1.2 วาดภาพเกี่ยวกับพืช
- 4.1.3 วาดภาพเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 4.1.4 วาดภาพอิสระตามจินตนาการ

4.2 ด้านเนื้อหา

4.2.1 เทคนิคระบายสีเทียน

- 1) การไล่น้ำหนักสีอ่อน - แก่
- 2) การต่อสี
- 3) การแต้มสี
- 4) การขีดสี
- 5) การจุดสี

4.2.2 เทคนิคระบายสีไม้

- 1) การเขียนเส้นตรง
- 2) การเขียนเส้นอย่างอิสระ
- 3) การเขียนวงกลม
- 4) การไล่น้ำหนักสี

4.2.3 การจัดองค์ประกอบภาพ

- 1) สัดส่วน
- 2) ความกลมกลืน
- 3) ความสมดุล
- 4) จุดเด่น / จุดสนใจ

5. แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

นำเนื้อหาและกิจกรรมที่กำหนดไว้ มาวางแผนจัดกิจกรรมและกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งเนื้อหาหนึ่งๆสามารถจัดกิจกรรมได้หนึ่งคาบหรือมากกว่า ดังกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไปนี้

ตัวอย่างกิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมการเรียนรู้

1. นำภาพเทคนิคระบายสีหลายๆแบบให้นักเรียนดู แล้วให้ร่วมกันพิจารณาหลักเกณฑ์ เพื่อหาคำตอบให้ได้ว่าเป็นเทคนิคอะไรบ้าง

2. แบ่งนักเรียนด้วยความสมัครใจออกเป็นกลุ่มๆละ 5 คน แจกบัตรคำสั่งและใบความรู้ให้ศึกษาและทดลองปฏิบัติลงในใบงานที่ 1

3. นักเรียนกลุ่มเดิมนับ 1 – 5 แต่ละคนแยกไปหากกลุ่มใหม่ โดยไม่ซ้ำกลุ่มเดิม เช่น คนนับ 1 ให้ไปรวมกลุ่มหนึ่ง , คนนับ 2 ให้ไปรวมอีกกลุ่มหนึ่ง เป็นต้น และนำความรู้ที่แต่ละคนได้รับไปแลกเปลี่ยนกันภายในกลุ่ม จนทำให้ทุกคนภายในกลุ่มมีความเข้าใจตรงกัน

4. นักเรียนรับใบงานที่ 2 ออกแบบภาพและเลือกใช้เทคนิคหรือดัดแปลงจิตเทคนิคระบายสีขึ้นใหม่ ระบายสีลงบนภาพที่ออกแบบไว้ตามความเหมาะสมให้เกิดความสวยงาม

6. การวัดและการประเมินผล

6.1 วัดความรู้ความสามารถในทักษะการวาดภาพระบายสีออกแบบสร้างสรรค์ได้ตามจินตนาการ โดยการตรวจผลงานตามเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดไว้

6.2 สังเกตพัฒนาการในเรื่องการนำความรู้มาปรับวิธีคิด วิธีการทำงานได้อย่างเหมาะสม โดยการเปรียบเทียบผลงานที่สะสมไว้

6.3 สังเกตความตั้งใจในการทำงาน รับผิดชอบต่อการเตรียมอุปกรณ์และผลงานมีความประณีตสร้างสรรค์ โดยใช้ตารางสังเกตการทำงาน

6.4 สังเกตการแสดงออกให้เห็นถึงความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าในผลงานที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง โดยการประเมินผลงานตนเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล

- 1) เกณฑ์การให้คะแนน
- 2) แฟ้มสะสมผลงาน
- 3) ตารางสังเกตการทำงาน
- 4) แบบประเมินผลงานด้วยตนเอง

โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม
แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มศิลปะ สาระที่ 1 ทักษะศิลป์ เรื่องการวาดภาพระบายสี
หน่วยที่ 1 เทคนิคระบายสีเทียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เวลา 2 คาบ

สาระสำคัญ

เทคนิคระบายสีเทียน เป็นวิธีการระบายสีที่มีวิธีการระบายสีหลากหลายวิธี ทำให้ภาพเกิดความสวยงามน่าสนใจ

จุดประสงค์ทางการเรียน

1. นักเรียนสามารถระบายสีเทียนด้วยเทคนิคระบายสีเทียนตามที่กำหนดให้ได้
2. นักเรียนสามารถคิดค้นหรือดัดแปลงเทคนิคระบายสีเทียนขึ้นใช้เองได้
3. นักเรียนสามารถเลือกเทคนิคระบายสีเทียนไปใช้ได้เหมาะสมกับภาพที่ออกแบบจัดองค์ประกอบภาพไว้
4. นักเรียนปฏิบัติตนเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อการทำงาน มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

เนื้อหา

เทคนิคระบายสีเทียน ของลลิตพรรณ ทองงามมีมากมายหลายแบบเช่น การไล่น้ำหนักสีอ่อน – แก่, การเชื่อมต่อและแต้มสี การขดสี, การประและเชื่อมต่อสี, การระบายสีแบบจุด และนอกจากเทคนิคนี้แล้ว นักเรียนยังสามารถคิดหรือดัดแปลงเทคนิคระบายสีเทียนขึ้นใช้เองตามความต้องการได้อีกด้วย

กิจกรรมการเรียนรู้

1. นำภาพเทคนิคระบายสี ของลลิตพรรณ ทองงามซึ่งมีหลายๆแบบให้นักเรียนดูและช่วยกันบอกว่า แต่ละเทคนิคมีชื่อเรียกว่าอย่างไร เป็นการทบทวนความรู้เดิม
2. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่มและแจกใบคำสั่งให้แต่ละกลุ่ม ระบายสีด้วยเทคนิคที่แตกต่างกันตามที่กำหนดลงในใบงานที่ 1 โดยทุกคนในกลุ่มจะได้ทดลองระบายสีคนละ 1 เทคนิคที่กำหนดให้
 - กลุ่มที่ 1 ศึกษาและทดลองระบายสีด้วยเทคนิคการไล่น้ำหนักสีอ่อน – แก่
 - กลุ่มที่ 2 ศึกษาและทดลองระบายสีด้วยเทคนิคการเชื่อมต่อและแต้มสี
 - กลุ่มที่ 3 ศึกษาและทดลองระบายสีด้วยเทคนิคการประและเชื่อมต่อสี
 - กลุ่มที่ 4 ศึกษาและทดลองระบายสีด้วยเทคนิคการระบายสีแบบขด
 - กลุ่มที่ 5 ศึกษาและทดลองระบายสีด้วยเทคนิคการระบายสีแบบจุด

3. ให้นักเรียนในกลุ่มเดิมนับ 1 – 5 แต่ละคนในกลุ่มแยกไปหากกลุ่มใหม่โดยไม่ซ้ำกลุ่มเดิม เช่น คนที่นับ 1 ให้ไปรวมกันกลุ่มหนึ่ง ,นับ 2 ให้ไปรวมกันอีกกลุ่มหนึ่ง เป็นต้น
4. นักเรียนนำความรู้ที่แต่ละคนได้เรียนรู้และทดลองฝึก ไปแลกเปลี่ยนกันในกลุ่มใหม่จนทำให้ทุกคนภายในกลุ่มมีความเข้าใจตรงกัน
4. แจกใบงานที่ 2 ให้นักเรียนแต่ละคนออกแบบภาพและเลือกใช้หรือดัดแปลง คิดเทคนิคระบายสีขึ้นใหม่ ระบายลงบนภาพให้เหมาะสมกับภาพที่ออกแบบไว้ตามความต้องการ
5. นักเรียนนำผลงานที่ทำสำเร็จแสดงหน้าชั้นเรียนประเมินผลและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อเป็นแนวทางในการทำงานต่อไป นำผลงานไปจัดแสดงที่ป้ายนิเทศ “ ผลงานของผม ”

สื่อการเรียนรู้ วัสดุและอุปกรณ์

1. ตัวอย่างภาพเทคนิคระบายสีเทียนของลลิตพรรณ ทองงาม
2. ใบความรู้ / ใบงาน
3. ดินสอ ยางลบ กระดาษวาดเขียน
4. สีเทียน

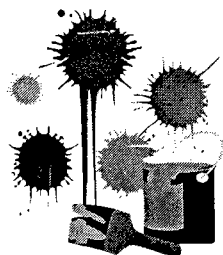
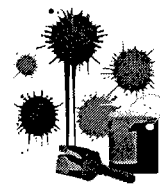
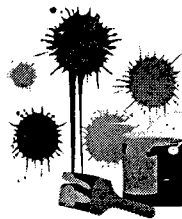
ประเมินผลการเรียนรู้

1. วิธีการสังเกตและแบบการสังเกต เช่น
 - ความตั้งใจในการทำงาน
 - ความรับผิดชอบต่อกลุ่มและหน้าที่
 - การเสียสละ, เอื้อเฟื้อแบ่งปัน, มีน้ำใจ
2. การตรวจผลงาน แบบประเมินผลการให้คะแนน
 - การเลือกใช้เทคนิคระบายสีเทียนได้อย่างเหมาะสม
 - การคิดดัดแปลงหรือคิดเทคนิคระบายสีเทียนขึ้นใช้เอง

อ่านคำแนะนำของกลุ่ม

วิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์ การวาดภาพระบายสี
เรื่อง เทคนิคระบายสีเทียน

1. สังเกตภาพตัวอย่างเทคนิคการระบายสี
2. ศึกษาใบความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการระบายสี
3. ทดลองฝึกระบายสีตามคำสั่งที่กลุ่มได้รับ
4. อภิปรายภายในกลุ่มถึงวิธีการและเทคนิคการระบายสีของกลุ่มก่อนแยกไปให้ความรู้ต่อกลุ่มอื่น



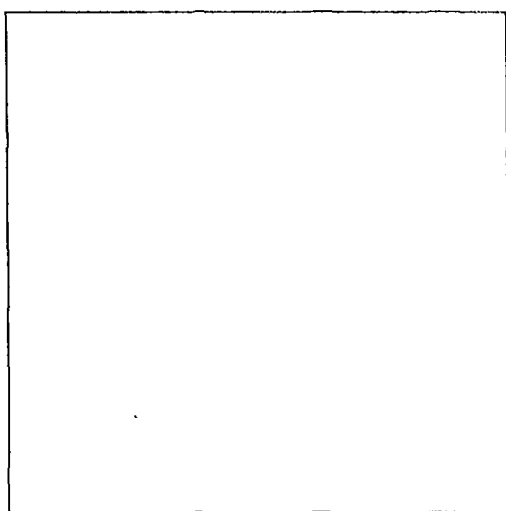
ใบงานที่ 1

เรื่อง เทคนิคระบายสีเทียน

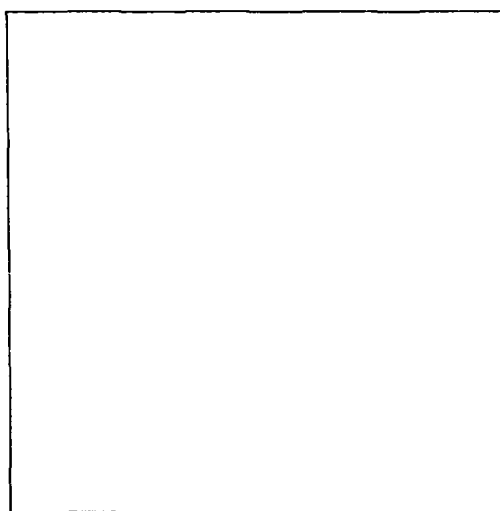
ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น ป.3 /เลขที่.....

คำชี้แจง

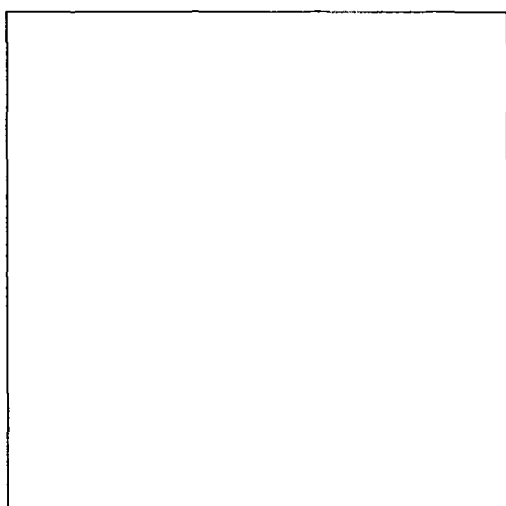
นักเรียนใช้เทคนิคระบายสีเทียนที่กลุ่มได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติตามบัตรคำสั่งลงในภาพ



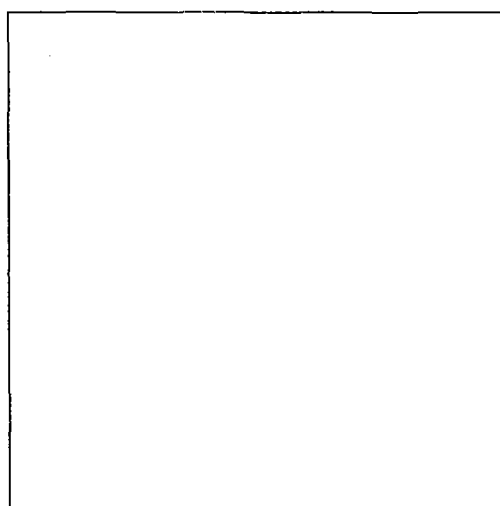
ภาพต้นไม้



ภาพก้อนเมฆและท้องฟ้า



ภาพดวงอาทิตย์



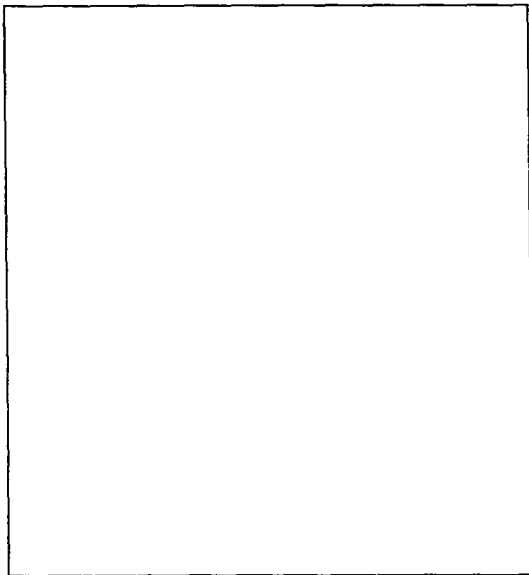
ภาพพุ่มไม้

ใบงานที่ 2

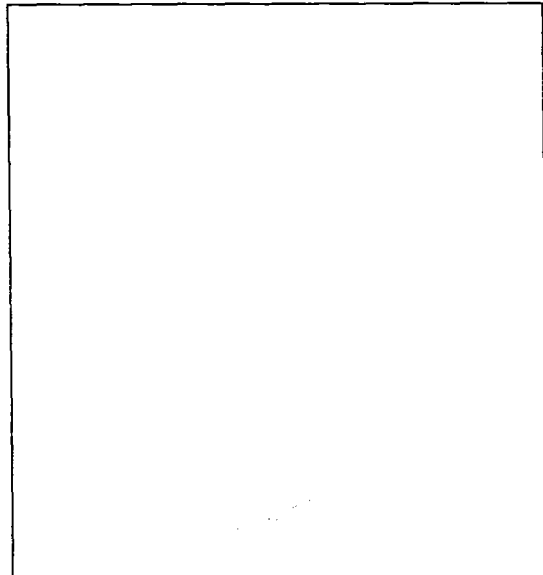
ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น ป. 3/.....เลขที่.....

คำชี้แจง (งานเดี่ยว)

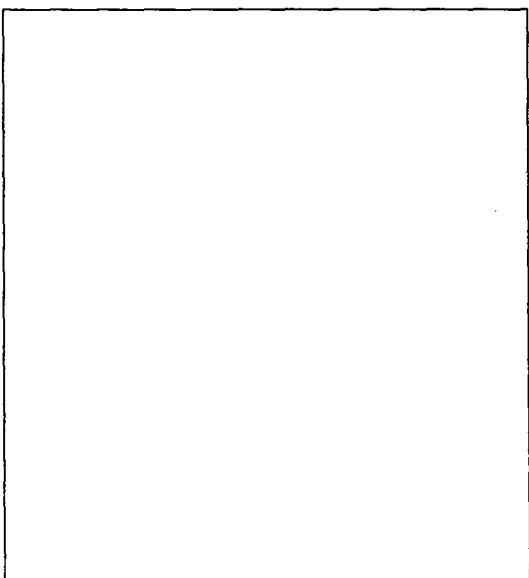
นักเรียนออกแบบวาดภาพตามต้องการและใช้เทคนิคระบายสีเขียนให้เหมาะสมกับภาพ



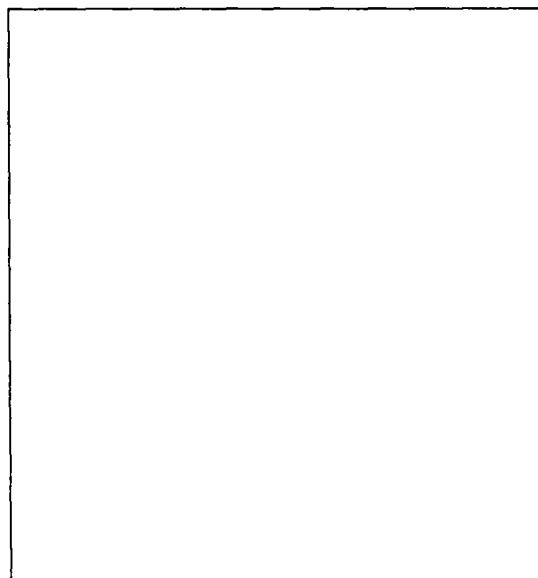
ภาพ.....



ภาพ.....



ภาพ.....



ภาพ.....

โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มศิลปะ สาระที่ 1 ทักษะศิลป์ การวาดภาพระบายสี

หน่วยที่ 2 เรื่อง ฉันเล่นกับเพื่อน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เวลา 3 คาบ

สาระสำคัญ

เรื่องฉันเล่นกับเพื่อนเป็นกิจกรรมการวาดภาพระบายสีที่มีการออกแบบจัดองค์ประกอบภาพ มีเนื้อหาเรื่องราวเหมาะสมน่าสนใจ ใช้เทคนิควิธีการระบายสีเทียนทำให้ภาพที่วาดมีความสวยงาม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถคิดสร้างสรรค์ออกแบบจัดองค์ประกอบภาพเรื่อง ฉันเล่นกับเพื่อน ได้อย่างเหมาะสมกับหน้ากระดาษ
2. นักเรียนสามารถใช้เทคนิคระบายสีเทียนระบายลงบนผลงานได้อย่างสวยงามพร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
3. นักเรียนมีความรับผิดชอบ ส่งงานตรงเวลาและเก็บรักษาเครื่องมืออุปกรณ์อย่างถูกวิธี

เนื้อหา

การออกแบบวาดภาพเกี่ยวกับคน

เรื่อง “ ฉันเล่นกับเพื่อน ”

1. หลักการออกแบบจัดองค์ประกอบภาพ ได้แก่การจัดวางภาพ ระยะสัดส่วน จุดเด่น เนื้อหาเรื่องราวมีความสมดุล
2. การเลือกใช้เทคนิคระบายสีเทียน

กิจกรรมการเรียนรู้

1. นำภาพแสดงส่วนประกอบที่มีคนอยู่ในภาพให้นักเรียนสังเกต รูปร่าง ขนาด และสัดส่วน โดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่อยู่รอบภาพคน
2. ให้นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มๆละ 5 คนโดยการนับ 1 – 5 ใครนับ 1 อยู่กลุ่ม 1 ศึกษาบัตรคำสั่ง ใบความรู้แล้วจึงผลัดกันเป็นนายแบบแสดงท่าทางต่างๆให้เพื่อนวาด โดยคำนึงถึงสัดส่วน และพื้นที่ว่างสำหรับวาดส่วนประกอบภาพ ลงในใบงานที่ 1 ซึ่งแสดงโครงสร้างภาพคนและฝึกระบายสี
3. ให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับมาใช้เป็นแนวทางในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ออกแบบจัดองค์ประกอบภาพลงในกระดาษวาดเขียน และคิดสร้างสรรค์แต่งเติมส่วนประกอบตามจินตนาการ ในหัวข้อเรื่อง “ ฉันเล่นกับเพื่อน ”
4. นักเรียนนำภาพที่ออกแบบจัดองค์ประกอบภาพสำเร็จ ระบายสีด้วยเทคนิคระบายสีเทียน

5. นักเรียนนำผลงานแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อภิปรายหน้าชั้นเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงผลงานในครั้งต่อไป บันทึกลงในแบบประเมินผลงานและความพึงพอใจ แล้วจึงนำผลงานไปจัดแสดงที่ป้ายนิเทศ “ ผลงานของผม ”

สื่อการเรียนรู้

1. ภาพแสดงส่วนประกอบที่มีคนและสิ่งแวดล้อม
2. ใบงาน / ใบความรู้
3. กระดาษวาดเขียน
4. สีเทียน / ดินสอ / ยางลบ
5. แบบประเมินความพึงพอใจ

ประเมินผลการเรียนรู้

1. วิธีการสังเกตและแบบการสังเกต เช่น
 - ความตั้งใจในการทำงาน
 - ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
 - ความรับผิดชอบ
2. การตรวจผลงาน แบบประเมินผล เกณฑ์การให้คะแนนความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การออกแบบจัดองค์ประกอบภาพ เช่น
 - สัดส่วนจังหวะการจัดวาง ความสมดุลของภาพ
 - เนื้อหาเรื่องราวของภาพ
 - การใช้เทคนิคระบายสีเทียน

คำแนะนำของกลุ่ม

1. ให้นักเรียนศึกษาจากใบความรู้และแสดงท่าทางตามโครงสร้างของภาพที่แจกให้
ในใบความรู้
2. นักเรียนทดลองวาดภาพคนตามโครงสร้าง โดยดูท่าทางต่างๆจากเพื่อนในกลุ่ม
ลงในใบงานที่ 1
3. ให้นักเรียนใช้สีเทียนระบายลงบนส่วนต่างๆของร่างกายให้สวยงามตามต้องการ
4. นักเรียนนำแนวทางที่ได้เรียนรู้ไปใช้สร้างสรรค์ภาพลงในกระดาษวาดเขียนในหัว
ข้อเรื่อง “ ฉันเล่นกับเพื่อน ”



ใบความรู้ เรื่อง การวาดภาพเกี่ยวกับคน

เนื้อหา

หลักการออกแบบจัดองค์ประกอบภาพ เรื่อง “ ฉันเล่นกับเพื่อน ” จะต้องคำนึงถึงการจัดวาง หมายถึง จะวาดภาพเพื่อนและตัวเองลงตรงไหนของแผ่นกระดาษวาดเขียน จัดวางให้เหมาะสมกับหน้ากระดาษดูตำแหน่งซ้ายขวา หน้าหลัง จัดวางวาดลงบนเส้นฐานอย่างเหมาะสม ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมที่นักเรียนไปเล่นกับเพื่อนว่าเป็นสถานที่ใด ประกอบด้วยอะไรบ้าง ต่อเติมเนื้อหาเรื่องราวจัดภาพให้น่าสนใจ สมดุลและมีจุดเด่น

การวาดรูปคนต้องดูภาพให้มีขนาดสัดส่วนเหมาะสม

การใช้สีให้น่าเอาเทคนิควิธีการระบายสีเขียนที่ได้เรียนรู้ไปแล้วนำมาระบายให้เหมาะสม

สวยงาม

โครงสร้างภาพคน

เด็ก ๆ ลองผลัดกันทำท่าทางตามแบบโครงสร้างภาพคนเหล่านี้ดูซิจะหรือใครจะคิดท่าทางขึ้นเองก็ได้



ใบงานที่ 1

วาดภาพระบายสีเกี่ยวกับคนเรื่อง “ ฉันเล่นกับเพื่อน ”

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น ป. 3 /.....เลขที่.....



เด็กๆผลิตกันออกแบบวาดภาพเพื่อนๆในท่าทางต่างๆเป็นจุดเด่นของภาพลงในใบงานนี้ ส่วนพื้นที่ที่เหลือให้วาดส่วนประกอบภาพได้ตามจินตนาการ และเมื่อออกแบบจนเป็นที่พอใจแล้วจึงนำภาพนี้ไปวาดและระบายสีด้วยเทคนิคระบายสีเทียนลงในกระดาษวาดเขียนนะคะ

โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มศิลปะ สาระที่ 1 ทัศนศิลป์ การวาดภาพระบายสี

หน่วยที่ 3 เรื่อง ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ฉันรัก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เวลา 4 คาบ

สาระสำคัญ

ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ฉันรักเป็นกิจกรรมวาดภาพระบายสี โดยสร้างสรรค์จินตนาการเอาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาเป็นแบบสร้างผลงานด้านศิลปะ ได้ทั้งภาพสองมิติและภาพสามมิติ โดยการตัดต่อแต่งเติมได้ตามจินตนาการ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถคิดสร้างสรรค์จินตนาการวาดภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยออกแบบจัดองค์ประกอบภาพเรื่อง “ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ฉันรัก ” ได้อย่างเหมาะสมสวยงาม
2. นักเรียนสามารถเลือกใช้และคิดค้นเทคนิคระบายสีได้อย่างเหมาะสมกับภาพที่ออกแบบ
3. นักเรียนมีความรับผิดชอบ ส่งงานตรงเวลาและเก็บรักษาเครื่องมืออุปกรณ์อย่างถูกวิธี

เนื้อหา

ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. การออกแบบจัดองค์ประกอบภาพ
2. เส้นฐานและเส้นขอบฟ้า / ช่องว่างจังหวะระยะการจัดวางการวาดภาพ / ความสมดุล
3. การเลือกใช้และคิดค้นเทคนิคระบายสีเขียน

กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1 - 2

1. สนทนาทำความเข้าใจกับนักเรียนเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบๆตัวเรา ที่สามารถใช้เป็นแบบในการสร้างสรรค์งานวาดภาพระบายสี
2. นำภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้นักเรียนดู สนทนาพูดคุยถึงส่วนประกอบของภาพ จุดเด่น เส้นฐานเส้นขอบฟ้า การจัดระยะภาพ ความสมดุล
3. นำภาพวาดที่เกิดจากการตัดต่อแต่งเติมจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เป็นของจริง ให้เกิดเป็นภาพวาดระบายสีตามความต้องการ
4. นักเรียนศึกษาวิธีการจัดองค์ประกอบภาพ / เส้นฐานเส้นขอบฟ้า / ช่องว่างจังหวะ ระยะการจัดวางในการวาดภาพ / ความสมดุล จากใบความรู้ที่ครูแจกให้
5. นักเรียนทดลองฝึกออกแบบวาดภาพโดยคำนึงถึงเส้นฐานเส้นขอบฟ้า / ช่องว่าง จังหวะระยะการจัดวางในการวาดภาพ / ความสมดุล ลงในใบงานที่ 1

คาบที่ 3 – 4

6. นักเรียนคิดสร้างสรรค์ออกแบบจัดองค์ประกอบภาพ “ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ฉันรัก ” ลงในกระดาษวาดเขียนโดยนักเรียนอาจจะออกไปนอกห้องเรียนเพื่อเรียนรู้ ศึกษาจากของจริงรอบๆ บริเวณโรงเรียนได้ตามความต้องการ

7. นักเรียนนำภาพที่วาดมาแต่งเติมตามหลักการออกแบบจัดองค์ประกอบภาพพร้อมทั้งระบายสีด้วยเทคนิคระบายสีเทียนหรือคิดเทคนิคระบายสีขึ้นใช้เองได้ตามจินตนาการ

8. นักเรียนนำผลงานที่ทำสำเร็จมาอภิปรายหน้าชั้นเรียน ถึงปัญหาและการแก้ไขเพื่อเป็นแนวทางในการทำงานครั้งต่อไปโดยบันทึกลงในแบบประเมินผลงานและความพึงพอใจ แล้วจึงนำผลงานไปจัดแสดงที่ป้ายนิเทศ ” ผลงานของผม ”

สื่อการเรียนรู้

1. ภาพของจริงแสดงถึงธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองและที่มนุษย์สร้างขึ้น
2. ภาพวาดที่เกิดจากการตัดต่อ แต่งเติมจากภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเดิม
3. ใบความรู้ / ใบงาน
4. กระดาษวาดเขียน / สีเทียน / ดินสอ / ยางลบ
5. แบบประเมินผลงานความพึงพอใจ

การวัดและประเมินผล

1. วิธีการสังเกตและแบบการสังเกต เช่น
 - ความตั้งใจในการทำงาน
 - ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
 - ความรับผิดชอบ
2. การตรวจผลงาน แบบประเมินผล เกณฑ์การให้คะแนนความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การออกแบบจัดองค์ประกอบภาพ เช่น
 - สัดส่วนจังหวะการจัดวาง ความสมดุลของภาพ
 - เนื้อหาเรื่องราวของ
 - การใช้เทคนิคระบายสีเทียน

ใบความรู้
เรื่อง ช่องว่าง / ความสมดุล

การออกแบบภาพให้เกิดความเหมาะสมสวยงามต้องคำนึงถึง ช่องว่าง และความสมดุลของภาพเป็นสำคัญ

ช่องว่าง หมายถึง พื้นที่ว่างที่เกิดขึ้นภายในภาพเช่นภาพทิวทัศน์หนึ่งภาพ อาจจะมีท้องฟ้าที่สดใส มีพระอาทิตย์ มีต้นไม้ใบหญ้า มีดอกไม้ มีนกบินต่างๆเหล่านี้จะต้องอยู่ในพื้นที่ที่เป็นตำแหน่งเฉพาะของสิ่งที่เป็นจริงตามธรรมชาติ และในตำแหน่งของสิ่งต่างๆ จะมีช่องว่าง ช่องไฟที่พอเหมาะพอดี จึงเกิดความสวยงามเช่นเดียวกัน ถ้าผู้เขียนสร้างสรรค์สิ่งต่างๆให้มีจังหวะ มีช่องว่าง ช่องไฟ การจัดวางการวาดให้ลงตัวบนเส้นฐานได้เหมาะสมภาพก็จะลงตัวสวยงามได้

ความสมดุล หมายถึง เนื้อหาหรือมวลต่างๆของภาพจะต้องมีความเหมาะสมกับภาพ หรือ กระดาษ คือ ภาพต้องไม่ใหญ่หรือเล็กเกินไป จะต้องสมดุลในเรื่องของขนาด รูปร่างรูปทรง สีแสงเงา

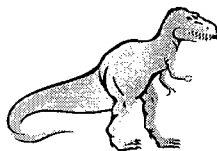


ภาพแสดงการจัดช่องว่างและความสมดุล

ใบงานที่ 1

วาดภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ฉันรัก

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น ป. 3 /.....เลขที่



เด็กๆลองวาดภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามจินตนาการ โดยคำนึงถึงเส้นฐานเส้นขอบฟ้า ช่องว่าง ความสมดุลของภาพดูก่อนนะจ๊ะ

โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม
แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มศิลปะ สาระที่ 1 ทักษะศิลป์ การวาดภาพระบายสี
หน่วยที่ 4 เรื่อง เทคนิคระบายสีไม้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เวลา 2 คาบ

สาระสำคัญ

“ เทคนิคการระบายสีไม้ ” เป็นกิจกรรมการฝึกให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ขั้นตอนและรู้จักเลือกใช้สีไม้มาระบายสีให้หลากหลายและแปลกใหม่

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถใช้สีไม้ระบายบนภาพที่กำหนดให้แสดงถึงแสง – เงาได้อย่างเหมาะสม
2. นักเรียนสามารถคิดสร้างสรรค์วิธีการระบายสีไม้ได้อย่างหลากหลายวิธีและนำเอาเทคนิควิธีการดังกล่าว ไปใช้ระบายผลงานได้อย่างเหมาะสมสวยงาม

เนื้อหา

เทคนิคระบายสีไม้

1. การเกลี่ยด้วยเส้นทางเดียว
2. การเกลี่ยด้วยเส้นตรงตัดกัน
3. การเกลี่ยด้วยเส้นโค้งทางเดียว
4. การเกลี่ยด้วยเส้นโค้งตัดกัน
5. การเกลี่ยแบบเส้นขด
6. การเกลี่ยด้วยเส้นสีลาอื่นๆของผู้สร้างงานศิลปะ

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูนำภาพเทคนิคระบายสีไม้ให้นักเรียนดูเปรียบเทียบกับเทคนิคระบายสีเทียนเพื่อสังเกตความเหมือนและความแตกต่าง
2. ครูสาธิตวิธีการระบายสีไม้ด้วยเทคนิคทั้ง 4 คือ การเขียนเส้นตรง การเขียนเส้นอย่างอิสระ การเขียนวงกลม การไล่สีให้นักเรียนสังเกตการทำงานที่ละขั้นตอน
3. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆละ 5 คนแจกใบความรู้ให้ศึกษาเพิ่มเติมและแจกใบงานที่ 1 ให้นักเรียนทดลองฝึกระบายสีไม้ตามเทคนิคทั้ง 4 ในใบความรู้
4. ครูให้นักเรียนออกแบบวาดภาพอิสระตามจินตนาการลงในใบงานที่ 2 และเลือกเทคนิคระบายสีไม้ระบายลงบนภาพตามความต้องการ
5. นักเรียนนำผลงานที่ทำสำเร็จอภิปรายหน้าชั้นเรียนและประเมินผลการทำงานลงในแบบประเมินผล แล้วจึงนำผลงานไปจัดแสดงที่ป้ายนิเทศ ” ผลงานของผม ”

สื่อการเรียนรู้

1. ภาพวาดระบายสีเทียน
2. ภาพวาดระบายสีไม้
3. ภาพวาดแสดงแสง – เงา ทั้งสีไม้และสีเทียน
4. ใบความรู้เทคนิคระบายสีไม้
5. ใบงาน
6. แบบประเมินผลและความพึงพอใจ

การวัดและการประเมินผล

1. วิธีการสังเกตและแบบการสังเกต เช่น
 - ความตั้งใจในการทำงาน
 - ความรับผิดชอบต่อกลุ่มและหน้าที่
 - การเสียสละ, เอื้อเฟื้อแบ่งปัน, มีน้ำใจ
2. การตรวจผลงาน แบบประเมินผลการให้คะแนน
 - การเลือกใช้เทคนิคระบายสีไม้ได้อย่างเหมาะสม
 - การคิดดัดแปลงหรือคิดเทคนิคระบายสีไม้ขึ้นใช้เอง

บัตรคำสั่ง

เทคนิคระบายสีไม้

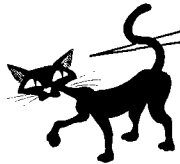
1. นักเรียนสังเกตการสาธิตเทคนิคระบายสีไม้จากครู
2. นักเรียนศึกษาเทคนิคระบายสีไม้จากใบความรู้เพิ่มเติม
3. นักเรียนฝึกระบายสีไม้ลงในใบงานที่ 1 ทั้ง 6 วิธี
4. นักเรียนออกแบบวาดภาพตามอิสระและเลือกใช้เทคนิคระบายสีไม้ตามต้องการลงในใบงานที่ 2



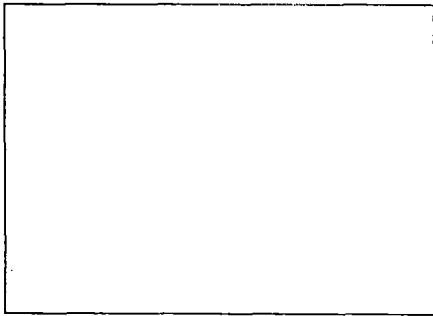
ใบงานที่ 1

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น ป. 3 /เลขที่.....

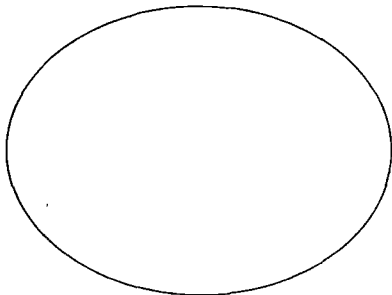
เทคนิคระบายสีไม้



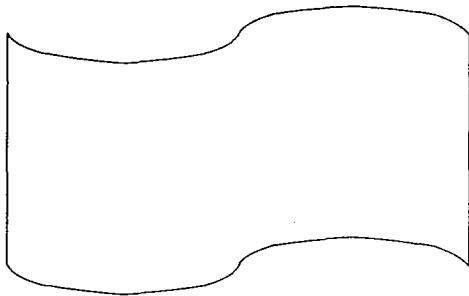
เด็กๆทดลองฝึกระบายสีไม้ด้วยเทคนิคต่างๆดูก่อนที่จะ



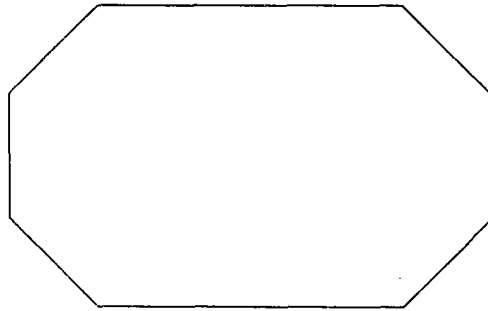
เกลี่ยด้วยเส้นตรงทางเดียวกัน



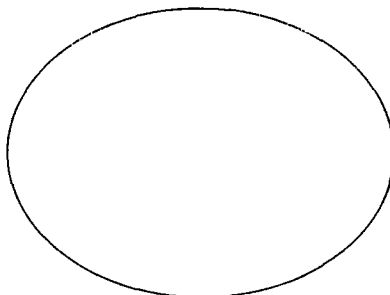
เกลี่ยด้วยเส้นโค้งทางเดียว



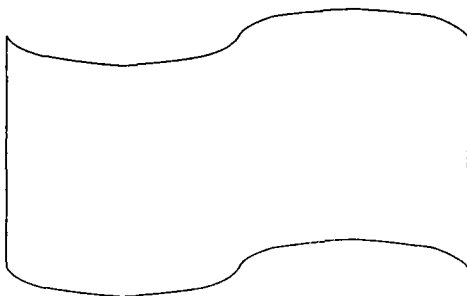
เกลี่ยด้วยเส้นแบบขด



เกลี่ยด้วยเส้นตรงตัดกัน



เกลี่ยด้วยเส้นโค้งตัดกัน



เกลี่ยด้วยลีลาอื่น ๆ
ของผู้สร้างงานศิลปะ

ใบงานที่ 2

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น ป. 3 /เลขที่.....

เทคนิคระบายสีไม้



เด็กๆลองออกแบบวาดภาพได้อิสระตามจินตนาการและเลือก
ใช้เทคนิคระบายสีไม้ตามต้องการให้เหมาะสมกับภาพนะจ๊ะ

โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม
แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มศิลปะ สาระที่ 1 ทัศนศิลป์ การวาดภาพระบายสี
หน่วยที่ 5 เรื่องดินแดนมหัศจรรย์ในฝัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เวลา 4 คาบ

สาระสำคัญ

“ดินแดนมหัศจรรย์ในฝัน”เป็นกิจกรรมที่ออกแบบจัดองค์ประกอบภาพที่สร้างสรรค์จินตนาการเกี่ยวกับความมหัศจรรย์ของดินแดนในฝันของนักเรียน โดยใช้การระบายสีที่คำนึงถึงวรรณะสี ความกลมกลืน และการใช้สีตัดกันของสี

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถคิดสร้างสรรค์จินตนาการ ออกแบบจัดองค์ประกอบภาพเรื่อง ดินแดนมหัศจรรย์ในฝันได้อย่างเหมาะสมสวยงาม
2. นักเรียนสามารถเลือกวิธีการระบายสีไม้ โดยคำนึงถึงการใช้วรรณะสีร้อน – เย็น เหมาะสมกับภาพที่ออกแบบไว้
3. นักเรียนมีความรับผิดชอบ ส่งงานตรงเวลาและเก็บรักษาเครื่องมืออุปกรณ์อย่างถูกต้องวิธี

เนื้อหา

1. การออกแบบจัดองค์ประกอบภาพ เรื่อง “ ดินแดนมหัศจรรย์ในฝัน ”
2. หลักการใช้วรรณะสีร้อน – เย็น / สีตัดกันและความกลมกลืนของสี

กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1 - 2

1. นำ ผัก / ผลไม้ / ต้นไม้ ให้นักเรียนดูและลองหลับตาจินตนาการว่า ถ้าดินแดนบนโลกมนุษย์เป็นดินแดนแห่งต้นไม้จะเป็นอย่างไร นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็น
2. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆละ 5 คน ช่วยกันวางแผนและลองออกแบบภาพ เมื่อผักผลไม้ต้นไม้อยากเป็นมนุษย์ ในใบงานที่ 1 นักเรียนนำผลงานที่ทำสำเร็จเสนอหน้าชั้นเรียน

คาบที่ 3 - 4

3. ครูสาธิตการระบายสีไม้ด้วยเทคนิควิธีการระบายสีแบบต่างๆให้นักเรียนดูและแจกใบความรู้ให้นักเรียนศึกษาเกี่ยวกับเรื่องเทคนิคการระบายสีด้วยวรรณะสีร้อน – เย็น สีตัดกัน ความกลมกลืนของสี
4. ให้นักเรียนคิดสร้างสรรค์ออกแบบจัดองค์ประกอบภาพเรื่อง “ ดินแดนมหัศจรรย์ในฝัน ” ลงในใบงานที่ 2 และเลือกใช้เทคนิคระบายสีด้วยวรรณะสีร้อน – เย็น และสีตัดกันตามความต้องการ
5. นักเรียนนำผลงานที่ทำสำเร็จเสนอหน้าชั้นเรียน และประเมินผลงานลงในแบบประเมินผลแล้วจึงนำไปจัดแสดงที่ป้ายนิเทศ “ ผลงานของผม ”

สื่อการเรียนรู้

1. ผัก ผลไม้ ดันไม้
2. ใบความรู้
3. ใบงาน
4. ดินสอสีไม้ / ดินสอ / ยางลบ
5. แบบประเมินผลความพึงพอใจ

การวัดและการประเมินผล

1. วิธีการสังเกตและแบบการสังเกต เช่น
 - ความตั้งใจในการทำงาน
 - ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
 - ความรับผิดชอบ
2. การตรวจผลงาน แบบประเมินผล เกณฑ์การให้คะแนนความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การออกแบบจัดองค์ประกอบภาพ เช่น
 - สัดส่วนจังหวะการจัดวาง ความสมดุลของภาพ
 - เนื้อหาเรื่องราวของภาพ
 - การใช้เทคนิคระบายสี

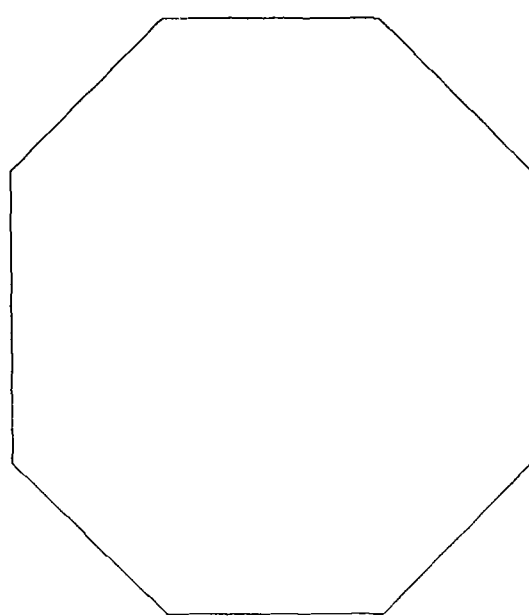
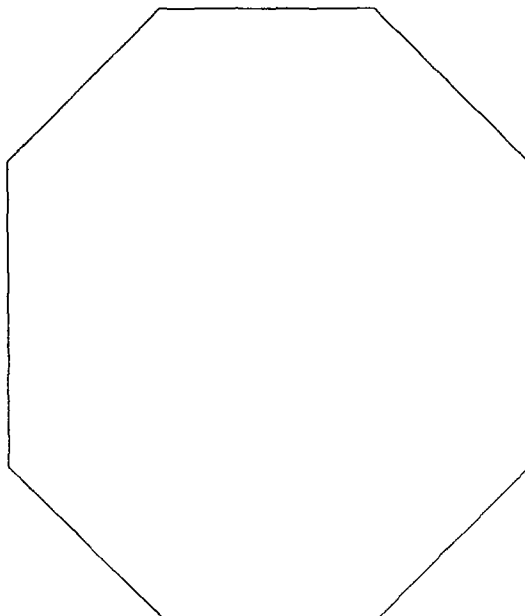
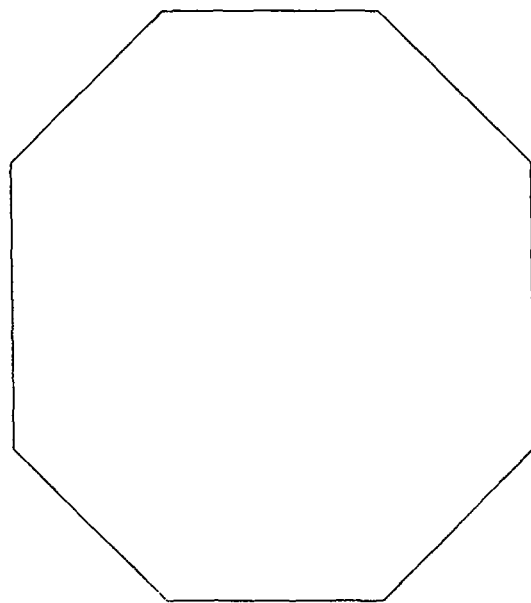
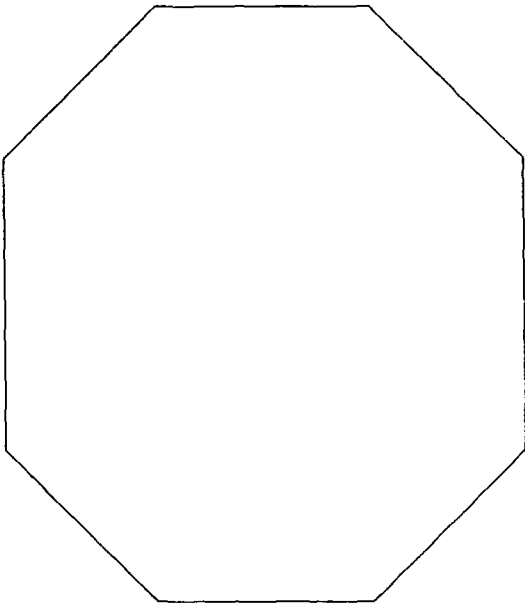


เรื่อง ดินแดนมหัศจรรย์ในฝัน

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น ป. 3 /.....เลขที่.....



หนูลองจินตนาการให้ ผัก / ผลไม้ / ต้นไม้ มีชีวิตเหมือนมนุษย์
แล้วลองออกแบบเก็บไว้ในกล่องข้างล่างดูซิจะ





ออกแบบวาดภาพเกี่ยวกับพืช เรื่องดินแดนมหัศจรรย์ในฝัน

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น ป.3 /.....เลขที่.....



เด็กๆออกแบบภาพโดยดัดแปลงจากผัก ผลไม้ ดินไม้ ให้เป็น
 “ ดินแดนมหัศจรรย์ในฝัน ”
 แล้วระบายสีโดยเลือกวรรณะสีตามความต้องการนะคะ

โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มศิลปะ สาระที่ 1 ทักษะศิลป์ การวาดภาพระบายสี

หน่วยที่ 6 เรื่อง เมืองหลวงในอนาคต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เวลา 4 คาบ

สาระสำคัญ

“เมืองหลวงในอนาคต” เป็นกิจกรรมการวาดภาพระบายสี โดยออกแบบจัดองค์ประกอบภาพ ด้วยการเน้นย้ำจุดสนใจของภาพเป็นพิเศษ เพื่อให้สะดุดตาเกิดความน่าสนใจในงานนั้นๆ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถคิดสร้างสรรค์ออกแบบจัดองค์ประกอบภาพเป็นเมืองหลวงในอนาคตได้อย่างเหมาะสมพร้อมทั้งนำเทคนิควิธีการระบายสีไม่มีระบายได้อย่างสวยงาม
2. นักเรียนสามารถออกแบบจัดองค์ประกอบภาพโดยเน้นจุดเด่นหรือจุดสนใจของภาพได้อย่างเหมาะสมสะดุดตา
3. นักเรียนมีความรับผิดชอบ ส่งงานตรงเวลาและเก็บรักษาเครื่องมืออุปกรณ์อย่างถูกวิธี

เนื้อหา

ออกแบบวาดภาพตามจินตนาการ

เรื่อง “เมืองหลวงในอนาคต”

1. การออกแบบจัดองค์ประกอบภาพ
2. จุดเด่นหรือจุดสนใจ
3. การเลือกใช้เทคนิคระบายสีไม้และสีเทียน

กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1 - 2

1. ครูพานักเรียนชมทัศนียภาพรอบๆโรงเรียน และสนทนากันถึงลักษณะสำคัญของการเป็นเมืองหลวงที่นักเรียนพบเห็นกันอยู่ทุกวัน ว่ามีสิ่งใดบ้างที่น่าสนใจ
2. ครูให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงของเมืองหลวง ถึงสิ่งที่เคยเป็นในอดีตและปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนไปทั้งที่ดีขึ้นและเสื่อมลง
3. ครูให้นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มๆละ 5 คน ร่วมกันปรึกษาหารือถึงความเปลี่ยนแปลงของเมืองหลวงที่น่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ลงในใบงานที่ 1
4. ครูแจกใบความรู้ให้นักเรียนศึกษาถึง การออกแบบภาพที่เน้นจุดเด่น จุดสนใจ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบภาพ

5. ครูให้นักเรียนทดลองออกแบบภาพ “ เมืองหลวงในอนาคต ” โดยเน้นจุดเด่นของภาพและใช้ความคิดสร้างสรรค์ตามจินตนาการ ลงในใบงานที่ 2

คาบที่ 3 – 4

6. ครูให้นักเรียนนำแนวทางจากการออกแบบในใบงานที่ 2 มาออกแบบสร้างสรรค์ภาพลงบนกระดาษวาดเขียนโดยเน้นจุดเด่น จุดสนใจ และส่วนประกอบภาพสามารถเพิ่ม ลด แต่งเติมได้ตามความคิดของแต่ละคนและเลือกใช้เทคนิคระบายสีไม้หรือสีเทียนตามความต้องการ

7. นักเรียนนำผลงานที่ทำสำเร็จแสดงหน้าชั้นเรียนและประเมินผลความพึงพอใจลงในแบบประเมินผล แล้วนำผลงานไปจัดแสดงที่ป้ายนิเทศ “ ผลงานของผม ”

สื่อการเรียนรู้

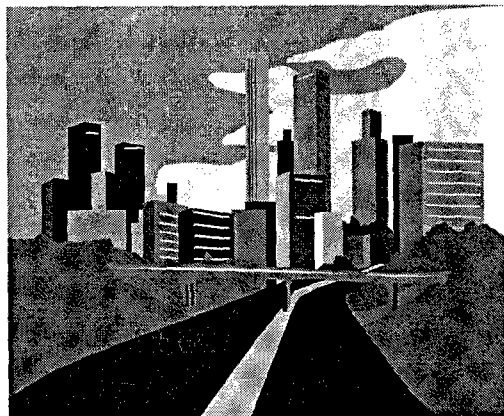
1. ทัศนียภาพรอบๆโรงเรียน
2. ใบความรู้
3. ใบงาน
4. สีไม้ / สีเทียน / ดินสอ / ยางลบ
4. แบบประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและการประเมินผล

1. วิธีการสังเกตและแบบการสังเกต เช่น
 - ความตั้งใจในการทำงาน
 - ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
 - ความรับผิดชอบ
2. การตรวจผลงาน แบบประเมินผล เกณฑ์การให้คะแนนความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การออกแบบจัดองค์ประกอบภาพ เช่น
 - สัดส่วนจังหวะการจัดวาง ความสมดุลของภาพ
 - เนื้อหาเรื่องราวของภาพ
 - การใช้เทคนิคระบายสี

คำแนะนำของกลุ่ม

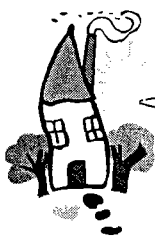
1. นักเรียนชมทัศนียภาพรอบๆโรงเรียนสังเกตสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตถึงปัจจุบัน
2. นำความรู้ที่ได้รับจากการสังเกต มาประชุมปรึกษาหารือกันในกลุ่มถึงสิ่งที่น่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงในอนาคต และบันทึกผลในใบงานที่ 1
3. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างภาพโดยเน้นจุดเด่น / จุดสนใจ ในใบความรู้
4. นักเรียนรับใบงานที่ 2 ทดลองออกแบบภาพเมืองหลวงโดยเน้นจุดเด่น / จุดสนใจของภาพ



ใบงานที่ 1

เมืองหลวงในอนาคต

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น ป. 3 /เลขที่.....



เด็กๆ ครับสังเกตสิ่งต่างๆที่อยู่รอบๆโรงเรียนแล้วเห็นอะไรบ้างครับ
อย่าลืมบันทึกไว้ด้วยละ

สิ่งที่มีอยู่จนแล้ว	สิ่งที่สร้างขึ้นใหม่	สิ่งที่คิดว่าน่าจะมีในอนาคต

ใบงานที่ 2

เมืองหลวงในโลกอนาคต

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น ป. 3 /เลขที่



เด็กๆ ออกแบบภาพเมืองหลวงในโลกอนาคตตามจินตนาการ
โดยเน้นจุดเด่น จุดสนใจของภาพเป็นพิเศษดูก่อนซิค่ะ

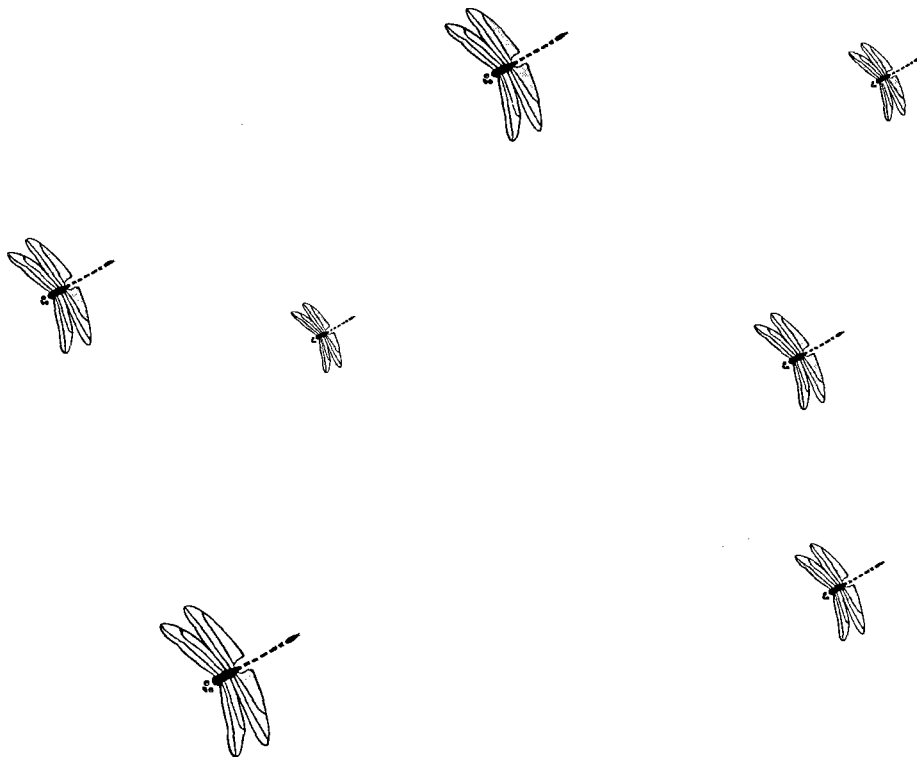
ใบความรู้

จุดเด่นหรือจุดสนใจ

การเน้นย้ำจุดเด่น จุดสนใจของภาพเป็นพิเศษเป็นการกำหนดจุดเพื่อให้สะดุดตาเกิดความน่าสนใจในงานนั้นๆ ซึ่งเน้น ทำได้ด้วยการเน้นที่มวลของภาพขนาดของรูปร่าง รูปทรง สี พื้นผิว

การเก็บรายละเอียด

หลังจากที่ระบายสีภาพได้เรียบร้อยแล้ว ควรเน้นความเด่นชัดของภาพเพื่อให้ได้ภาพที่คมชัดเด่นน่าสนใจ จึงควรเลือกสีดำหรือสีเข้มๆ ในการตัดเส้นรอบรูป ภายหลังจากการระบายสีจนสำเร็จทั้งภาพแล้ว ระวังอย่าให้มือทับบนภาพเพราะจะทำให้สีที่ระบายไปแล้วเปื้อนเบลอทั้งภาพได้



โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม
แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มศิลปะ สาระที่ 1 ทศนศิลป์ การวาดภาพระบายสี
หน่วยที่ 7 เรื่อง การระบายสีแบบไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เวลา 2 คาบ

สาระสำคัญ

การระบายสีแบบไทย เป็นวิธีการระบายสีแบบแบนเรียบและตัดเส้น ใช้สีสดใสทำให้ภาพสวยงามสะดุดตาน่าสนใจ

จุดประสงค์ทางการเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถระบายสีแบบไทยได้
2. นักเรียนสามารถเลือกใช้สีได้เหมาะสมกับภาพที่ออกแบบไว้
3. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นและความภาคภูมิใจ ที่มีต่อผลงานวาดภาพระบายสีแบบไทยได้

เนื้อหา

การระบายสีแบบไทย เป็นการเขียนภาพและการใช้สีบนจิตรกรรมฝาผนัง ที่ปรากฏอยู่ตามพระอุโบสถในวัดต่างๆ ซึ่งมีโครงสร้างรวมเป็นสีแดงหรือสีสดใส บางครั้งมีการใช้สีคู่เป็นสีเดียวกับสีแดง มักให้สีมีบทบาทสำคัญและสีที่ใช้จะเป็นสีเข้มสดใสได้แก่ สีแดง สีน้ำตาล สีคราม สีเขียว สีเทา แล้วใช้สีดำแต่งตามขอบสันเหลี่ยมตัดเส้น

กิจกรรมการเรียนรู้

1. สนทนากับนักเรียนถึงประสบการณ์ที่เคยพบเห็นเกี่ยวกับภาพฝาผนังตามพระอุโบสถในวัดต่างๆ
2. นำภาพถ่ายฝาผนังในพระอุโบสถให้นักเรียนดูและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพตามความรู้สึกของนักเรียน
3. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มๆละ 5 คน ศึกษาใบความรู้และสังเกตดูภาพถ่ายฝาผนังในพระอุโบสถภายในกลุ่ม และร่วมกันหาข้อมูลจากภาพเกี่ยวกับการวาดภาพและระบายสีแบบไทย
4. นักเรียนนำแนวคิดจากภาพที่ได้ศึกษา มาใช้เป็นวิธีการออกแบบจัดองค์ประกอบภาพและระบายสีแบบไทย ลงบนผลงานของนักเรียนลงใน ใบงานที่ 1
5. นักเรียนนำผลงานที่ทำสำเร็จเสนอหน้าชั้นเรียน แสดงความรู้สึกเกี่ยวกับการวาดภาพและระบายสีแบบไทยตามวิธีการที่ตนเองเคยปฏิบัติ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และนำผลงานไปจัดแสดงที่ป้ายนิเทศ “ ผลงานของผม ”

สื่อการเรียนรู้ วัสดุและอุปกรณ์

1. ภาพถ่ายจิตรกรรมฝาผนังในพระอุโบสถ
2. ใบความรู้ / ใบงาน
3. ดินสอ , ยางลบ , ผ้าเช็ดมือ
4. สีเทียน / สีไม้

ประเมินผลการเรียนรู้

1. วิธีการสังเกต
 - ความตั้งใจในการทำงาน
 - ความรับผิดชอบต่อกลุ่มและหน้าที่
 - การเสียสละ , ความเอื้อเฟื้อแบ่งปัน , มีน้ำใจ
2. การตรวจผลงานและแบบประเมินผลการให้คะแนน
 - การออกแบบจัดองค์ประกอบภาพ
 - การเลือกใช้และวิธีการระบายสี

ใบงานที่ 1

วาดภาพระบายสีแบบไทย

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น ป. 3 /เลขที่



สืบสานภูมิปัญญาไทยด้วยการออกแบบวาดภาพระบายสีแบบไทยๆ
หนูลองออกแบบวาดและระบายสีดูซิครับ

ภาคผนวก ง
เกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

กลุ่มศิลปะ สาระที่ 1 ทักษะศิลป์ งานวาดภาพระบายสี คะแนนเต็ม 20 คะแนน

1. ด้านการออกแบบวาดภาพระบายสี 10 คะแนน

1.1 การออกแบบจัดองค์ประกอบ 5 คะแนน

ลำดับ	เรื่องการออกแบบจัดองค์ประกอบ	คะแนน
1	ผลงานมีการออกแบบจัดองค์ประกอบภาพ มีการจัดวางได้อย่างเหมาะสม สมบูรณ์ สวยงามและมีความประณีต	5
2	ผลงานมีการออกแบบจัดองค์ประกอบภาพ มีการจัดวางได้อย่างเหมาะสมสวยงาม	4
3	ผลงานมีการออกแบบจัดองค์ประกอบภาพ และการจัดวางไม่เหมาะสม แต่มีความสวยงามอยู่บ้างบางส่วน	3
4	ผลงานมีการออกแบบจัดองค์ประกอบภาพ และการจัดวางไม่เหมาะสม ไม่สวยงาม	2
5	ผลงานยังทำไม่เสร็จ	1

1.2 ความคิดสร้างสรรค์ 5 คะแนน

- ประกอบด้วย
1. มีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง
 2. มีรูปแบบแปลกใหม่แตกต่างจากผู้อื่น
 3. มีการออกแบบภาพที่ส่งเสริมแนวคิดเชิงสร้างสรรค์
 4. ถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นภาพวาดได้ตรงกับชื่อเรื่องที่กำหนด
 5. มีความคิดละเอียดลออในการออกแบบหรือระบายสี

ลำดับ	ความคิดสร้างสรรค์	คะแนน
1	นักเรียนปฏิบัติได้ครบทั้ง 5 ข้อ	5
2	นักเรียนปฏิบัติได้ 4 ข้อ	4
3	นักเรียนปฏิบัติได้ 3 ข้อ	3
4	นักเรียนปฏิบัติได้ 2 ข้อ	2
5	นักเรียนปฏิบัติได้ 1 ข้อ	1

2. ด้านการระบายสีและความสำเร็จของผลงาน 10 คะแนน

2.1 การระบายสี 5 คะแนน

ลำดับ	เรื่องของความตั้งใจและการควบคุมตนเองในการทำงาน	คะแนน
1	มีความตั้งใจและการควบคุมตนเอง และการเตรียมอุปกรณ์ในการทำงานได้เป็นอย่างดีเยี่ยม	5
2	มีความตั้งใจและการควบคุมตนเอง และการเตรียมอุปกรณ์ในการทำงานได้อย่างดี	4
3	มีความตั้งใจและการควบคุมตนเองในการทำงานได้ แต่ขาดการเตรียมอุปกรณ์	3
4	มีความตั้งใจแต่ควบคุมตนเองไม่ได้ และขาดการเตรียมอุปกรณ์ในการทำงาน	2
5	ไม่มีความตั้งใจ ควบคุมตนเองไม่ได้ และไม่เตรียมอุปกรณ์ในการทำงาน	1

2.2 ความสำเร็จของผลงาน 5 คะแนน

- ประกอบด้วย
1. มีการคิดหรือเลือกใช้เทคนิคระบายสีได้เหมาะสมกับภาพอย่างสวยงาม
 2. มีการระบายสีทั้งส่วนที่เป็นรูปและพื้นจนสำเร็จสมบูรณ์ทั้งภาพ
 3. มีการเก็บรายละเอียดของผลงานด้วยการตัดเส้นจนทำให้ได้งานที่สวยงาม
 4. มีการแก้ไขปรับปรุงหรือแต่งเติมผลงานเมื่อได้รับคำแนะนำจากผู้อื่น
 5. มีการส่งงานตรงตามกำหนดเวลา

ลำดับ	ผลงานสำเร็จ	คะแนน
1	นักเรียนปฏิบัติได้ครบทั้ง 5 ข้อ	5
2	นักเรียนปฏิบัติได้ 4 ข้อ	4
3	นักเรียนปฏิบัติได้ 3 ข้อ	3
4	นักเรียนปฏิบัติได้ 2 ข้อ	2
5	นักเรียนปฏิบัติได้ 1 ข้อ	1

ภาคผนวก จ
ตารางวิเคราะห์

ตารางวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน
หลักสูตรวาดภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม

ส่วนที่ 1 ด้านกิจกรรม

ข้อ	รายการ	ระดับ				$\bar{X}$	SD	ระดับ
		4	3	2	1			
1	วาดภาพเกี่ยวกับคน	4	23	3	0	3.26	0.58	มาก
2	วาดภาพเกี่ยวกับสัตว์	8	12	10	0	2.93	0.78	ปานกลาง
3	วาดภาพเกี่ยวกับพืช	12	11	7	0	3.16	0.79	มาก
4	วาดภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	15	12	3	0	3.40	0.67	มาก
5	วาดภาพเหตุการณ์ที่เป็นปัจจุบัน	1	10	15	4	2.66	0.73	ปานกลาง
6	วาดภาพเหตุการณ์ในโลกอนาคต	7	12	9	2	2.80	0.86	ปานกลาง
7	วาดภาพเหตุการณ์ในอดีต	2	12	6	10	2.20	0.99	ปานกลาง
8	วาดภาพจากการฟังนิทาน	3	13	7	7	2.40	0.96	ปานกลาง
9	วาดภาพต่อเติมจากสิ่งที่มีอยู่	8	9	10	3	2.73	0.98	ปานกลาง
10	วาดภาพเกี่ยวกับประเพณีไทย	8	10	7	5	2.70	1.05	ปานกลาง
11	วาดภาพอิสระตามจินตนาการ	16	9	4	1	3.33	0.84	มาก
12	วาดภาพดัดแปลงจากของจริง	8	14	6	2	2.93	0.86	ปานกลาง
13	วาดภาพตามแบบที่มองเห็น	5	10	10	5	2.50	0.97	ปานกลาง
14	วาดภาพเกี่ยวกับการ์ตูน	7	10	8	5	2.63	1.33	ปานกลาง

จากตารางข้อมูลด้านกิจกรรม ผู้เรียนมีความต้องการในระดับมาก 4 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1 วาดภาพเกี่ยวกับคน ข้อ 3 วาดภาพเกี่ยวกับพืช ข้อ 4 วาดภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ข้อ 11 วาดภาพอิสระตามจินตนาการ , ระดับปานกลาง 10 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2 ,ข้อ 5 ,ข้อ 6 ,ข้อ 7 ,ข้อ 8 ,ข้อ 9 ข้อ 10 ,ข้อ 12 ,ข้อ 13 ,ข้อ 14 , ระดับน้อยไม่มี

ส่วนที่ 2 ด้านเนื้อหา

ข้อ	รายการ	ระดับ				$\bar{X}$	SD	ระดับ
		4	3	2	1			
1	เทคนิคระบายสีเทียน	10	13	6	1	3.06	0.83	มาก
	1.1 ไล่น้ำหนักสีอ่อน - แก่	16	13	1	0	3.50	0.57	มาก
	1.2 ขดสี	5	12	11	2	2.66	0.84	ปานกลาง
	1.3 จุดสี	6	13	8	3	2.73	0.90	ปานกลาง
	1.4 แด้มสี	7	10	9	4	2.66	0.99	ปานกลาง
	1.5 ต่อสี	14	10	4	2	3.20	0.92	มาก
2	เทคนิคระบายสีไม้	22	8	0	0	3.73	0.44	มาก
	2.1 ไล่น้ำหนักสีอ่อน - แก่	23	5	2	0	3.70	0.59	มาก
	2.2 ขดสี	9	10	9	2	2.86	0.93	ปานกลาง
3	เทคนิคระบายสีน้ำ	10	6	7	7	2.63	1.18	ปานกลาง
	3.1 แม่สี	11	10	7	1	3.06	0.86	มาก
	3.2 วรรณะสีร้อน - เย็น	12	11	6	1	3.13	0.86	มาก
4	สร้างภาพ 3 มิติ	10	13	5	2	3.03	0.88	มาก
5	สร้างภาพแสดงส่วนที่เป็นรูปและพื้น	13	12	4	1	3.23	0.81	มาก

จากตารางข้อมูลด้านเนื้อหา ผู้เรียนมีความต้องการในระดับมาก 9 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1 เทคนิคระบายสีเทียน, ข้อ 1.1 ไล่น้ำหนักสีอ่อน - แก่, ข้อ 1.5 ต่อสี, ข้อ 2 เทคนิคระบายสีไม้, ข้อ 2.1 ไล่น้ำหนักสีอ่อน - แก่, ข้อ 3.1 แม่สี, ข้อ 3.2 วรรณะสีร้อน - เย็น, ข้อ 4 สร้างภาพ 3 มิติ, ข้อ 5 สร้างภาพแสดงส่วนที่เป็นรูปและพื้น, ระดับปานกลาง 5 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1.2, ข้อ 1.3, ข้อ 1.4, ข้อ 2.2, ข้อ 3 ระดับน้อยไม่มี

ตารางที่ 4 แสดงคะแนน Pre - test Post - test

คนที่	คะแนน	
	ก่อนการเรียนรู้	หลังการเรียนรู้
1	11.5	18
2	7	19.5
3	4.5	18
4	4.5	17
5	8	18.5
6	9.5	17
7	4.5	17.5
8	7	20
9	9.5	18
10	8.5	18.5
11	10	20
12	13.5	19.5
13	9	15.5
14	12	17
15	11	17.5
16	7	17.5
17	10	17.5
18	12.5	18
19	10.5	19
20	10	18
21	11.5	18.5
22	7	15.5
23	4.5	15
24	12.5	19
25	6.5	16.5
26	10	18
27	8.5	17
28	16	20
29	9	19
30	11	19.5

ตารางที่ 5 คะแนนทดสอบย่อยการปฏิบัติงาน

คนที่	คะแนน / ครั้งที่					
	1	2	3	4	5	6
1	19	19	20	17	18	18
2	13	14	19	16	19	20
3	18	20	14	19	19	18
4	13	17	18	15	18	17
5	15	18	17	15	18	14
6	18	19	18	18	19	17
7	14	13	16	17	14	14
8	16	19	20	19	20	17
9	17	17	18	20	20	17
10	13	14	19	17	17	20
11	18	20	20	18	19	20
12	20	20	18	18	20	18
13	13	12	19	17	18	12
14	14	16	19	17	18	17
15	19	20	18	17	19	19
16	17	20	19	15	19	17
17	19	18	18	19	20	20
18	20	19	19	18	19	18
19	13	14	18	18	18	16
20	18	20	19	20	17	20
21	13	15	16	18	15	16
22	18	19	15	17	14	16
23	13	12	14	13	12	14
24	12	19	20	20	19	17
25	14	13	15	18	18	16
26	20	20	16	19	17	17
27	13	13	15	17	13	15
28	20	20	20	20	20	20
29	19	20	19	17	18	19
30	12	19	20	20	20	17

ตารางที่ 6 แสดงการหาค่า t - test Dependent

คนที่	X	Y	D ($Y - X$)	D^2
1	11.5	18	6.5	42.25
2	7	19.5	12.5	156.25
3	4.5	18	13.5	182.25
4	4.5	17	12.5	156.25
5	8	18.5	10.5	110.25
6	9.5	17	7.5	56.25
7	4.5	17.5	13	169
8	7	20	13	169
9	9.5	18	8.5	72.25
10	8.5	18.5	10	100
11	10	20	10	100
12	13.5	19.5	6	36
13	9	15.5	6.5	42.25
14	12	17	5	25
15	11	17.5	6.5	42.25
16	7	17.5	10.5	110.25
17	10	17.5	7.5	56.25
18	12.5	18	5.5	30.25
19	10.5	19	8.5	72.25
20	10	18	8	64
21	11.5	18.5	7	49
22	7	15.5	8.5	72.25
23	4.5	15	10.5	110.25
24	12.5	19	6.5	42.25
25	6.5	16.5	10	100
26	10	18	8	64
27	8.5	17	8.5	72.25
28	16	20	4	16
29	9	19	10	100
30	11	19.5	8.5	72.25
Σ			263	2490.5

$$\text{การคำนวณหาค่า } t = \frac{\frac{\sum D}{N-1}}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

เมื่อ D เป็นความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
 N เป็นจำนวนคู่

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าสูตร } t &= \frac{143.5}{\frac{\sqrt{(30 \times 865.75) - (143.5)^2}}{29}} \\ &= \frac{143.5}{\frac{\sqrt{25972.5 - 20592.25}}{29}} \\ &= \frac{143.5}{\frac{\sqrt{5380.25}}{29}} \\ &= \frac{143.5}{\frac{\sqrt{185.52}}{29}} \\ &= \frac{143.5}{13.62} \\ &= 10.53 \end{aligned}$$

คะแนน t คำนวณมีค่า = 10.53

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางวชิรา วงศ์พันธุ์
วันเดือนปีเกิด	วันจันทร์ที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2506
สถานที่เกิด	อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	602/162 ถ.พุทธมณฑลสาย 2 ซอย 2 แขวงบางแคเหนือ เขตบางแค กรุงเทพฯ 10160
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	ครูผู้สอน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม ถ. สาทรใต้ ซ.สาทร11 แขวงยานนาวา เขตสาทร กรุงเทพฯ 10120
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2523	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบางปลาม้า "สูงสมารมุดงวิทย" สุพรรณบุรี
พ.ศ. 2525	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอาชีวศิลปศึกษา กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2528	ปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยครูสวนดุสิต
พ.ศ. 2546	ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ